

La Confederaziun en furma concisa 2010

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Chanzlia federala ChF

Index da chavazzins

Assamblea federala	30, 31
Chantuns	15, 24, 25, 28
Chanzlia federala	46, 47
Collegialitad	43
Concordanza	43
Confederaziun	15
Cumissius	34, 35
Cumular	16
Cussegl dals chantuns	25, 28, 29, 30, 31
Cussegl federal	15, 40–43
Cussegl naziunal	25, 26, 27, 30, 31
Delegaziuns	34
Departaments (survista)	44, 45
Dretg d'eleger	16
Dretg da votar	16
Executiva	15, 40
Fracziuns	34, 36
Furmla magica	43
Giudicativa	15, 76–80
Iniziativa	17, 33
Interpellaziun	33
Legislativa	15, 32
Maiorz	25
Mezs chantuns	28
Moziun	33
Panaschar	16
Parlament	22–36
Partidas	18–21, 30, 31, 43
Petiziun	17
Postulat	33
Proporz	16, 25
Referendum facultativ	16, 17
Referendum obligatoric	16, 17
Referendum	16, 17
Separaziun da las pussanzas	15
Servetschs dal Parlament	37
Sessiuns	32, 33
Suveran	15
Tribunal federal	15, 77, 78, 79
Uffizis federals (survista)	44, 45
Vischnancas	15

Maletg da la cuverta:

La Chasa federala – l'edifizi dal Parlament a Berna – è vegnida construïda tranter il 1894 ed il 1902. Bundant 100 onns pli tard è ella vegnida renovada e modernisada dal tuttafatg, per ch'ella «traglischia» puspè sco antruras.

La Confederaziun en furma concisa

Stimadas lecturas e stimads lecturs

L'onn 2009 è stà marcà fermamain da la crisa da finanzas che nus vegnin a sentir anc il 2010. La situaziun sin il martgà da lavur vegn a sa revegnir mo plaunsieu, ed en divers secturs vegnan anc adina ad esser necessaris programs da spargn. Tuttina sun jau da l'opiniun che nus pudain guardar optimisticamain en l'avegnir.

La dumonda da las linguas ha procura l'onn passà a Berna per inquala agitaziun, ed er en il futur vegn ella franc ad esser il tema da diversas debattas. A chaschun da las elecziuns dal Cussegl federal il settember 2009 han ins discutà intensivamain davart la cumposiziun linguistica dal Cussegl federal. La finala è vegnì elegì il Neuchatelais Didier Burkhalter sco successur dal Vallesan Pascal Couchepin. Uschia è la repartiziun da las linguas en il Cussegl federal restada la medema: tschintg represchentants da la Svizra tudestga e dus da la Svizra franzosa. La Svizra taliana n'è dapi in decenni betg pli represchentada en il Cussegl federal.

Pertge èsi uschè impurtant che las differentas regiuns linguisticas èn represchentadas adequatamain en la Confederaziun? Perquai ch'i va la finala per la coesiun da noss pajais, per l'identitad; nus stuain viver in cun l'auter, e betg in sper l'auter. La voluntad da cuntinuar la via tschernida, malgrà las differenzas linguisticas e culturalas, è la caratteristica principala da la Svizra. Perquai stuain nus er avair quità da la plurilinguitad en noss pajais.

Solidarics na stuain nus betg mo esser cun las minoritads linguisticas, mabain er en auters contexts. Nus

na pudain per exempel betg tolerar ch'il debel sa senta emblidà dal ferm, ch'ils basegns da las regiuns perifericas na vegnan betg resguardads, ch'ils giuvens sa futran dals vegls ubain ch'ils seniors na prendan betg serius ils problems da la giuventetgna. Gist durant ina crisa economica è ina tenuta solidarica fitg impurtanta. Natiralmain sto mintgin era surpigliar atgna responsablidad. Firms essan nus però mo en cuminanza. Perquai stuain nus restar unids e tschertgar cuminaivlamain schliaziuns per cuntanscher nossas finamiras.

Quai na pertutga dal reminent betg mo la politica, mabain er il sport. Conscients dal fatg ch'ina cooperaziun optimala è decisiva per la victoria, giavischain nus a nossa squadra naziunala buna fortuna per il proxim Campiunadi mundial da ballape.

Jau giavisch a Vus bun divertiment cun la lectura da questa brochura che dat a Vus in'invista en la «Svizra politica» ed en las autoritads federalas.

Corina Casanova

La cancellera federala: Corina Casanova

Tge chatt'ins nua?

Intervista cun la presidenta da la Confederaziun Doris Leuthard 4

La populaziun / Las finanzas 8

**IN CURT EXCURS ISTORIC
Dapi cura datti insumma la Svizra?** 10

**IN SISTEM POLITIC PARTICULAR
La democrazia svizra**

**LA STRUCTURA FEDERALISTICA DA LA SVIZRA
2596 plus 26 è tuttina sco 1** 14

**LA DEMOCRAZIA DIRECTA SIN PLAUN FEDERAL
In pievel cun blers dretgs** 16

**TGI CHE REPRESENTA TGE INTERESS POLITICS
Las quatter partidas cun ils pli blers electurs...** 18

**... e las otg autras
partidas en il Parlament** 20

**LA LEGISLATIVA: IL CUSSEGL NAZIONAL ED IL CUSSEGL DALS CHANTUNS
Il Parlament svizzer**

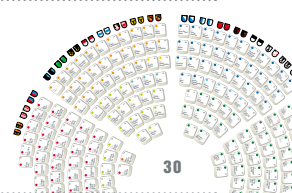

**L'ELECZIUN DALS DEPUTADS
Las duas vias en il Parlament** 24

**ILS COMMEMBERS DAL CUSSEGL NAZIONAL
Els represchantan ils var 7,7 milliuns abitants** 26

**ILS COMMEMBERS DAL CUSSEGL DALS CHANTUNS
Els represchantan ils 26 chantuns** 28

**L'ASSAMBLEA FEDERALA
Cedels da votar repartids: 246** 30

**LA LAVUR DAL PARLAMENT
Tge che noss parlamentararis fan a Berna** 32

**LAS CUMISSIUNS E DELEGAZIUNS
Ils pioniers dal Parlament** 34

**LAS FRACZIUNS
Parlamentaris cun ideas sumegliantas** 36

**ILS SERVETSCHS DAL PARLAMENT
L'administraziun da l'Assamblea federala** 37

**LA VIA AD INA NOVA LESCHA
La revisiun da la lescha davart ils meds narcotics** 38

L'EXECUTIVA: IL CUSSEGL FEDERAL ED ILS DEPARTAMENTS

La Regenza svizra

Il Cussegl federal 42

L'ORGANISAZIUN DA L'ADMINISTRAZIUN FEDERALA
Nua che lavuran ils var 36 000 emploiads federals 44

La Chanzlia federala ChF 46

**Departament federal
d'affars externs DFAE** 48

**Departament federal
da l'intern DFI** 52

**Departament federal
da justia e polizia DFGP** 56

**Departament federal da defensium,
proteziun da la populaziun e sport DDPS** 60

**Departament federal
da finanzas DFF** 64

**Departament federal
d'economia DFE** 68

**Departament federal per ambient,
traffich, energia e communicaziun DATEC** 72

ILS TRIBUNALS DA LA CONFEDERAZIUN

La giudicativa

LA TERZA PUSSANZA
Il Tribunal federal 78

Ils tribunals d'emprima istanza 80

La Confederaziun en furma concisa online

Anc bler dapli davart la Confederaziun – documents, graficas, fotografias e videos – chattais Vus sut il titel «Tge sas ti da la civica?» en l'internet sut <http://www.ch.ch/ebuku>. Là pudais Vus er examinar a moda interactiva quant che Vus savais da la Confederaziun.

Nus stuain dar in sentiment da segirezza a la populaziun

Il 2010 è in onn argovian per la Svizra – tant la presidenta dal Cussegl nazional, sco era la presidenta da la Confederaziun derivan da quest chantun. Tge po il chantun Argovia dar a la Svizra?

Evidentamain in'auta qualidad da vita, uschiglio na vivessan betg tants Turitgais en l'Argovia. Ma noss chantun porchia anc bier dapli: art, cultura e cuschina. La chasa d'art d'Aarau dispoia d'ina da las pli cumplexivas collecziuns d'art contemporan svizzer. Nus avain ina vasta offerta culturala e culinaria, chastels, cuntradas muntagnardas e territoris alluvials. Las Argovianas ed ils Argovians èn discrets e reservads, ma tuttina plain surpraisas, ed els han la gista purziun d'indipendenza e da segirezza da sasez. Els han realisà ch'els pon tegnair pitg cun il rest da la Svizra. Grazia als numerus projects iniziads sa sviluppa uss ina ferma Svizra dal Nordvest.

Il 2010 è er l'onn da las dunnas: Pascale Bruderer Wyss, presidenta dal Cussegl nazional, Erika Forster, presidenta dal Cussegl dals chantuns e Doris Leuthard, presidenta da la Confederaziun. Quai dat da discurre...

Jau ma legrel da far part da quest trio. Igl è in eveniment istoric che daventa speranza prest normalità. Il dumber da las dunnas en funcziuns directivas s'augmenta, quai ma fa grond plaschair. Quai è il merit da bieras pionieras.

La Regenza federala è confruntada l'ultim temp cun critica massiva. È la collavuraziun en il Cussegl federal sa pegiurada, èn ils problems daventads pli complexs u gain nus forse en direcziun d'ina societad da fast food intellectual, en la quala in scandal presuntiv suonda l'auter?

La Regenza federala funcziuna en general bain ed a moda effizienta – en buns e nauschs temps, sco gia pli baud era. Grazia a l'internet ed a la globalisaziun vivain nus oz dentant en in mund collià ed eterogen, e nus essan confruntads cun tematicas e process politics complexs. Mintgant vegn noss sistem perquai a cunfins. Per quest motiv discutain nus era davart ina refurma da la Regenza. Ultra da quai è tut daventà pli efemer, e las medias èn intschertas, sch'ellas duain infurmar a moda objectiva davart la politica u plitost la boulevardisar. In schurnalisseim da qualidad ha natiralmain era ses pretsch.

Il Cussegl federal sto schliar problems complexs, sto posiziunar la Svizra sin plaun internaziunal ed anc garantir a la populaziun piazzas da lavur ed in'auta qualidad da vita. Co vulais Vus manar il gremi per ademplir questas autas spetgas?

Jau vuless surtut promover in clima da discussiun avert en las sedutas dal Cussegl federal. Impurtant è era per mai da rinforzar il Cussegl federal sco collegi e da procurar ch'el vegnia percepi meglier da la populaziun. Er ina buna colla-

vuraziun cun il Parlament ed ils chantuns ma stat a cor. Igl è noss'incumbensa sco collegi da dar dumogn a las grondas sfidas futuras. Quai è mo pussaivel, sche tut ils departaments collavuran e sche nus prendain il temp necessari per tractar ils temas complexs. Quai rinforza la confidenza en ils gremis ed er il gremi sez.

La crisa economica mundiala, conflicts armads, debattas pli diras e personalisadas – sco presidenta da la Confederaziun spetga la populaziun da Vus respostas, soluziuns, mediaziuns. Co vulais Vus far speranza als umans en in tal context?

Cun prender serius ils quitads e las temas da la gliued. Nus stuain chattar soluziuns realisablas e transparentas per las sfidas che spetgan nus, e nus stuain dar in sentiment da segirezza a la populaziun, cun communitgar a moda clera, averta e sincera. Noss pajais ha in'istorgia fitg particulara, ina democrazia unica en il mund, valurs che valan da vegnir defendidas. Igl è impurtant da posiziunar bain la Svizra en la concorrenza internaziunala, perquai vegn quai ad esser ina da las incumbensas prioritarias il 2010.

La concorrenza internaziunala daventa adina pli dira. La Svizra sco piazza da perscrutaziun, da finanzas e d'industria vegn observada cun egl critic. Co po ella sa far valair sco pitschen pajais?

Gia oz ans faschain nus valair fitg bain. Nus essan il pajais il pli competitiv dal mund, il pli innovativ en l'Europa; las citads da Turitg, Berna e Geneva èn quai che riguarda la qualidad da vita tranter las diesch citads rangadas il meglia sin plaun internaziunal. Davent da la Svizra cuntansch'ins spert l'entir martgà europeic. Quai è in grond avantatg surtut era per la perscrutaziun ed il svilup. La Svizra è idea-la sco sedia per interpresas. Nus purschain auts standards en quai che riguarda la furmaziun, l'infrastructura, ils servetschs e la qualidad da vita. Nus avain, malgrà la crisa economica mundiala, anc adina in martgà da lavur che funcziuna bain. La Svizra è pitschna, ma ella ha da porscher fitg bler.

I mund sa mida adina pli spert. Na vegnin nus betg a cunfins cun nosa democrazia directa, nossas structuras federalas e noss process da decisiun plauns?

Il federalissem e la collavuraziun tranter la Confederaziun ed ils chantuns èn las ragischs da la Svizra. Il pled dal pievel a l'urna vala. Da l'autra vart èsi effectivamain necessari da reponderar tscher-tas structuras. Duvrain nus prescripziuns da construcziun u systems da scola che varieschan d'ina vischnanca a l'autra, d'in chantun a l'auter? Sto propi mintga process legislativ vegnir suttamess als uffizis ed als circuls interessads? Mintgatant giavischschau jau che tut gress in pau pli speditiv.

La stabilitad giuridica, sociala e finanziaria pudess daventar il pli impurtant factor da success. Co giuditgais Vos nossas schanzas en quest regard?

Nossas premissas èn optimalas. Sco pajais quadriling avain nus emprendì da resguardar las minoritads. La decisiun davart ils minarets na mida nagut vi da nossas bunas prestaziuns d'integrasiun. Nus avain mess ina basa giuridica e sociala che renda la Svizra fitg attractiva per persunas da las pli differentas provenientschas, per perscrutaders e per interpretiders.

Las grondas sfidas dal proxim decenni vegnan ad esser la midada climatica, la stgarsezza da las resursas e l'augment da la populaziun. En quest ambient n'ha la Svizra

probablmain betg grondas schanzas da giugar ina rolla decisiva?

Il cuntrari! En il sector da las tecnologicas d'ambient sa chatta la Svizra en ina ferma posiziun. Dapi decennis rimnain nus il vaider vegl e nettegiain las auas persas. Bleras chaussas èn daventadas automatissims. Nus disponin da tecnologias ch'i vala da sviluppar vinavant en l'interess da la durabladad. Senza far ina politica industrial sco tala, attribuim nus ina gronda impurtanza a las tecnologias d'ambient e sustegnain questa bransch corresponsivamain. Nus avain per exempel augmentà ils meds a l'Agentura per la promoziun da l'innovaziun. La Scuola politecnica federala e l'OSEC han era lantschà iniziativas. Ussa ston las interpresas nizzegiar lur schanza.

Nus avain en futur da schliar problems serius, era perquai che nus na faschain betg part da grondas alianzas. Vegnin nus ad esser exposts adina pli fitg a la critica, perquai che nus essan sulets ed avain tuttina success?

A l'exteriur demussan tuts blera chaipientscha per la Svizra. Igl è però in fatg che l'interess dals gronds, tranter quels era l'Uniun europeica, è plitost moderà. Sche nus vulain damai vegnir udids dals gronds, stuain nus daventar anc pli activs

Il pled dal pievel a l'urna vala

e per exempel er ans profilar cun far agnas propostas da soluziun per problems internaziunals. Era sche nus vegnin respectads en l'Europa, n'èsi betg segir che noss giavischs vegnan tractads a moda prioritara er a media vista. Tenor mia opiniun sto il Cussegl federal perquai s'occur dapli e regularmain da dumondas da la politica exteriura.

È la soluziun per vegnir or da quest dilemma l'adesiun a l'UE?

Per il mument na crai jau betg. Nus avain fatg bunas experientschas cun las convegnas bilaterals e cuntanschè buns resultats, tant per nosas burgaisas e noss burgais, sco era per nosas interpresas d'export. La via vegn dentant a daventar pli stentusa. L'UE vul actualmain armonisar en tut ils pajais differents secturs da la vita quotidiana e da l'economia. Jau percunter giavischass dapli concorrenza; era tranter ils commembers da l'UE.

Vegn la Svizra, che aveva pli baud ina rolla reconuschida grazia a sia politica dals «buns servetschs», insumma anc uvida?

Jau sun persvasa che nus pudain surpigliar vinavant ina funcziun impurtanta per gidar a schliar conflicts. Nus vegnin cun raschun considerads sco partenari in-

dependent. Nossa neutralitad, noss stadi da dretg, noss engaschi umanitar, nossa avertadad èn valurs che han deplorablain main era patì. Perquai èsi impurtant da tegnair aut ellas.

Sco presidenta da la Confederaziun stuais Vos savens viagiar a l'exteriur, a medem temp spetgan las Svizras ed ils Svizzers in'auta preschientscha en l'agen pajais. Co vulais Vos cuntentar tuttas duas varts?

Jau na poss betg ma divider, ma jau emprov d'ademplier tuts dus. Jau vegn a manar tut las sedutas dal Cussegl federal, sco quai ch'i vegn spetgà da la presidenta da la Confederaziun. Da l'autra vart vuless jau era nizzegiar la schanza dal presidi per avrir portas ed eliminar eventuals obstachels.

En l'onn presidial vegnis Vos ad esser savens sut pressiun. Cun il sustegn da tge personas e structuradas pudais Vos quintar?

En mes departament lavuran 2500 personas che s'engaschan propi fermamain. La lavur da detagl professiunala da l'administraziun è remartgabla. Jau poss ma basar sin in team che funcziuna bain. Ultra da quai poss jau quintar cun il sustegn dals auters departaments e da la Chanzlia federala che ma stat a disposiziun dapli durant l'onn presidial.

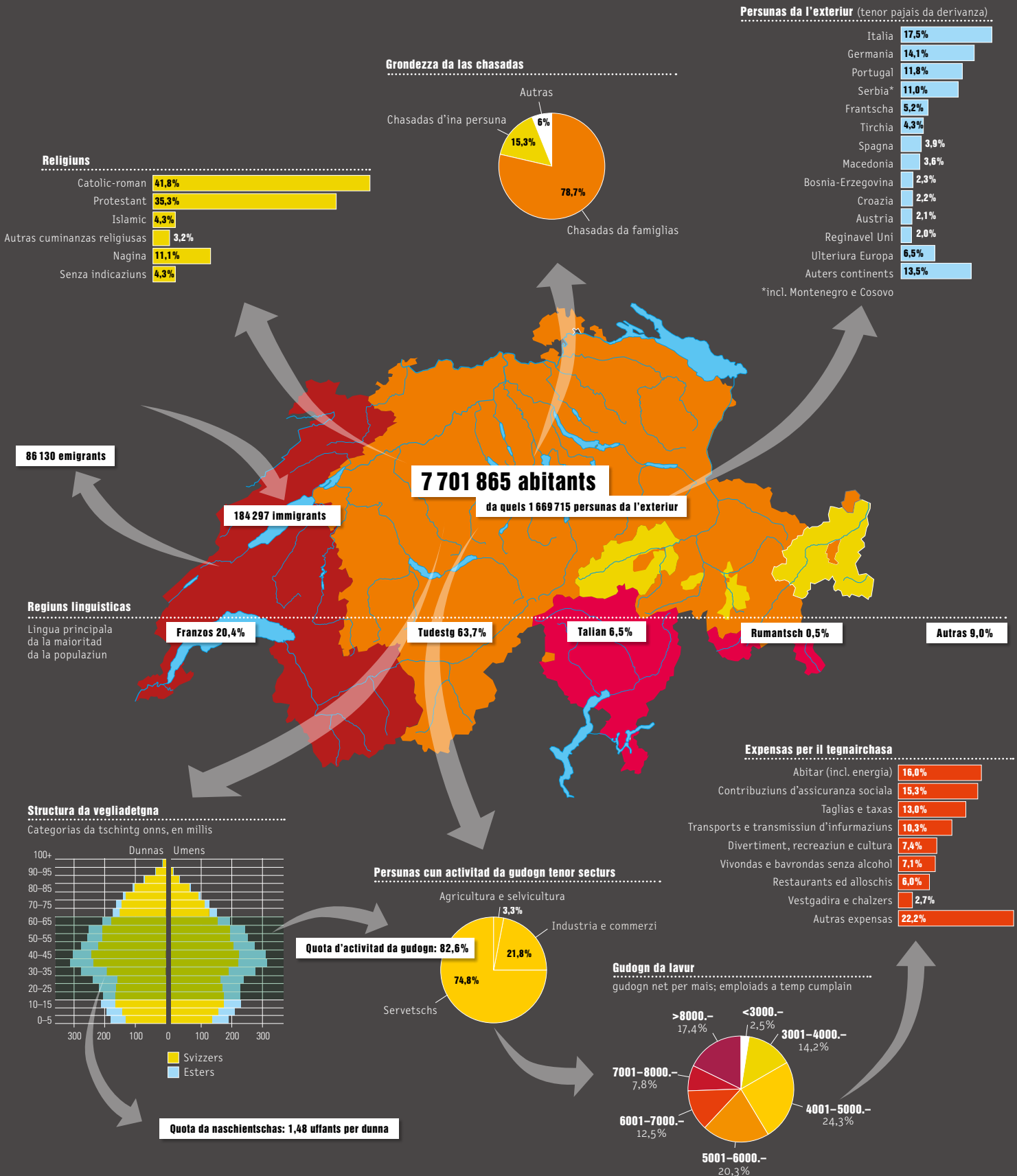
Igl è impurtant da tegnair aut nosas valurs

Preferis Vos en temps hectic plitost in toc tschigulatta per auzar la morala u faschais Vos ina tura da velo en Voss chantun d'origin? L'in n'excluda betg l'auter. Ma sche jau sun sincera, alura n'hai jau betg bler temp per far turas da velo. Perquai vegn jau quest onn plitost a tscherner la tschigulatta sco furnitur d'energia spert en temps hectic. Il fatg che jau sustegn en questa moda anc in'industria svizra da renum mundial, n'è betg il davos er in effect secundar positiv.

L'intervista cun la presidenta da la Confederaziun Doris Leuthard è vegnida manada da Samuel Schmid, cusseglier federal dal 2001 fin il 2008

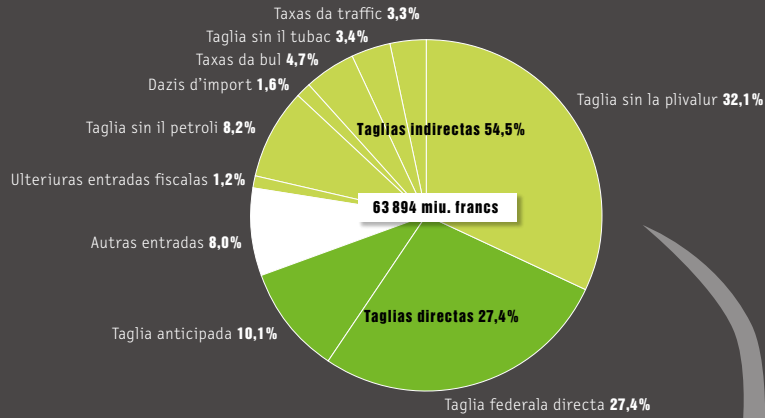

La populaziun

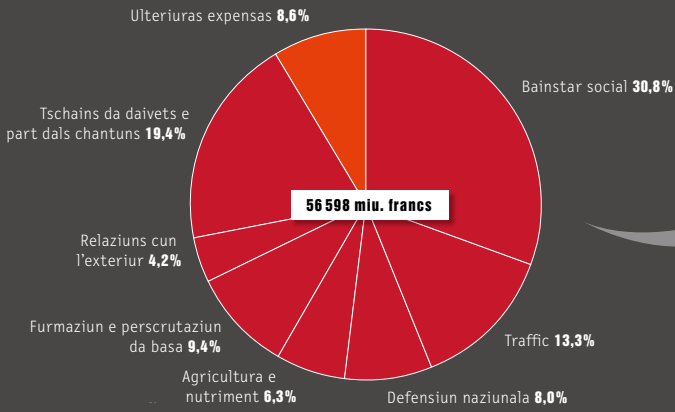

Las finanzas

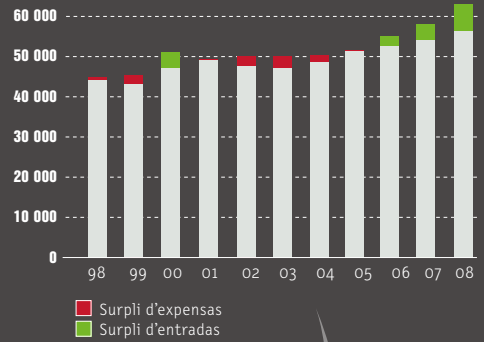
Entradas federalas il 2008

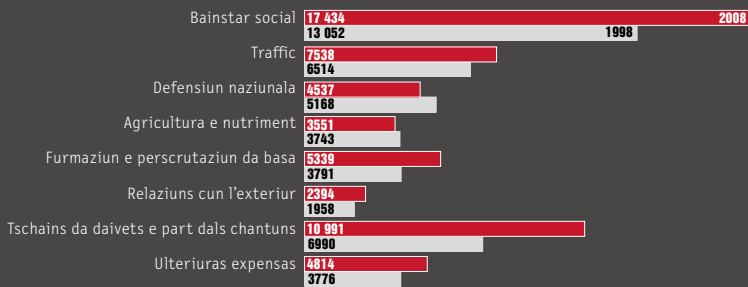
Expensas federalas il 2008

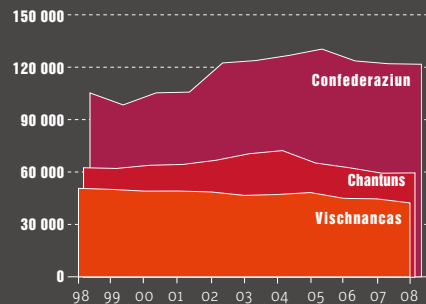
Svilup da las entradas e da las expensas (en miu. francs)

Svilup da las expensas (en miu. francs)

Svilup dals daijets (en miu. francs)

Dapi cura datti in summa la Svizra?

1291: Uri, Sviz e Sylvania renoveschan – tenor la tradiziun l'entschatta d'avust sin il Rütli – il patg per defender comunablamain lur bains e dretgs cunter attatgas estras.

En ils decennis e tschientaners sequents adereschan, per part cunter lur veglia, er autras regiuns citadinas e ruralas a questa «Confederaziun».

La pussanza dals Confederads crescha. Per proteger lur libertads sa defendan els durant dus tschientaners cunter las attatgas da differents adversaris. Il **1499**, suenter la guerra svabaisa, daventan els facticamain independents da l'Imperi german.

L'aboliziun da la messa e l'introducziun da la Sontga Tschaina l'onn **1525** a Turitg entras il reformatur Zwingli, separa confessiunalmain la Svizra en lieus catolics e reformads. Quels sa sviluppan consequentamain a moda differenta e sa cumbattan adina puspè.

La Pasch da Vestfalia il **1648** sigillescha l'indipendenza formala da la Svizra.

Las parolas «libertad, egualitad, fraternitad» da la Revoluziun franzosa dal **1789** sa derasan er en Svizra e chaschunan en differents lieus inquietezas e revoltas.

L'armada franzosa sut Napoleun Bonaparte conquista l'onn **1798** la Svizra. La Veglia Confederaziun fa plaz a la Republica helvetica cun ina constituziun unitara centralistica, dictada dals Franzos.

Il **1803** sa constitueschan las anteriuras regiuns subditas a novs chantuns cun dretgs eguals.

Suenter la sconfitta da la Frantscha cunter las pussanzas monarchicas da l'Europa, sa restaurescha la Confederaziun il **1815**: ella sa furma danovamain sco stadi

federativ nunliant, ed en ses chantuns regia la classa aristocratica sco avant la revoluziun dal **1798**.

En il temp da l'uschenumnada regeneraziun suenter il **1830** introduceschan, sut il squitsch dal svilup economic, var la mesadad dals chantuns constituziuns liberalas che garanteschon a la populaziun libertads economicas e politicas. Ils onns sequents datti adina puspè conflicts tranter ils chantuns liberals ed ils conservativs.

Las dispitas tranter ils chantuns reformads liberals ed ils catolics mainan l'onn **1847** a la Guerra dal Sonderbund: suenter ina curta campagna da las truppas federalas, capituleschan ils catolics che avevan fundà ina lia separatistica.

1848: noss stadi federal modern vegn fundà. Grazia a sia constituziun centralisescha ed unifitgescha el numerus secturs ch'eran pli baud en la cumpetenza dals chantuns, surtut il militar ed ils dazis, las mesiras e las paisas, la posta e la munaida. La Svizra daventa in territori unitar che promova il svilup economic.

Il dretg da votar introducì il 1848 – da quel temp exclusivamain per ils umens – na basta betg a la gronda part da la populaziun: quella vul cuntanscher dretgs dal pievel tenor il princip da la democrazia directa. Cun la revisiun da la Constituziun federala l'onn **1874** obtegnan ils Svizzers il dretg da referendum, ed il **1891** vegn introducì il dretg a l'iniziativa dal pievel.

Vers la fin dal 19avel tschientaner s'organiseschan las differentas partidas politicas: l'onn **1888** vegn fundada la partida socialdemocratica, il **1894** quella dals li-

berals sco era la partida cristianconservativa svizra, la PCD dad oz.

La Svizra n'è betg pertutgada da l'Empri-ma Guerra mundiala tranter il 1914 ed il 1918, ma las nauschas cundiziuns da viver d'ina gronda part da la populaziun mainan il **1919** ad ina chauma generala. La plipart da sias pretensiuns – sco l'emna da lavur da 48 uras e l'introducziun d'ina assicuranza per la vegliadetgna – vegnan sbittadas. Ma il medem onn vegn elegì il Cussegl naziunal per l'emprima giada tenor il sistem da proporz e represchenta uschia era la classa dals lavurers. Quai è la fin da la supremazia liberala.

Il **1920** aderescha la Svizra a la Societad da las Naziuns, fundada l'onn precedent. Ella sa resalva però il dretg da mantegnair strictamain sia neutralitad e da betg stuair participar ad accziuns militaras.

La crisa economica mundiala dal 1929 maina ad ina gronda dischoccupaziun ed il **1936** a la svalitaziun dal franc svizzer.

La cunvegna en l'industria da maschinas e da metal da l'onn **1937** per mantegnair la pasch da lavur, la renconuschientscha dal rumantsch sco quarta lingua naziunala il **1938**, la construcziun d'in sistem da fortificaziun – l'uschenumnà reduit – en las Alps il **1940** e l'entrada dals socialdemocrats en il Cussegl federal l'onn **1943** rinforzan la coesiun naziunala en in temp difficil. En consequenza reusseschi a la Svizra era da betg vegnir involvida en la Segunda Guerra mundiala dal 1939 fin il 1945.

L'onn **1947** vegn introducida l'AVS, l'Assicuranza federala per vegls e survivents.

1948: l'Organisaziun da las Naziuns unidas (ONU) vegn fundada. Cumbain che

la Svizra è daventada avant var 25 onns commembra da la Societad da las Naziuns, sa decida ella, per motivs da la neutralitad, da betg entrar en l'ONU.

Cun l'elecziun d'in segund socialdemocrat l'onn **1959**, sa cumpona il Cussegl federal per l'emprima giada pli u main tenor la forza electorala da las partidas. L'uschenumnada furmla magica per ina represchentanza equilibrada dals pli impurtants moviments politics en la Regenza federala è naschida.

Suenter pliras emprovas en ils decennis precedents approveschan il pievel ed ils chantuns il **1971** il dretg da votar e d'elegger da las dunnas sin plaun federal – cun 621 403 vuschs cunter 325 596 vuschs. En singuls chantuns han las dunnas gia dapi plirs onns ils medems dretgs politics sco ils umens.

L'onn **1978**, suenter ina retscha da votaziuns dal pievel en il chantun da Berna, surtut en ses districts francofons, sco finalmain era sin plaun federal, sa separan trais districts dal chantun da Berna e furman il chantun Giura, damai il 26avel chantun da la Svizra.

Cun l'elecziun da la liberala Elisabeth Kopp sco cussegliera federala il **1984**, surpiglia en Svizra per l'emprima giada ina dunna questa funcziun.

Las votantas ed ils votants svizzers refuseschan il **1989** l'iniziativa dal pievel «Per ina Svizra senza armada».

1992: il pievel svizzer s'exprima cunter in'adesiun al Spazi economic europeic.

L'onn **1998** acceptan il pievel ed ils chantuns la revisiun totala da la Constituziun federala che entra en vigur il **1999**.

Suenter esser s'engaschada, per part gia dapi decennis, en numerusas organizaziuns affiliadas da l'ONU, daventa la Svizra l'onn **2002** commembra a dretg cumplain da las Naziuns unidas.

Il medem onn entran en vigur las emprimas Cunvegns bilaterals cun l'Uniun europeica.

Il december **2003** na vegn per l'emprima giada suenter il 1854 e 1872 betg reelegi in commember dal Cussegl federal: la cussegliera federala Ruth Metzler da la PCD sto ceder sia sedia a Christoph Blocher, in represchentant da la PPS.

Quatter onns pli tard tutga la medema sort Christoph Blocher: en la sessiun d'enviern da l'onn **2007** elegia l'Assamblea federala empè dad el sia collega da partida Eveline Widmer-Schlumpf en il Cussegl federal.

Perquai vegn ella e sia secziun chantunala dal Grischun esclusa il **2008** da la PPS e daventa commembra da la nova partida PBD. Per l'emprima giada è represchentada en la Regenza federala ina partida pitschna.

Il **2009** demissiunescha Pascal Couchepin. Ses successur en il Cussegl federal daventa ses collega da partida, il Neuchatelais Didier Burkhalter.

L'Organisaziun da las Naziuns unidas, fundada il 1945, è l'organisaziun successura da la Societad da las naziuns, da la quala la Svizra ha fatg part dapi il 1920. Il globus dal tschiel che sa chatta davant la sedia da l'ONU a Geneva è deditg a ses iniziants, il president american Woodrow Wilson.

IN SISTEM POLITIC PARTICULAR

La democrazia svizra

Tgi che vul cundecider en la politica, fa il meglier d'exercitar quai gia a temp: il project «Scolas a Berna» ha pussibilità a tschintg classes da la scola secundara da differents parts da la Svizra da vesair, udir e sentir instrucziun civica directamain al lieu – quai durant in'emna da sessiun en la Chasa federala.

Avant lur visita èn ils giuvenils sa fatschentads en classa cun differents temas: la structura dal stadi federalistica, ils dretgs politics ed il funcziunament da la democrazia directa. Plinavant han els formulà atgnas iniziativas dal pievel.

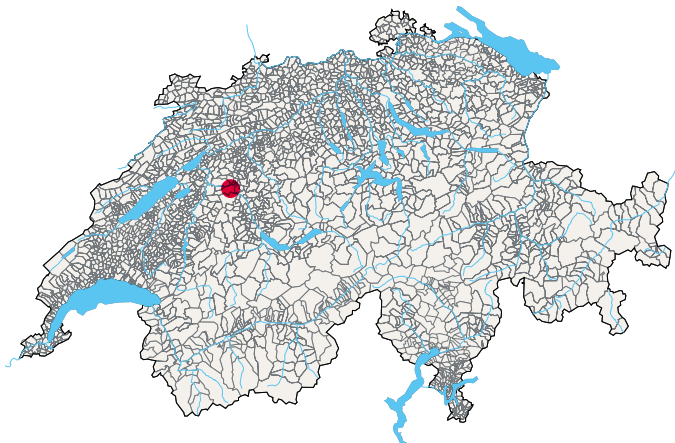
Ils bundant 100 giuvenils han alura pudì persequitar la via da lur iniziativas – da la rimnada da sutscrizziuns fin la debatta trilingua en la

sala dal Cussegl nazional. En il rom d'ina sesida che ha durà bundant quatter uras han els surpiglià la rolla d'in represchentant d'ina partida u d'in commember d'ina cumissiun ed han argumentà e debattà per lur interess.

Auters han surpiglià la rolla da collavuradors da medias. Els han intervistà divers cussegliers nazionals ed han producì mintga di ina gasetta web.

2596 plus 26 è tuttina sco 1

La Svizra è ina naziun plurilingua e multiconfessionala, fundada sin ina voluntad politica cuminaivla. Dapi il 1848 è ella in stadi federal – in da 23 en l'entir mund e tranter quels il segund vegl suenter ils Stadis Unids da l'America. La structura federala da la Svizra sa basa sin trais stgalims politics: las vischnancas, ils chantuns e la Confederaziun.

2596 vischnancas La pli pitschna unitad politica en Svizra è la vischnanca. Actualmain datti 2596 da quellas. Lur dumber sa reducescha dentant cuntinuadamain, perquai che surtut las pli pitschnas fusiuneschan per pudair ademplir meglier las incumbensas.

Var in tschintgavel da las vischnancas ha in agen parlament – surtut las citads; quatter tschintgavels enconuschan percenter anc la decisiun democratica directa a las radunanzas communalas. A quellas pon participar tut las abitantas ed ils abitants cun dretg da votar. Quai vul dir ch'il pievel na sa lascha betg represchentar da deputads, mabain prenda sez las decisiuns ed elegia la suprastanza communal (l'executiva).

Sper las incumbensas affidadas ad ellas da la Confederaziun e da lur chantun, sco manar il register d'abitants u garantir la protecciun civila, han las vischnancas er atgnas competenzas sin differents secturs: la scola, il champ social, il provediment d'energia, la construcziun da vias, la planisaziun locala, las taglias, etc. Questas incumbensas adempleschan ellas per gronda part a moda autonoma.

Davart il grad d'autonomia da las vischnancas decidan ils singuls chantuns – perquai po el variar fermamain d'in chantun a l'auter.

L'emettur da radio local Capital FM sa numna bain radio da la chapitala – quai però en sasez nungiustiftgadain: Berna, ● ch'è cun ses 130 000 abitants la quart gronda vischnanca da la Svizra, è bain la sedia da la Regenza federala e dal Parlament, ella n'è dentant – almain tenor la denominaziun uffiziala – betg la chapitala da la Svizra, mabain «mo» la citad federala.

Per questa formulaziun da cumpromiss en las Chombras federalas sa convegnidas il 1848 suenter avair discutà animadamain la dumonda areguard la chapitala: ellas èn sa decididas per Berna – ed uschia cunter las citads concurrentas Turitg e Lucerna. Quellas èn vegnidas consoladas cun la Scola politecnica federala respectivamain cun il Tribunal d'assicuranzas federal.

26 chantuns La proxima unitad politica pli gronda èn ils chantuns. Els èn ils stadis oriunds ch'èn sa reunids il 1848 a la Confederaziun ed han delegà a quella ina part da lur suveranitat. In'exceptiun represchenta il chantun Giura, l'unic ch'è vegnì fundà pir en il 20avel tschientaner: il 1. da schaner 1979 el è sa separà dal chantun da Berna.

Tenor la Constituziun federala han tut ils chantuns ils medems dretgs, ed en la cumparegliaziun internaziunala disponan els d'ina gronda suveranitat en plirs secturs. La sanadad publica, la furmaziun e la cultura èn intgins da quels champs politics, en ils quals els han ina gronda libertad d'agir.

Mintga chantun ha in'atgna constituziun, in agen parlament, in'atgna regenza ed atgnas dretgiras.

Il dumber da deputads en ils parlaments variescha tranter 58 e 180. Tuts vegnan elegids dal pievel – en la gronda part dals chantuns tenor il sistem da proporz.

Era las regenzas da tschintg u set commembers vegnan elegidas dapertut dal pievel, ma en 24 chantuns tenor il sistem da maiorz; il chantun da Zug ed il Tessin elegian la regenza tenor il proporz.

La democrazia directa en furma dal cumin exista mo anc en l'Appenzell Dadens ed en Glaruna. En tut ils auters chantuns votescha il pievel a l'urna.

Suenter Turitg e Geneva è Basilea ● la terz gronda citad da la Svizra. Ensem cun Riehen e Bettingen furma ella cun ses 22,75 km² il pli pitschen chantun e cun ses var 190 000 abitants – quai corresponda a 8350 abitants per kilometer quadrat – a medem mument er il chantun populà il pli spess: Basilea-Citad.

Il chantun è uschè pitschen, perquai che las vischnancas da champagna situadas a la riva sanestra dal Rain èn sa distatgadas suenter plirs tschientaners da la predominanza da la citad ed han furmà in agen chantun: Basilea-Champagna.

1 Confederaziun «Confederaziun» è la denominaziun svizra per il stadi federal. L'abbreviaziun CH per la Svizra deriva dal term latin uffizial «Confoederatio Helvetica». *Confoederatio* vul dir «alleanza» e *Helvetica* sa referescha als Helvets celtics che abitavan avant circa 2000 onns en il territori da la Svizra odierna.

La Svizra è sa sviluppada sur passa set tschientaners, a partir da l'alleanza dals trais chantuns originars Uri, Sviz e Silvania, al stadi federal dad oz che collia ils differents interess dals singuls chantuns cun ils interess generals dal pajais.

La Confederaziun è competenta en tut ils secturs affidads ad ella tras la Constituziun federala: la politica exteriura e la politica da segirezza, la duana, il sistem monetar, la legislaziun applitgbla sin champ naziunal e la defensiuin.

Las incumbensas che n'èn betg attribuidas expressivamain a la Confederaziun stattan en la competenza dals chantuns.

Pir dapi il contract federal dal 1815 vala la crusch sco vopna uffiziala da la Svizra, schebain ch'ils vegls confederads la duvravan gia sco bandiera. Documentada per l'emprima giada è ina tala bandiera per la battaglia da Laupen ● l'onn 1339.

A partir da questa data accompogna la crusch regularmain las campagnas militarass, sco quai che mussa era questa illustraziun or da la cronica da Lucerna da Diebold Schilling: durant la battaglia da Nancy il 1477 eran cusidas cruschs sin las bandieras dals singuls lieus – damai dals chantuns dad ozendi – e sin la vestgadira dals combatants, per che quels s'enconuschian e na sbaglian betg lur confederads cun l'inimi burgognais.

La separaziun da las pussanzas

En Svizra èn la pussanza legislativa, executiva e giudicativa separadas persunalmain, funcziunalmain èn ellas dentant mo divididas. Quai vul dir: nagin na dastga appartegnair a medem temp a pli ch'ina da las trais autoritads federalas (Parlament, Regenza e dretgira suprema), ma mintgina da las trais autoritads ademplescha per motivs pratics er incumbensas che stattan atgnamain en la competenza d'ina outra autoritad.

Tgi elegia tgi?

En Svizra è il pievel il suveran

Il pievel svizzer è tenor la Constituziun federala il suveran dal pajais, damai l'istanza politica suprema. Il suveran cumpiglia tut las dunnas ed ils umens creschids cun dretg da burgais svizzer – quai èn bundant 4,9 milliuns burgaisas e burgais – e correspunda a bunamain dus terzs da la populaziun. Ils Svizzers sut 18 onns ed ils esters n'han nagins dretgs politics sin plaun federal.

Il pievel elegia il Parlament: la legislativa

Il Parlament svizzer, la pussanza legislativa dal stadi, ha duas chombras: il Cussegl naziunal represchenta l'entira populaziun dal pajais ed il Cussegl dals chantuns ils 26 chantuns; ensemen furman els l'Assamblea federala.

> paginas 22–39

Il Parlament elegia la Regenza: l'executiva

La Regenza svizra sa cumpona dals set comembers dal Cussegl federal, sco era da la chanceliera federala, che vegnan elegids da l'Assamblea federala per quatter onns.

> paginas 40–75

Il Parlament elegia era la dretgira suprema: la giudicativa

La giurisdicziun suprema en Svizra stat en la competenza dal Tribunal federal a Losanna ed a Lucerna, sco era dals dus tribunals d'emprima istanza: il Tribunal penal federal a Bellinzona ed il Tribunal administrativ federal a Berna. > paginas 76–80

In pievel cun blers dretgs

En strusch in auter stadi po il pievel participar uschè fermamain a las decisiuns politicas sco en Svizra. La lunga tradiziun democratica, la dimensiun modesta ed il dumber d'abitants relativamain pitschen, ma era l'auta quota d'alfabetisaziun ed ina purschida da medias multifara èn decisivas per il funcziunament da questa furma da stadi particulara. Sin plaun federal han las Svizras ed ils Svizzers ils suandants dretgs politics:

Il dretg d'eleger **cumular, panaschar e stritgar** Mintga quatter onns elegia il pievel ils 200 commembers dal Cussegl naziunal. Tut las Svizras ed ils Svizzers sur 18 onns han il dretg da votar activ e passiv. Quai vul dir ch'els pon eleger ed era sezs vegnir elegids. Ils emploiads da l'administraziun federala ston, sch'els vegnan elegids, sa decider per lur piazza u per il mandat. En ils chantuns cun pli ch'ina sedia en il Cussegl naziunal, han ils votants pliras pussaivladads per eleger la deputada u il deputà giavischè.

Els pon scriver sin ina *glista vida* ils nums da lur candidatas e candidats preferids. Els pon inoltrar ina *glista prestampada* cun ils nums da las candidatas e dals candidats d'ina singula partida – u modifitgar questa glista.

Per modifitgar la glista datti trais metodad lubidas, las qualas èn era cumbinablas: els pon *stritgar* ils nums; els als pon *panaschar* resp. *maschadar*, quai vul dir integrar nums d'autras glistas.

Ultra da quai pon els *cumular* candidatas e candidats, quai vul dir scriver lur nums duas giadas sin ina glista. Las partidas pon era sezzas metter duas giadas il num dals candidats sin la glista (ma betg pli savens), damai «precumular» per augmentar lur schanza da vegnir elegids.

Era sche las elecziuns dal Cussegl dals chantuns n'èn betg regladas sin plaun federal, èn tuttina tut ils chantuns sa decidids per l'elecziun tras il pievel. Tut ils 246 commembers da l'Assamblea federala vegnan damai elegids directamain da las burgaisas e dals burgais.

Il dretg da votar **In med per sa far udir** Tut las Svizras ed ils Svizzers che han accumulà 18 onns e n'èn betg sut tutela pervi da malsogna u flaiveltezza mentala, han il dretg da votar.

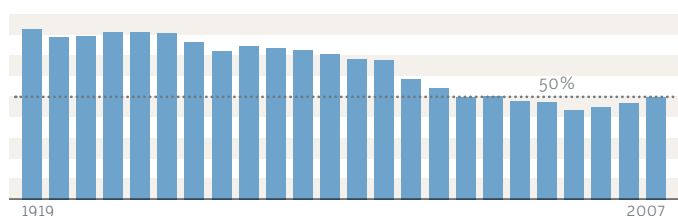
Per regla han las votantas ed ils votants quatter giadas ad onn la pussaivladad da s'exprimer davart dumondas da la politica federala. En media pon els approvar u refusar mintgamai trais fin quatter fatschentas; en cas excepziunals dentant era passa il dubel.

La populaziun po votar davart iniziativa dal pievel e referendum: il *referendum* è *obligatoric* per tut las midadas da la Constituziun sco era per l'adesiun da la Svizra a tschertas organisaziuns internaziunalas. En quests cas è ina votaziun dal pievel damai *obligatorica*. Per ch'in tal project vegnia approvà dovri la *maioritad dubla*: la maioritad dal pievel (maioritad da las vuschs valaivlas en l'entir pajais) e la maioritad dals chantuns (maioritad dals chantuns, en ils quals ils votants han acceptà il project).

Midadas da la Constituziun
 > referendum obligatoric
 Midadas da leschas
 > referendum facultativ

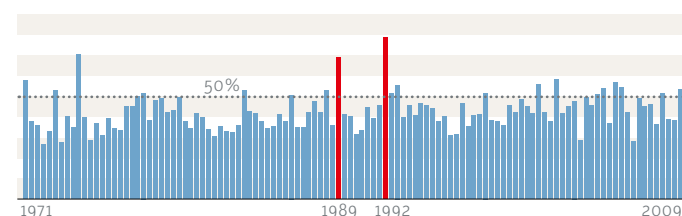
Leschas, modifitgadas u novas, e sumegliants conclus dal Parlament, sco era tschertas cunvegns internaziunalas vegnan mo suttamessas a la votaziun dal pievel, sche quai vegn pretendì cun il *referendum facultativ*. Per approvar in tal project tanscha la maioritad dal pievel.

La participaziun a las elecziuns dal Cussegl naziunal dapi il 1919

La participaziun è sa reducida cleramain dapi las emprimas elecziuns dal Cussegl naziunal tenor il sistem da proporz l'onn 1919. Per la quota da participaziun electorala relativamain bassa en Svizra datti dus motivs principals: d'ina vart po il pievel exprimer savens sia opiniun politica a l'urna – betg sulettamain a chaschun d'elecziuns, mabain er en occasiun da votaziuns communalas, chantunalas e federalas. Da l'autra vart n'èn las elecziuns en noss pajais betg uschè decisivas, perquai che la concordanza tranter las partidas escluda ina midada da la pussanza en la Regenza. Dapi l'introducziun da la votaziun per correspundenza il 1994 crescha la participaziun electorala puspè levamain.

La participaziun a votaziuns federalas dapi il 1971

La quota da participaziun en media è stada ils ultims decennis enturn 40 pertschient. Intngins temas han però mobilisà bleras votantas e votants: per exempel l'iniziativa dal pievel «Per ina Svizra senza armada» (1989) cun ina participaziun da 69% e l'adesiun al Spazi economic europeic (1992) cun 78%. Cunquai che las burgaisas ed ils burgais han la pussaivladad da s'exprimer regularmain davart las decisiuns politicas e las grondas fatschentas, èn las votaziuns en Svizra pli impurtantas che las elecziuns: l'influenza dal Parlament è main gronda ch'en pajais senza instruments da la democrazia directa.

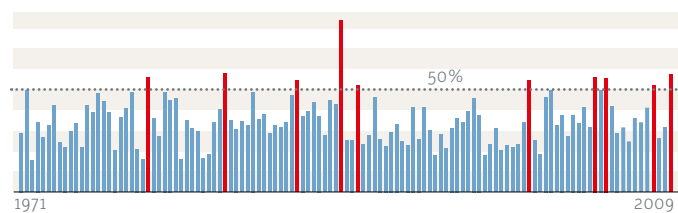
Il dretg d'iniziativa *In med per sa far valair* Las burgaisas ed ils burgais pon pretender ina decisiun dal pievel davart ina midada u ina cumplettaziun da la Constituziun proponida dad els. Cuntrari a la pratica en ils chantuns, n'èsi sin plaun federal betg pussaivel da pretender ina nova lescha u ina midada d'ina lescha gia existenta.

Per che l'iniziativa dal pievel saja valaivla, èsi necessari da rimnar entaifer 18 mais las sutscrizziuns da 100 000 persunas cun dretg da votar.

L'iniziativa dal pievel po vegnir formulada sco proposta generala u – quai ch'è bler pli savens il cas – sco text cumplettamain redigì, uschia ch'il Parlament e la Regenza n'al pon betg pli modifitgar. Mintgatant reageschan las autoritads cun ina *cuntraproposta* directa pli moderada sin in'iniziativa inoltrada, sperond che quella vegnia plitost acceptada dal pievel e dals chantuns. Dapi il 1987 permetta il *dubelgea* en las votaziuns davart iniziativas dal pievel d'approvar tant l'iniziativa sco era la cuntraproposta; cun ina dumonda da tagl vegn alura erui tgenin dals dus texts ch'entra en vigur, en cas che tuts dus cuntanschan la maioritad dal pievel e dals chantuns.

Las iniziativas dal pievel valan sco il *motor* da la democrazia directa, perquai ch'ellas na vegnan betg lantschadas dal Parlament, mabain da las burgaisas e dals burgais.

Iniziativas dal pievel approvadas e refusadas dapi il 1971

Da las totalmain 118 iniziativas dal pievel, davart las qualas è vegnì votà ils ultims decennis, han mo gist diesch gi success a l'urna – damai gnanc mintga dieschavla. La bler pli gronda part ha cuntanschi main che 50% da las vuschs ed è vegnida refusada. Las iniziativas dal pievel n'èn tuttina betg invanas: las propostas formuladas evoscheschan savens grondas discussiuns e vegnan suenter in tschert temp integradas almain per part en las leschas.

Il dretg da petiziun vala per tut las persunas, pia betg mo per las burgaisas ed ils burgais cun dretg da votar: mintgin ha il dretg da sa drizzar en scrit a las autoritads cun dumondas, propostas e reclamaziuns. Las autoritads èn obligadas da prender enconuschientscha da las petiziuns; era sch'i n'è betg obligatoric da responder ad ellas. En la pratica vegnan dentant tut las petiziuns tractadas e respondidas. Mintga activitad dal stadi po esser l'object d'ina petiziun.

Il dretg da referendum *In med per dir «na»* Il pievel ha il dretg da s'exprimer davart decisiuns prendidas dal Parlament.

Las leschas federalas, ils conclus federal e tsherts contracts internaziunals èn sutmess al *referendum facultativ*. Quai vul dir ch'els vegnan decidids a l'urna, sche 50 000 burgaisas e burgais pretendan quai. Las sutscrizziuns ston esser avant maun entaifer 100 dis suenter la publicaziun dal decret. Il dretg da referendum è ina sort da veto che retardescha il process politic cun bloccar las midadas decisas dal Parlament u da la Regenza u tardivar lur effect. Perquai vegn il dretg da referendum savens considerà *sco frain* en il maun dal pievel.

Ma el contribuescha er a la *concordanza*: el sforza numnamain il Parlament d'integrar uschè blers circuls da persunas interessadas sco pussaivel en la discussiun davart novas leschas u midadas da lescha e da chattar uschia in cumpromiss ch'è acceptabel per ina maioritad, cunter il qual nagin na lantscha pli tard in referendum facultativ.

Referendum

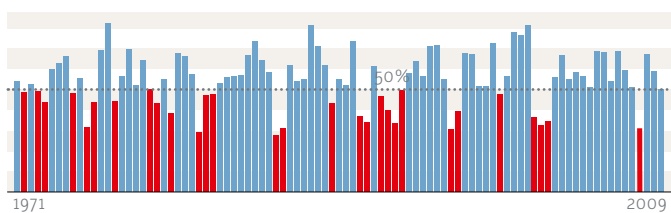
Temp da rimnada maximal:

> 100 dis

Suttascripziuns necessarias:

> 50 000

Referendums facultativs dapi il 1971

Dapi il 1971 han ils comités da referendum gi success 93 giadas: els han lantschà votaziuns dal pievel davart leschas e conclus federals approvads dal Parlament, cun ils quals els n'eran betg d'accord. E 29 giadas han els propri era pudì persvader ils votants a l'urna – pia en bunamain in terz dals cas.

La grafica mussa la quota da las vuschs en favur dal project mess en votaziun: main che 50% signifitgescha damai che la decisiun parlamentara cuntraversa n'è betg vegnida acceptada ed è vegnida annullada.

Las quatter partidas cun ils pli blers electurs...

Las partidas èn gruppaziuns politicas cun mintgamai la medema visiun dal mund – damai cun ina tscherta concepziun dal stadi, da la societad, da l’economia, etc. Ellas èn intermediaturas tranter il pievel e las instituziuns statalas e perquai indispensablas per il funcziunament d’ina democrazia. La cuntrada politica svizra è uschè multifara sco il pajais sez. Normalmain furman las quatter partidas che survegnan las pli bleras vuschs electoralas la regenza. L’onn 2008 però èsi vegnì ad ina separaziun tar la PPS, or da la quala la Partida burgais-democratica (PBD) è naschida. Perquai che Eveline Widmer-Schlumpf, ha midà partida, è la PPS ussa tas paginas sa preschentan

elegida sco represchentanta da la PPS en il Cussegl federal, sutrepreschentanada en il Cussegl federal. Sin las suandantas dudesch partidas represchentanadas en il Parlament.

PPS 1 cusseglier federal
6 cussegliers dals chantuns
5 cusseglieras naziunalas, 52 cussegliers naziunals e 1 vacanza

Partida populara svizra

President da la partida: **Toni Brunner**, cusseglier naziunal
85 000 commembers fundada il 1917 www.svp.ch

La partida è vegnida fundada il 1971 tras la fusiun da la Partida da purs, mastergnants e burgais cun las partidas democraticas dal chantun da Glaruna e dal chantun Grischun. Cun ina quota d’electurs da 29% è ella la pli ferma partida da la Svizra. Il resultat da la PPS a las elecziuns dal Parlament il 2007 è il meglier che ina partida ha insumma ina giada cuntanschì.

Cun l’elecziun dad Ueli Maurer en il Cussegl federal ils 10 da december 2008 è la PPS puspè vegnida integrada en la Regenza naziunala. Resguardond la gronda quota d’electurs da la partida, è ella tuttina sutrepreschentanada en il Cussegl federal.

Nossa empermischun electorala – il «contract cun il pievel»

La PPS s’engascha a moda consequenta per ils interess da sias electuras e da ses electurs. La partida vul ina Svizra independenta e neutrala, in stadi pli efficaci, taglias pli bassas, in’economia pli ferma e plazzas da lavur stablas, sco er in cumbat cunter la criminalitad e l’abus da l’asil e da las prestaziuns socialas. La PPS ha fixà durant ina dieta da partida ils puncts principals da sia politica per la proxima legislatura en in «contract cun il pievel»:

- Nus na vulain betg aderir a l’Uniun europeica
- Nus vulain repatriar ils esters criminals
- Nus vulain sbassar las taglias per tuts

Cun questa politica clera, basada sin las valurs burgaisas, vul la PPS garantir a noss pajais il bainstar, plazzas da lavur ed in avegnir en libertad.

PSS 1 cussegliera federala e 1 cusseglier federal
4 cusseglieras e 4 cussegliers dals chantuns
18 cusseglieras naziunalas und 24 cussegliers naziunals

Partida socialdemocratica da la Svizra

President da la partida: **Christian Levrat**, cusseglier naziunal
35 000 commembers fundada il 1888 www.spschweiz.ch

La PSS s’engascha per la segirezza sociala ed ina repartiziun gista dals bains. Tut ils uffants meritan las medemas schanzas. La capacitad da cumpra da las famiglias e da tut las personas cun salaris pitschens e mesauns sto vegnir augmentada. La PSS è ina forza che vul promover la Svizra e concepir ses avegnir, ensemen cun ses represchentanants en las regenzas e comunablamain cun blers umans engaschads.

La PSS s’engascha per las suandantas valurs:

- **Giustia sociala – segirezza e perspectivas.** La PSS cumbatta per rentas segiras. Tgi che na po en consequenza d’ina frida dal destin betg pli procurar per l’atgna existenza, merita sustegn. Perquai s’engascha la PSS per in’assicuranza da dischoccupads solida e per ina ferma AI. Nus vulain las medemas schanzas per mintgin: cun scolas dal di e programs per la promoziun tempriva, plazzas d’emprendissadi, stipendis e la cumpatibilitad da professiun e famiglia.
- **Capacitad da cumpra – auzar las pajas, sbassar ils pretschs.** La PSS vul augmentar la capacitad da cumpra cun pajas che segireschan l’existenza, supplements per uffants e rentas adequatas, sco era cun premias da la cassa da malsauns pajablas e tschains da locaziun pli bass.
- **Provediment d’energia – promover energias regenerablas.** La PSS vul reducir il CO₂ almain per 30 pertschient fin l’onn 2020. Igl exista in immens potenzial da tecnologias innovativas e durablas, las qualas portan millis plazzas da lavur novas. La PSS vegn a cumbatter novas centralas nuclearas.

PLD

PLD.Ils Liberals

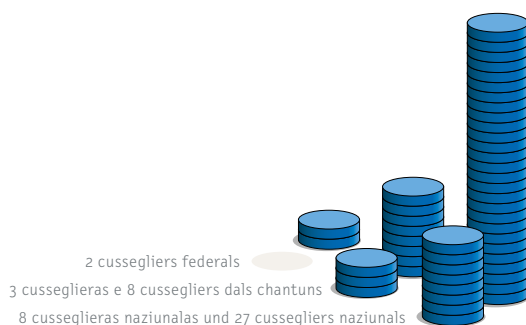
President da la partida: 130 000 commembers
Fulvio Pelli, cusseglier naziunal fundada il 1894

www.fdp.ch

Il 2009 èn la PLD Svizra e la Partida liberala svizra s'unidas a la PLD.Ils Liberals. Cun quai è naschida la pli giuvna partida da la Svizra cun la pli lunga tradiziun. La PLD.Ils Liberals s'engascha per la libertad d'eleger e per la prestaziun en ina societad da schanzas averta: grazia a l'iniziativa dal singul, l'atgna responsabladad, la libertad e la concorrenza duai mintgin pudair concepir sez sia vita. Il stadi fixescha il rom cun excellentas instituziuns da furmaziun ed infrastructuras.

Nus vulain:

- *Dapli e meglras plazzas da lavur.* Empè da programs conjuncturals pretendain nus refurmas per crear fin il 2015 200 000 plazzas da lavur, la pli bassa taglia sin la plivalur da l'Europa da 5,5%, deducziuns dals custs d'assistenza per la tgira d'uffants ordaifer la famiglia (24 000 francs ad onn), in'imposiziun da taglia individuala ed ina simplificaziun radicala da la taglia.
- *Ina coesiun naziunala ed ovras socialas segiras.* Nus stuain emprendre da l'economia da debits da l'assicuranza per invaliditad (AI) che la 6avla revisiun da l'AI è urgentamain necessaria, che l'assicuranza da dischoccupads (ADI) sto vegnir messa en urden senza augmentar signifitgantamain il pretsch da la lavur, che l'11avla revisiun da l'AVS duai gidar a la garantir a lunga vista.
- *In stadi efficaci ed adattà als burgais.* Ils debits dad oz èn las taglias da damaun. Il frain a l'indebitament è dad extender era sin las assicuranzas socialas. Il stadi sto sa concentrar sin sias incumbensas principalas. Là – p.ex. en la furmaziun e la segirezza – duai el esser ferm.

PCD

Partida cristiandemocratica

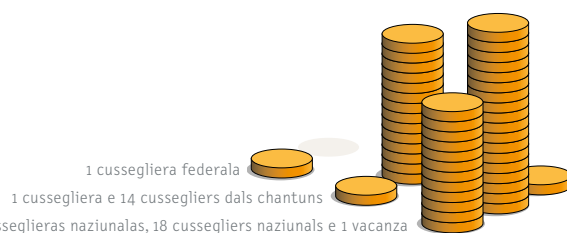
President da la partida: 100 000 commembers
Christophe Darbellay, cusseglier naziunal fundada il 1912

www.cvp.ch

La PCD è ina partida economica. Sco forza liberal-sociala tshertga ella l'equiliber tranter l'individui e la cuminanza, tranter l'atgna responsabladad e la solidaritad. Ella concepescha la convivenza tenor in maletg cristian da l'uman e da la societad. La PCD defenda la segirezza interna ed externa da noss pajais. En il Cussegl federal vegnan questas valurs represchentadas da la ministra d'economia Doris Leuthard.

Noss quatter accents ils pli impurtants:

- La PCD promova ina piazza economica ed ina piazza da finanzas svizra cun taglias attractivas, infrastructuras d'emprima qualitat ed in aut nivel da furmaziun. Uschia segirain nus plazzas da lavur e garantin il bainstar entras l'innovaziun.
- La PCD rinforza las famiglias sco basa da nossa cuminanza. Nus s'engaschain per meglras cundiziuns generalas, surtut per garantir ina cumptabilitad da la vita professiunala e famigliara, taglias pli bassas ed ina capacitad da cumpra pli auta da tut las famiglias.
- La PCD segirescha a lunga vista las ovras socialas da la Svizra. Per nus è la finanziaziun durabla da quellas la pli gronda sfida dals proxims 20 onns. Quella è garantida mo cun refurmas efficacias senza amplificaziuns u reducziuns nunrealisticas.
- La PCD fa ina politica dal clima e da l'ambient durabla. Noss engaschi vul segirar in ambient degn da viver era per las generaziuns futuras.

... e las otg outras partidas en il Parlament

Ils Verds

Partida ecologica svizra

President da la partida: **Ueli Leuenberger**, cusseglier naziunal
6500 commembers fundada il 1983 www.gruene.ch

La Partida ecologica svizra (Ils Verds) è la pli gronda partida nungovernamentala. Oz èn Ils Verds preschents en quasi tut ils chantuns. Verds chatt'ins en las executivas da 7 chantuns e da passa 25 citads. Ils Verds s'engaschan per in ambient intact, per in'economia durabla, per la giustia sociala e per la solidaritad internaziunala. Nossas finamiras per questa legislatura èn: ina protecciun dal clima effizienta, l'abandun da l'energia nucleara, la reorientaziun ecologica da l'economia, il rinforzament da las obras socialas ed ina politica da pasch activa.

2 cussegliers dals chantuns
10 cusseglieras naziunales e 10 cussegliers naziunals

PVL

Partida verd-liberala

President da la partida: **Martin Bäumlé**, cusseglier naziunal
2000 commembers fundada il 2004 www.grunliberale.ch

In ambient intact furma nossa basa da viver. Ils Verd liberals vulan mantegnair in mund senza lieus contaminads, per che era las generaziuns futuras possian giudair la vita. Latiers tutgan era finanzas ed obras socialas saunas. Il stadi na duai betg accumular debits e duai sa concentrar sin sias incumbensas principalas. Cundiziuns da basa raschunaivlas procuran per in martgà che funcziuna. L'engaschament persunal, l'iniziativa, il senn da responsabladad e la solidaritad èn las pitgas principalas d'ina societad liberala e ston vegnir sustegnidas en la medema furma sco in sistem da furmaziun d'auta qualitat.

1 cussegliera dals chantuns
1 cussegliera naziunala e 2 cussegliers naziunals

PBD

Partida burgais-democratica

President da la partida: **Hans Grunder**, cusseglier naziunal
5500 commembers fundada il 2008 www.bdp.iv

La PBD è la pli giuvna partida dal Cussegl federal. Ella è vegnida fundada il 1. da november 2008. Gia il mars 2009 ha la PBD cuntanschì ord atgna forza la fermezza da la fracziun en Chasa federala. La PBD s'engascha per ina politica burgaisa e na targlina betg da tractar temas cuntravers. Ella renunzia però a la polemica ed al cult da personas. La PBD persequitescha la via bilaterala, sa metta en per ina politica da segirezza credibla e per ina politica economica pli ecologica. La partida vegn representada en il Cussegl federal dad Eveline Widmer-Schlumpf.

1 cussegliera federala
1 cusseglier dals chantuns
2 cusseglieras naziunales e 3 cussegliers naziunals

PEV

Partida evangelica svizra

President da la partida: **Heiner Studer**
4800 commembers fundada il 1919 www.evpppev.ch

Famiglias pli fermas: la PEV vul distgargiar finanziailmain las famiglias e las sustegnair nua ch'igl è necessari. Ella vul cuntanscher quai cun contribuziuns da famiglia che remplazzan tut ils auters pajaments e las deducziuns e vegnan finanziadas sur las taglias.

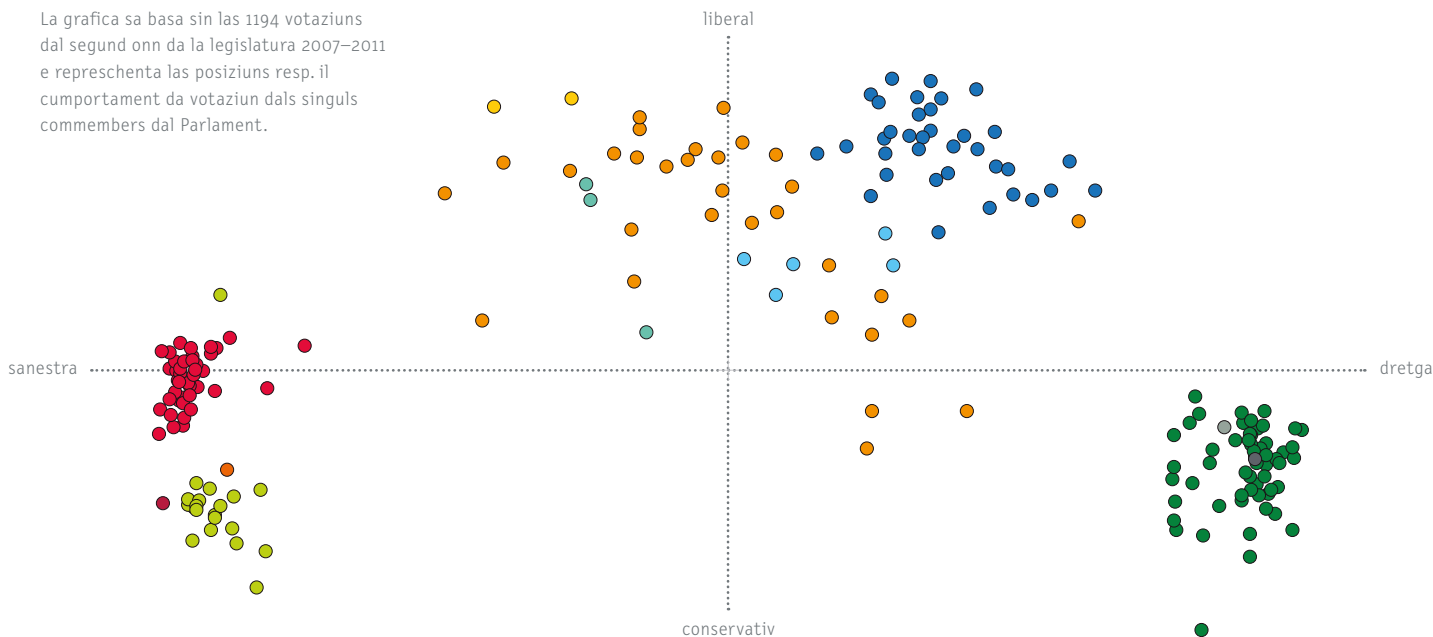
Economia gista: quai signifitga ina reducziun dals debits, pagas gistas sisum e giudim la scala, in sistem fiscal simpel senza zups ed in commerzi gist.

Ambient intact: la PEV vul reducir spert la dependenza da la Svizra d'energias betg regenerablas. Quai vul ella cuntanscher cun ina refurma fiscala ecologica ed ina taxa CO₂ era sin ils carburants.

2 cussegliers naziunals

La grafica sa basa sin las 1194 votaziuns dal segund onn da la legislatura 2007–2011 e represchenta las posiziuns resp. il comportament da votaziun dals singuls commembers dal Parlament.

PCS

Partida cristiansociala

Presidenta da la partida: **Monika Bloch Süss** 1500 commembers fundada il 1997 www.csp-pcs.ch

En il center da la politica da la PCS stat in'existenza se-gira e degna da tut ils umans. Ils accents da sia lavur èn in agir a favur da l'ambient, bunas schanzas da furmaziun, sco era plazzas da lavur e rentas segiras. Nus ans sentin conresponsabels per quai che capita tar nus ed en il mund. Nus ans engaschain là, nua che solidaritad e toleranza è dumandada.

Concretamain promovain nus ina politica d'energia dura-bla - p.ex. naginas novas centralas nuclearas -, in'economia so-cialmain ed ecologicamain responsabla, bunas scolas e plazzas d'emprendissadi, plazzas da lavur per tuts, ovras socialas segi-ras ed ina politica da pasch activa.

UDF

Uniun democratica federala

President da la partida: **Hans Moser** 2800 commembers fundada il 1975 www.edu-schweiz.ch

Valurs autenticas – plets clers! Nus tschertgain solu-ziuns durablas ed ans engaschain, conscients da la responsa-bladad avant Dieu il Tutpussant, per ina Svizra libra e fundada sin in stadi da dretg. Nus n'ans orientain betg al spiert dal temp u al mainstream, mabain a las valurs universalas ed a la cha-pientscha dal mund, da l'uman e da Dieu fundada sin la Bibla. Nus motivain ils umans d'agir cun responsabladad. La protec-ziun da la vita umana en tut las fasas, sco era l'ambient exteriur ed interiur, la lètg e la famiglia tradiziunala, la Svizra sco lieu da furmaziun e da lavur, finanzas equilibradas e la reducziun dals debits èn las finamiras centralas da nosssa politica.

Lega

Lega dei Ticinesi

President da la partida: **Giuliano Bignasca** 1500 commembers fundada il 1991 www.legaticinesi.ch

Indipendenza: la globalisaziun da l'economia e da la po-litica flaiiventa la Svizra. Ella è dentant tuttina capabla da sa far valair en in'Europa fragmentada, sche nus mantegnain nosssa independenza e libertad.

Service public: la Confederaziun sto mantegnair ses service public e procurar che las medemas cundiziuns valian per tut ils burgais en l'entir pajais. Las privatisaziuns ston vegnir evitadas tant sco pussaivel.

Mobilitad: il Tessin dovra megras colliaziuns cun las ulteri-uras parts dal pajais. La ruta dal Gottard è vegnida a ses limits; privels da la natira e problems structurals pericliteschan sia avertura illimitada.

PSdL

Partida da la lavur

Presidenta da la partida: **Nelly Buntschu** 2000 commembers fundada il 1944 www.pda.ch

La PdL vul, ensemen cun tut las forzas che s'opponan al chapitalissem, liberar l'umanitad da l'exploitaziun e da l'oppres-siun. Ella sustegna tut ils umans e moviments che s'engaschan per in auter mund, perquai ch'els èn persvas ch'in tal è pus-saivel. L'engaschament da la PdL n'enconuscha nagins cunfins naziunals: ella cumbatta cunter las ingiustias en l'entir mund.

Las activistas ed ils activists da la PdL èn preschents sin tut ils nivels da la politica svizra. Lur finamira è adina la medema: preschentar propostas per crear ina societad solidarica, permet-ter il svilup da mintga individi e proteger l'ambient – cun auters plets: ina societad vairamain socialista.

LA LEGISLATIVA: IL CUSSEGL NAZIUNAL ED IL CUSSEGL DALS CHANTUNS

Il Parlament svizzer

Las duas chombras dal Parlament federal n'èn betg divididas politicamain en partidas, mabain en fracziuns (vesair pagina 36). La fracziun da la PPS dumbra 70 commembars e commembars ed è actualmain la pli gronda fracziun. Durant las sessiuns s'inscuntra ella en la pli gronda stanza da sedutas da la Chasa federala: la stanza 301 en il plaun cun culmar, directamain sur la sala dal Cussegl dals chantuns.

Igl è impurtant da far part d'ina fracziun: per l'ina è quai la premissa per ocupar in post en ina cumissiun, per l'autra vegn la fracziun indemnisada annualmain cun ina contribuziun da la cassa federala. Plinavant pon ins, grazia a l'appartegnientscha ad ina fracziun, prender il pled en las debattas parlamentaras – persunas che n'appartegnan betg ad ina fracziun na dastgan per ordinari betg referir al pult.

Las fracziuns pussibiliteschan a lur commembars en emprima lingia d'adattar uschè bain sco pussaivel lur opiniuns davart temas politics ed en spezial davart fatschentas dals cussegls, sco per exempel davart elecziuns u votaziuns. Ultra da quai pon lur commembars era fixar posiziuns unitaras; posiziuns ch'els represchantan alura en il Parlament, sco era visavi las medias e la publicitad.

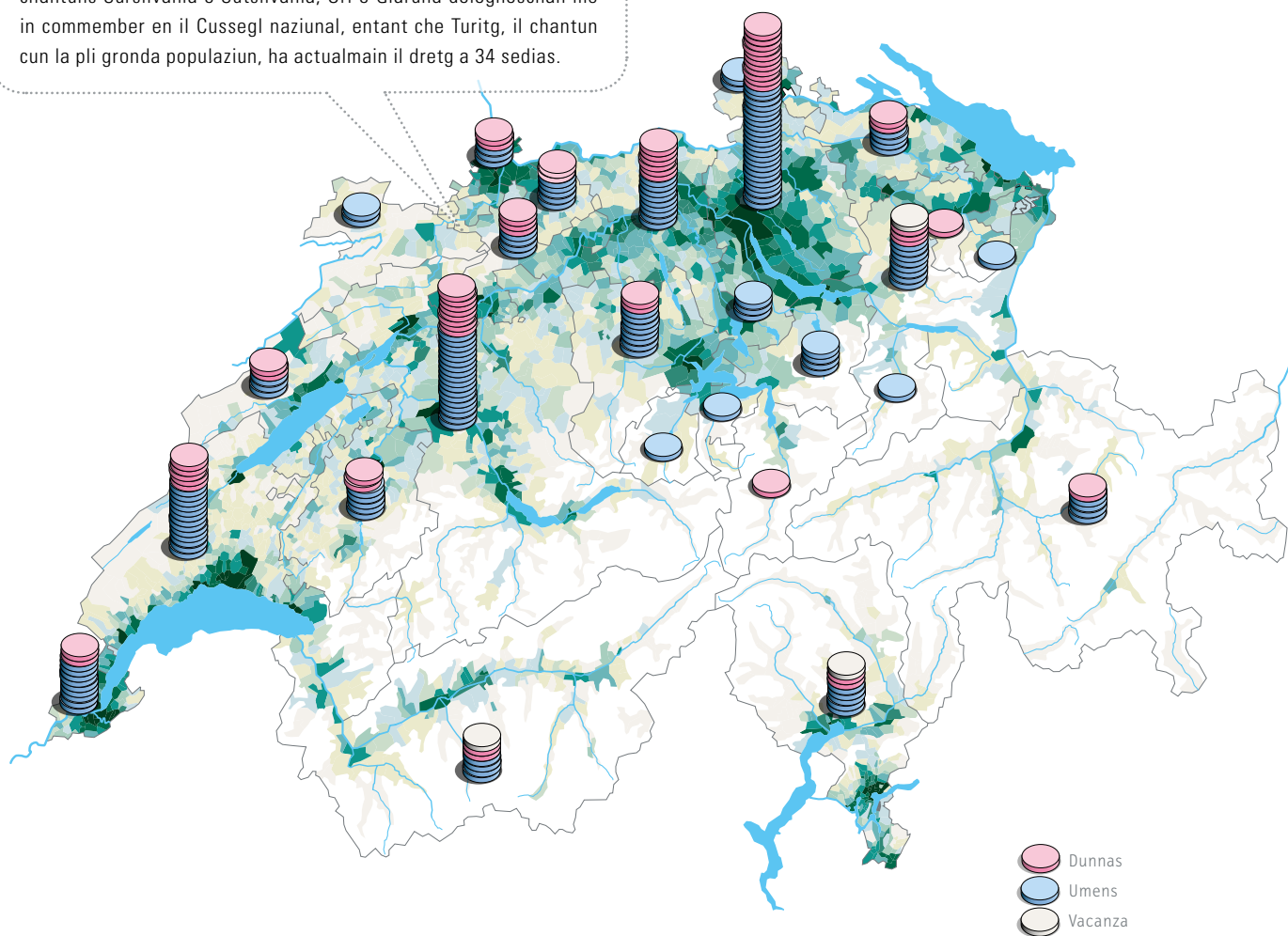
Las duas vias en il Parlament

La Svizra ha sin plaun federal in parlament da duas chombras che furman ensemen l'Assamblea federala. Il Cussegl naziunal represchenta la populaziun da la Svizra, il Cussegl dals chantuns ils stadis commembers da la Confederaziun, ils chantuns. La structura dal stadi sa basa damai sin dus principis: il princip democratic che conceda a mintga persuna cun dretg da vuschar la medema impurtanza, ed il princip federalistic che metta tut ils chantuns sin il medem stgalim. Il pievel elegia directamain omadus cussegls: il Cussegl naziunal tenor reglas federalas comunablas ed il Cussegl dals chantuns a basa da differentas disposiziuns chantunalas. Ils circuls electorals èn en omadus cas ils chantuns.

Il pievel sa represchenta en il Cussegl naziunal

La *Chombra gronda* ha 200 sedias. Il dumber da deputadas e deputads d'in chantun sa drizza tenor la populaziun eruida en l'ultima dumbraziun dal pievel: uschia represchenta in commember dal Cussegl naziunal var 37 800 abitantas ed abitants.

Perquai che la Constituziun federala garantescha a mintga chantun ina sedia, trametta er il chantun Appenzell Dadens, che dumbra mo 15 000 abitantas ed abitants, in represchentant dal pievel en la Chasa federala. Er il chantun vischin Appenzell Dadora, sco er ils chantuns Sursilvania e Sutsilvania, Uri e Glaruna delegheschan mo in commember en il Cussegl naziunal, entant che Turitg, il chantun cun la pli gronda populaziun, ha actualmain il dretg a 34 sedias.

Proporz e maiorz

La repartiziun dals mandats en il **Cussegl naziunal** succeda tenor l'**elecziun da proporz**. Quai vul dir che las sedias vegnan repartidas proporzionalmain, damai en relaziun cun las vuschs cuntanschidas.

En las elecziuns dal Cussegl naziunal vegnan l'emprim dumbradas las vuschs per minga partida; ellas èn relevantas per il dumber da las sedias che cumpetan ad ina partida. Entaifer las partidas èn alura elegids ils candidats u las candidatas cun las pli bleras vuschs.

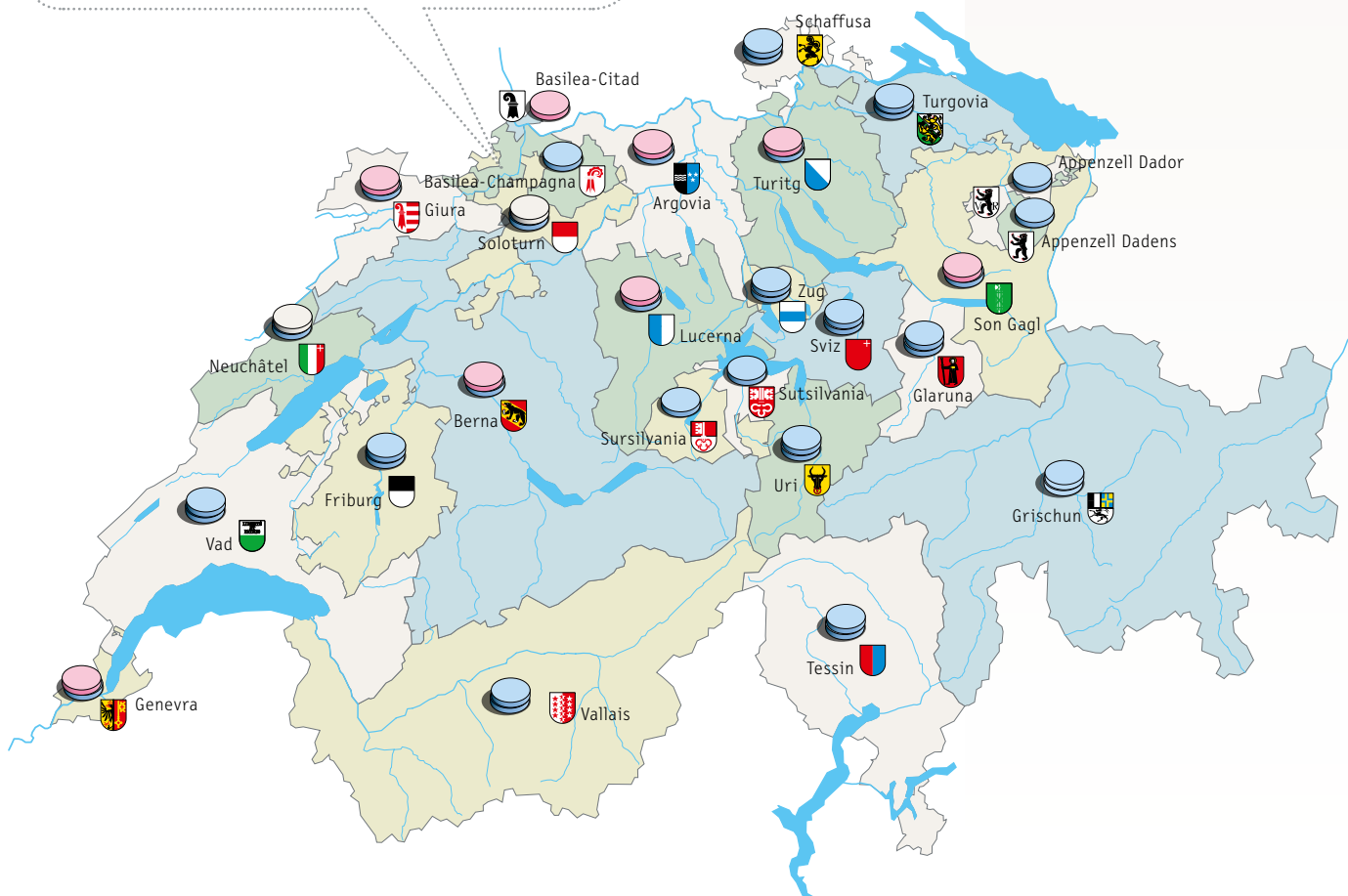
Sa chapescha funcziuna in'elecziun da proporz sulettamain en lieus, nua ch'èn da surdar dapli ch'in mandat. En ils chantuns cun mo ina sedia en il Cussegl naziunal ha damai lieu in'**elecziun da maiorz**: elegida è la persuna che fa las pli bleras vuschs.

Era las elecziuns en il **Cussegl dals chantuns** succedan – danor en il chantun Giura – tenor il sistem da maiorz. Questa procedura favurisescha las partidas grondas respectivamain las personalitads enconuschentas e renconuschidas en vasts circuls. Las minoritads èn qua dischavantiadas.

Il chantun sa represchentan en il Cussegl dals chantuns

La *Chombra pitschna* dumbrada 46 sedias. Abstrahà dal dumber d'abitants trametta minga chantun duas represchentantas u dus represchentants en il Cussegl dals chantuns – cun excepziun dals sis mezs chantuns da pli baud, che delegheschan mingamai mo ina represchentanta u in represchentant.

Il commembers dal Cussegl dals chantuns represchentan bain lur chantuns, els n'èn però betg liads ad instrucziuns da lur vart – ni da las Regenzas ni dals parlaments chantunals.

Els represchentant ils var 7,7 milliuns abitants

ZH		Max Binder PPS 1947 1991 2, 8	1	ZH		Filippo Leutenegger PLD 1952 2003 6, 12	26	BE		Pierre Triponez PLD 1943 1999–03, 07	51	OW		Christoph von Rotz PPS 1966 2007 8	76
ZH		Toni Bortoluzzi PPS 1947 1991 5, 7	2	ZH		Ruedi Noser PLD 1961 2003 4	27	BE		Christian Wasserfallen PLD 1981 2007 2, 6	52	NW		Edi Engelberger PLD 1940 1995 7, 10	77
ZH		Hans Fehr PPS 1947 1995 10	3	ZH		Martin Bäumle PVL 1964 2003 1, 6	28	BE		Theres Frösch PES 1951 2003 2	53	GL		Martin Landolt PBD 1968 2009 1	78
ZH		Alfred Heer PPS 1961 2007 11	4	ZH		Tiana Angelina Moser PVL 1979 2007 3, 4	29	BE		Franziska Teuscher PES 1958 1995 6, 8	54	ZG		Josef Lang PES 1954 2003 3, 7	79
ZH		Hans Kaufmann PPS 1948 1999 9, 11	5	ZH		Thomas Weibel PVL 1954 2007 2, 5	30	BE		Alec von Grafenried PES 1962 2007 11	55	ZG		Gerhard Pfister PCD 1962 2003 10	80
ZH		Christoph Mörgele PPS 1960 1999 3, 4	6	ZH		Urs Hany PCD 1955 2006 8, 12	31	BE		Hans Grunder PBD 1956 2007 6	56	ZG		Marcel Scherer PPS 1952 1999 5, 12	81
ZH		Natalie Simone Rickli PPS 1976 2007 8	7	ZH		Kathy Riklin PCD 1952 1999 3, 4	32	BE		Ursula Haller PBD 1948 1999 3, 7	57	FR		Dominique de Buman PCD 1956 2003 9	82
ZH		Hans Rutschmann PPS 1947 2004 6, 12	8	ZH		Barbara Schmid Federer PCD 1965 2007 11	33	BE		Walter Donzé PEV 1946 2000 7, 10	58	FR		Thérèse Meyer-Kaelin PCD 1948 1999 5, 10	83
ZH		Ernst Schibli PPS 1952 2001 1, 10	9	ZH		Ruedi Aeschbacher PEV 1941 1999 8, 11	34	BE		Norbert Hochreutener PCD 1946 1995–99, 03 8, 11	59	FR		Christian Levrat PSS 1970 2003 1, 8	84
ZH		Ulrich Schliuer PPS 1944 1995–07, 09 3, 7	10	BE		Andreas Aebi PPS 1958 2007 3	35	BE		Andreas Brönmann UDF 1955 2009 1	60	FR		Jean-François Steiert PSS 1961 2007 4	85
ZH		Jürg Stahl PPS 1968 1999 3, 5	11	BE		Adrian Amstutz PPS 1953 2003 6	36	LU		Yvette Estermann PPS 1967 2007 3, 5	61	FR		Jacques Bourgeois PLD 1958 2007 6	86
ZH		Bruno Zuppiger PPS 1952 1999 1, 7	12	BE		Andrea Martina Geissbühler PPS 1976 2007 10, 11	37	LU		Josef Kunz PPS 1945 1995 1, 4	62	FR		Jean-François Rime PPS 1950 2003 9	87
ZH		Jacqueline Fehr PSS 1963 1998 5, 8	13	BE		Jean-Pierre Graber PPS 1946 2007 1	38	LU		Felix Müri PPS 1958 2003 4	63	FR		Marie-Thérèse Weber-Gobet PCS 1957 2008 2, 5	88
ZH		Mario Fehr PSS 1958 1999 3, 4	14	BE		Rudolf Joder PPS 1950 1999 10	39	LU		Ida Glanzmann-Hunkeler PCD 1958 2006 2, 7	64	SO		Elvira Bader PCD 1955 1999 2, 6	89
ZH		Chantalé Galladé PSS 1972 2003 3, 4	15	BE		Simon Schenk PPS 1946 1994 4, 8	40	LU		Ruedi Lustenberger PCD 1950 1999 2, 6	65	SO		Pirmin Bischof PCD 1959 2007 9	90
ZH		Christine Goll PSS 1956 1991 2, 5	16	BE		Erich von Siebenthal PPS 1958 2007 2, 12	41	LU		Plus Segmüller PCD 1952 2007 7	66	SO		Roland F. Borer PPS 1951 1991 5, 7	91
ZH		Andreas Gross PSS 1952 1991 10	17	BE		Hansruedi Wandfluh PPS 1952 1999 9	42	LU		Otto Ineichen PLD 1941 2003 4	67	SO		Walter Wobmann PPS 1957 2003 3, 10	92
ZH		Daniel Jositsch PSS 1965 2007 11	18	BE		Evi Allemann PSS 1978 2003 7, 8	43	LU		Georges Theiler PLD 1949 1995 9	68	SO		Kurt Fluri PLD 1955 2003 10, 11	93
ZH		Anita Thanei PSS 1954 1995 11	19	BE		André Daguét PSS 1947 2003 2, 11	44	LU		Louis Schelbert PES 1952 2006 1, 9	69	SO		Bea Heim PSS 1946 2003 1, 10, 12	94
ZH		Marlies Bänziger PES 1960 2007 1	20	BE		Margret Kiener Nellen PSS 1953 2003 1	45	LU		Hans Widmer PSS 1941 1996 7	70	SO		Brigit Wyss PES 1960 2007 2, 11	95
ZH		Bastien Girod PES 1980 2007 6	21	BE		Ricardo Lumengo PSS 1962 2007 7	46	UR		Gabi Huber PLD 1956 2003 8, 11	71	BS		Rudolf Rechsteiner PSS 1958 1995 3, 6	96
ZH		Katharina Prelicz-Huber PES 1959 2008 4, 5	22	BE		Hans Stöckli PSS 1952 2004 10, 12	47	SZ		Peter Föhn PPS 1952 1995 8	72	BS		Silvia Schenker PSS 1954 2003 5, 10	97
ZH		Daniel Vischer PES 1950 2003 1, 11	23	BE		Ursula Wyss PSS 1973 1999 1, 6	48	SZ		Pirmin Schwander PPS 1961 2003 1, 11	73	BS		Jean-Henri Dunant PPS 1934 1999 5	98
ZH		Doris Fiala PLD 1957 2007 3, 4	24	BE		Christa Markwalder Bär PLD 1975 2003 3, 11	49	SZ		Andy Tschümperlin PSS 1962 2007 10	74	BS		Anita Lachenmeier-Thüring PES 1959 2007 7, 8	99
ZH		Markus Hutter PLD 1957 2003 1, 8	25	BE		Johann N. Schneider-Ammann PLD 1952 1999 9	50	SZ		Reto Wehrli PCD 1965 2003 3, 5	75	BS		Peter Malama PLD 1960 2007 4, 7	100

Sut ils nums figureschan (da sanestra a dretga) la partida, l'onn da naschientscha, l'onn da l'elecziun en il Cussegl naziunal e las cumissiuns (vesair paginas 34/35), en las qualas il commember dal cussegl è representant. La numeraziun dals commembers

dal Cussegl naziunal dad 1 fin 200 resp. quella dal Cussegl dals chantuns dad 1 fin 46 (sin la proxima pagina) serva sco agid per la lectura: ins la chatta era sin las paginas davart l'urden da seser (29–31).

BL		Caspar Baader PPS 1953 1998 9	101	GR		Sep Cathomas PCD 1945 2003 2, 6	126	TI		Ignazio Cassis PLD 1961 2007 5	151	VS		Viola Amherd PCD 1962 2005 8, 11	176
BL		Christian Miesch PPS 1948 1991–95, 03 2, 7	102	GR		Tarzislus Caviezel PLD 1954 2007 8	127	TI		Fulvio Pelli PLD 1951 1995 9	152	VS		Christophe Darbellay PCD 1971 2003 9	177
BL		Susanne Leutenegger Oberholzer PSS 1948 1987–91, 99 9, 11	103	GR		Andrea Hämmerle PSS 1946 1991 8	128	TI		Marina Carobbio Guscetti PSS 1966 2007 1	153	VS		Roberto Schmidt PCD 1962 2007 10	178
BL		Eric Nussbaumer PSS 1960 2007 6	104	AG		Sylvia Flückiger-Bäni PPS 1952 2007 9	129	TI		Fabio Pedrina PSS 1954 1999 8	154	VS		vacant PCD	179
BL		Kathrin Amacker-Amann PCD 1962 2007 3	105	AG		Lieni Füglistaller PPS 1951 2005 1, 4	130	TI		Meinrado Robbiani PCD 1951 1999 5	155	VS		Oskar Freysinger PPS 1960 2003 4, 11	180
BL		Maya Graf PES 1962 2001 4, 5	106	AG		Ulrich Giezendanner PPS 1953 1991 8	131	TI		Chiara Simoneschi-Cortesi PCD 1946 1999 4, 8	156	VS		Jean-René Germanier PLD 1958 2003 8	181
BL		Hans Rudolf Gysin PLD 1940 1987	107	AG		Walter Glur PPS 1943 1999 2	132	TI		vacant Lega	157	VS		Stéphane Rossini PSS 1963 1999 2, 5	182
SH		Hans-Jürg Fehr PSS 1948 1999 3, 9	108	AG		Hans Killer PPS 1948 2007 6, 12	133	VD		André Bugnon PPS 1947 1999 8, 10	158	NE		Laurent Favre PLD 1972 2007 6	183
SH		Thomas Hurter PPS 1963 2007 7	109	AG		Luzi Stamm PPS 1952 1991 3, 11	134	VD		Alice Glauser-Zufferey PPS 1954 2007 2, 4	159	NE		Sylvie PerrinJaquet PLD 1955 2007 4, 7	184
AR		Marianne Kleiner PLD 1947 2003 1, 5	110	AG		Pascale Bruderer Wyss PSS 1977 2002 4	135	VD		Jean-Pierre Grin PPS 1947 2007 1	160	NE		Francine John-Calame PES 1954 2005 3	185
AI		Arthur Loepfe PCD 1942 1999 1, 7	111	AG		Max Chopard-Acklin PSS 1966 2009	136	VD		Guy Parmelin PPS 1959 2003 5, 6	161	NE		Jacques-André Maire PSS 1957 2009 2	186
SG		Elmar Bigger PPS 1949 1999 6, 12	112	AG		Doris Stump PSS 1950 1995 6	137	VD		Pierre-François Veillon PPS 1950 2003 2	162	NE		Yvan Perrin PPS 1966 2003 7, 10	187
SG		Toni Brunner PPS 1974 1995 6	113	AG		Esther Egger-Wyss PCD 1952 2007 1	138	VD		Josiane Aubert PSS 1949 2007 4	163	GE		Martine Brunshawig Graf PLD 1950 2003 1, 3	188
SG		Theophil Pfister PPS 1942 1999 4	114	AG		Ruth Humbel Näf PCD 1957 2003 5, 10	139	VD		Ada Marra PSS 1973 2007 10	164	GE		Hugues Hiltbold PLD 1969 2007 10	189
SG		Lukas Reimann PPS 1982 2007 11	115	AG		Markus Zemp PCD 1954 2006 9	140	VD		Roger Nordmann PSS 1973 2004 6	165	GE		Christian Lüscher PLD 1963 2007 11	190
SG		vacant PPS	116	AG		Corina Eichenberger-Walther PLD 1954 2007 2, 7	141	VD		Eric Voruz PSS 1945 2007 7	166	GE		Jean-Charles Rielle PSS 1952 2007 5	191
SG		Jakob Büchler PCD 1952 2003 7, 12	117	AG		Philipp Müller PLD 1952 2003 9	142	VD		Daniel Brélaz PES 1950 1979–89, 2007 8	167	GE		Maria Roth-Bernasconi PSS 1955 1995–99, 2003 2, 12	192
SG		Lucrezia Meier-Schatz PCD 1952 1999 9	118	AG		Geri Müller PES 1960 2003 3, 7	143	VD		Adèle Thores Goumaz PES 1971 2007 9	168	GE		Carlo Sommaruga PSS 1959 2003 3, 11	193
SG		Thomas Müller PCD 1952 2006 1	119	TG		J. Alexander Baumann PPS 1942 1995 2	144	VD		Christian van Singer PES 1950 2007 6, 12	169	GE		Antonio Hodggers PES 1976 2007 10	194
SG		Hildegard Fässler-Osterwalder PSS 1951 1997 9	120	TG		Peter Spuhler PPS 1959 1999 9	145	VD		Charles Favre PLD 1957 1999 9	170	GE		Ueli Leuenberger PES 1952 2003 10	195
SG		Paul Rechsteiner PSS 1952 1986 5, 9	121	TG		Hansjörg Walter PPS 1951 1999 9	146	VD		Olivier François PLD 1955 2007 2, 12	171	GE		Yves Nidegger PPS 1957 2007 11	196
SG		Yvonne Gilli PES 1957 2007 4, 5	122	TG		Edith Graf-Litscher PSS 1964 2005 8	147	VD		Isabelle Moret PLD 1970 2006 2, 10	172	GE		André Reymond PPS 1940 2003 3	197
SG		Walter Müller PLD 1948 2003 3, 7	123	TG		Brigitte Häberli-Koller PCD 1958 2003 1, 4	148	VD		Claude Ruy PLD 1949 1999 5	173	GE		Luc Barthassat PCD 1960 2005 3	198
GR		Brigitta M. Gadiant PBD 1960 1995 2	124	TG		Werner Messmer PLD 1945 1999 6	149	VD		Jacques Neiryneck PCD 1931 1999–2003, 07 4	174	JU		Dominique Baettig PPS 1953 2007 5	199
GR		Hansjörg Hassler PBD 1953 1999 9	125	TI		Fabio Abate PLD 1966 2000 1	150	VD		Josef Zisyadis PSdL 1956 1991–96, 99 9, 10	175	JU		Jean-Claude Rennwald PSS 1953 1995 9	200

Els represchantan ils 26 chantuns

Pertge che tscherts chantuns han mo ina sedia en il Cussegl dals chantuns

Sis chantuns ch'eran pli baud unids ed èn sa dividids en il decurs da l'istorgia, numnav'ins ina giada mezs chantuns.

Quai èn ils chantuns Sursilvana e Sutsilvania, ch'èn sa separads gia avant la fundaziun da la Confederaziun il 1291, il chantun d'Appenzell ch'è sa dividi il 1597 per motivs confessiunals – en l'Appenzell Dadens (catolic) e l'Appenzell Dadora (reformà) – sco er il chantun da Basilea ch'è vegni dividi cun violenza l'onn 1833: la champagna revoltanta è sa separada da la citad dominanta. Perquai han quests chantuns mo ina sedia en il Cussegl dals chantuns e mo ina mesa vusch en votaziuns davart midadas da la Constituziun.

ZH	 Verena Diener 1 PVL 1949 2007 6, 8, 11	GL	 Pankraz Freitag 13 PLD 1952 2008 1, 10, 11	AR	 Hans Altherr 25 PLD 1950 2004 1, 5, 7	VD	 Luc Recordon 37 PES 1955 2007 3, 7, 11
ZH	 Felix Gutzwiller 2 PLD 1948 2007 3, 4, 5	GL	 This Jenny 14 PPS 1952 1998 1, 6, 8	AI	 Ivo Bischofberger 26 PCD 1958 2007 3, 4, 6	VD	 Géraldine Savary 38 PSS 1968 2007 4, 8, 11
BE	 Werner Luginbühl 3 PBD 1958 2007 4, 9, 11	ZG	 Peter Bieri 15 PCD 1952 1995 4, 7, 8	SG	 Eugen David 27 PCD 1945 1999 3, 5, 9	VS	 Jean-René Fournier 39 PCD 1957 2007 1, 3, 7
BE	 Simonetta Sommaruga 4 PSS 1960 2003 5, 6, 9	ZG	 Rolf Schweizer 16 PLD 1945 1999 1, 6, 9, 11	SG	 Erika Forster-Vannini 28 PLD 1944 1995 5, 6, 9	VS	 René Imoberdorf 40 PCD 1950 2007 2, 6, 8
LU	 Konrad Graber 5 PCD 1958 2007 2, 8, 9	FR	 Alain Berset 17 PSS 1972 2003 1, 9, 11	GR	 Christoffel Brändli 29 PPS 1943 1995 5, 6, 8	NE	 Didier Berberat 41 PSS 1956 2009 1, 3, 9
LU	 Helen Leumann-Würsch 6 PLD 1943 1995 2, 4, 9	FR	 Urs Schwaller 18 PCD 1952 2003 1, 5, 10	GR	 Theo Maissen 30 PCD 1944 1995 3, 4, 7	NE	 vacant 42
UR	 Hansheiri Inderkum 7 PCD 1947 1995 6, 10, 11	SO	 Rolf Büttiker 19 PLD 1950 1991 6, 8, 10	AG	 Christine Egerszegi-Obrist 31 PLD 1948 2007 5, 8, 10	GE	 Robert Cramer 43 PES 1954 2007 2, 6, 10
UR	 Hansruedi Stadler 8 PCD 1953 1999 2, 4, 11	SO	 vacant 20	AG	 Maximilian Reimann 32 PPS 1942 1995 2, 3, 10	GE	 Liliane Maury Pasquier 44 PSS 1956 2007 3, 4, 5
SZ	 Bruno Frick 9 PCD 1953 1991 5, 7, 9	BS	 Anita Fetz 21 PSS 1957 2003 1, 4, 5	TG	 Hermann Bürgi 33 PPS 1946 1999 4, 7, 11	JU	 Claude Héche 45 PSS 1952 2007 2, 7, 8, 10
SZ	 Alex Kuprecht 10 PPS 1957 2003 2, 5, 7	BL	 Claude Janiak 22 PSS 1948 2007 2, 8, 11	TG	 Philipp Stähelin 34 PCD 1944 1999 1, 5, 9	JU	 Anne Seydoux-Christe 46 PCD 1958 2007 2, 3, 4, 11
OW	 Hans Hess 11 PLD 1945 1998 7, 8	SH	 Peter Briner 23 PLD 1943 1999 2, 3, 10	TI	 Filippo Lombardi 35 PCD 1956 1999 2, 6, 8, 10		
NW	 Paul Niederberger 12 PCD 1948 2007 1, 7, 10	SH	 Hannes Germann 24 PPS 1956 2002 1, 3, 9, 10	TI	 Dick Marty 36 PLD 1945 1995 3, 9, 11		

Sut ils nums figureschan (da sanestra a dretga) la partida, l'onn da naschienscha, l'onn da l'elecziun en il Cussegl dals chantuns e las cumissiuns (vesair paginas 34/35), en las qualas il commember dal cussegl è represchantà.

Cedels da votar repartids: 246

Per eleger il Cussegl federal, la chanceliera federala ed il Tribunal federal, e per decider davart grazias e conflicts da competenza, sa radunan ils dus cussegls en la sala dal Cussegl naziunal. Ils commembers dal Cussegl dals chantuns prendan plaz sin lur sutgas en la retscha davos da la sala.

Cusseglers federals

Secretaris e translators

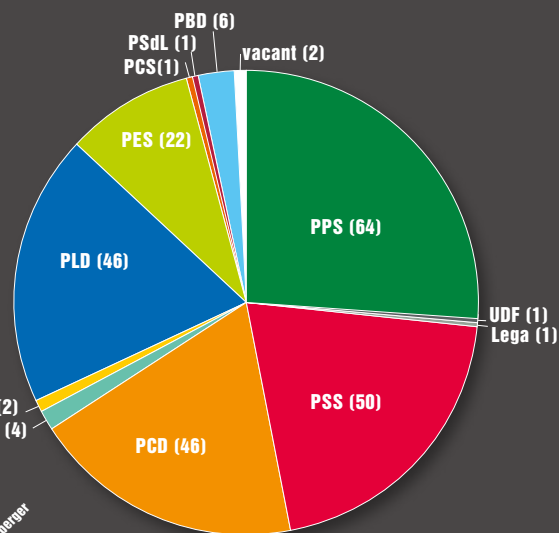
Dumbravuschs

Pledaders da la cummission

Pult da

Secretari general

Presidenta

Grid of 150 numbered cards representing members of the legislative assembly, organized by region and role. Each card includes a name, number, and regional emblem.

Members by Region:

- BL:** Felix Gutzwiller, 107 Hans Rudolf Gysin
- BE:** 51 Pierre Triponez, 149 Werner Messmer, 110 Marianne Kleiner, 71 Gabi Huber, 152 Fulvio Felli, 50 Johann M. Schneider-Ammann, 68 Georges Theiler, 170 Charles Favre, 178 Marlene Bruschwiler, 173 Claude Aubry, 159 Alois Abate, 158 André Bignion, 156 Anselm Aeschli, 155 Hans Furrer, 154 Hanspeter Moser, 153 Hanspeter Schärer, 152 Ruedi Jufer, 151 Ruedi Zuber, 150 Jean-Yves Perrin, 149 Jean-Pierre Ehrler, 148 Elmar Bigler, 147 Jean-François Schilli, 146 Alice Zufferey, 145 Bruno Zuppiger, 144 Peter Sommer, 143 Ulrich Blazevic
- GR:** 127 Tarzizius Caviezel
- LU:** 87 Otto Ineichen, 24 Doris Fiala
- ZH:** 25 Markus Hutter, 26 Filippo Leutenegger, 49 Christa Markwalder Bär, 27 Ruedi Moser, 172 Isabelle Moret, 184 Sylvie Perrenaud, 190 Christian Lüscher, 199 Jean-François Rime, 197 Andrea Marzina Geissbühler, 196 Bruno Zuppiger, 195 Peter Sommer, 194 Ulrich Blazevic
- TI:** 157 vacant, 196 Yves Nidegger, 132 Walter Glur, 26 Christoph von Rotz, 40 Simon Schmitz, 142 Theophil Pister, 141 Ruedi Zuber, 140 Jean-Henri Durrant, 139 Dominique Baudou, 138 Sylvie Flückiger Bani, 137 Peter Thom, 136 Ulrich Schärer, 135 Erich Steinhilber, 134 Lien Fritschler, 133 Toni Borlinuzzi
- SO:** 93 Kurt Fluri, 141 Corina Eichenberger-Walther, 78 Martin Landolt, 57 Ursula Keller, 58 Hans Grunder, 25 Hansjörg Hassler, 124 Eveline Maillard, 114 Andreas Bonmann, 84 Alexander J. Baumann, 83 Urs Zuel, 82 Hans Furrer, 81 Hanspeter Moser, 80 Ruedi Zuber, 79 Ruedi Zuber, 78 Ruedi Zuber, 77 Ruedi Zuber, 76 Ruedi Zuber, 75 Ruedi Zuber, 74 Ruedi Zuber, 73 Ruedi Zuber, 72 Ruedi Zuber, 71 Ruedi Zuber, 70 Ruedi Zuber, 69 Ruedi Zuber, 68 Ruedi Zuber, 67 Ruedi Zuber, 66 Ruedi Zuber, 65 Ruedi Zuber, 64 Ruedi Zuber, 63 Ruedi Zuber, 62 Ruedi Zuber, 61 Ruedi Zuber, 60 Ruedi Zuber, 59 Ruedi Zuber, 58 Ruedi Zuber, 57 Ruedi Zuber, 56 Ruedi Zuber, 55 Ruedi Zuber, 54 Ruedi Zuber, 53 Ruedi Zuber, 52 Ruedi Zuber, 51 Ruedi Zuber, 50 Ruedi Zuber, 49 Ruedi Zuber, 48 Ruedi Zuber, 47 Ruedi Zuber, 46 Ruedi Zuber, 45 Ruedi Zuber, 44 Ruedi Zuber, 43 Ruedi Zuber, 42 Ruedi Zuber, 41 Ruedi Zuber, 40 Ruedi Zuber, 39 Ruedi Zuber, 38 Ruedi Zuber, 37 Ruedi Zuber, 36 Ruedi Zuber, 35 Ruedi Zuber, 34 Ruedi Zuber, 33 Ruedi Zuber, 32 Ruedi Zuber, 31 Ruedi Zuber, 30 Ruedi Zuber, 29 Ruedi Zuber, 28 Ruedi Zuber, 27 Ruedi Zuber, 26 Ruedi Zuber, 25 Ruedi Zuber, 24 Ruedi Zuber, 23 Ruedi Zuber, 22 Ruedi Zuber, 21 Ruedi Zuber, 20 Ruedi Zuber, 19 Ruedi Zuber, 18 Ruedi Zuber, 17 Ruedi Zuber, 16 Ruedi Zuber, 15 Ruedi Zuber, 14 Ruedi Zuber, 13 Ruedi Zuber, 12 Ruedi Zuber, 11 Ruedi Zuber, 10 Ruedi Zuber, 9 Ruedi Zuber, 8 Ruedi Zuber, 7 Ruedi Zuber, 6 Ruedi Zuber, 5 Ruedi Zuber, 4 Ruedi Zuber, 3 Ruedi Zuber, 2 Ruedi Zuber, 1 Ruedi Zuber
- AG:** 142 Philipp Müller, 25 Markus Hutter, 26 Filippo Leutenegger, 49 Christa Markwalder Bär, 27 Ruedi Moser, 172 Isabelle Moret, 184 Sylvie Perrenaud, 190 Christian Lüscher, 199 Jean-François Rime, 197 Andrea Marzina Geissbühler, 196 Bruno Zuppiger, 195 Peter Sommer, 194 Ulrich Blazevic
- VS:** 115 Lukas Reilmann, 134 Luzi Stamm, 109 Thomas Kurer, 102 Christian Mesch, 133 Hans Keller, 132 Christian Mesch, 131 Hans Keller, 130 Christian Mesch, 129 Hans Keller, 128 Christian Mesch, 127 Hans Keller, 126 Christian Mesch, 125 Hans Keller, 124 Christian Mesch, 123 Hans Keller, 122 Christian Mesch, 121 Hans Keller, 120 Christian Mesch, 119 Hans Keller, 118 Christian Mesch, 117 Hans Keller, 116 Christian Mesch, 115 Hans Keller, 114 Christian Mesch, 113 Hans Keller, 112 Christian Mesch, 111 Hans Keller, 110 Christian Mesch, 109 Hans Keller, 108 Christian Mesch, 107 Hans Keller, 106 Christian Mesch, 105 Hans Keller, 104 Christian Mesch, 103 Hans Keller, 102 Christian Mesch, 101 Hans Keller, 100 Christian Mesch, 99 Hans Keller, 98 Christian Mesch, 97 Hans Keller, 96 Christian Mesch, 95 Hans Keller, 94 Christian Mesch, 93 Hans Keller, 92 Christian Mesch, 91 Hans Keller, 90 Christian Mesch, 89 Hans Keller, 88 Christian Mesch, 87 Hans Keller, 86 Christian Mesch, 85 Hans Keller, 84 Christian Mesch, 83 Hans Keller, 82 Christian Mesch, 81 Hans Keller, 80 Christian Mesch, 79 Hans Keller, 78 Christian Mesch, 77 Hans Keller, 76 Christian Mesch, 75 Hans Keller, 74 Christian Mesch, 73 Hans Keller, 72 Christian Mesch, 71 Hans Keller, 70 Christian Mesch, 69 Hans Keller, 68 Christian Mesch, 67 Hans Keller, 66 Christian Mesch, 65 Hans Keller, 64 Christian Mesch, 63 Hans Keller, 62 Christian Mesch, 61 Hans Keller, 60 Christian Mesch, 59 Hans Keller, 58 Christian Mesch, 57 Hans Keller, 56 Christian Mesch, 55 Hans Keller, 54 Christian Mesch, 53 Hans Keller, 52 Christian Mesch, 51 Hans Keller, 50 Christian Mesch, 49 Hans Keller, 48 Christian Mesch, 47 Hans Keller, 46 Christian Mesch, 45 Hans Keller, 44 Christian Mesch, 43 Hans Keller, 42 Christian Mesch, 41 Hans Keller, 40 Christian Mesch, 39 Hans Keller, 38 Christian Mesch, 37 Hans Keller, 36 Christian Mesch, 35 Hans Keller, 34 Christian Mesch, 33 Hans Keller, 32 Christian Mesch, 31 Hans Keller, 30 Christian Mesch, 29 Hans Keller, 28 Christian Mesch, 27 Hans Keller, 26 Christian Mesch, 25 Hans Keller, 24 Christian Mesch, 23 Hans Keller, 22 Christian Mesch, 21 Hans Keller, 20 Christian Mesch, 19 Hans Keller, 18 Christian Mesch, 17 Hans Keller, 16 Christian Mesch, 15 Hans Keller, 14 Christian Mesch, 13 Hans Keller, 12 Christian Mesch, 11 Hans Keller, 10 Christian Mesch, 9 Hans Keller, 8 Christian Mesch, 7 Hans Keller, 6 Christian Mesch, 5 Hans Keller, 4 Christian Mesch, 3 Hans Keller, 2 Christian Mesch, 1 Hans Keller
- VD:** 166 Eric Voruz, 174 Jacques Neiryck, 183 Laurent Favre, 161 Guy Parmelin, 77 Edi Engelberger, 181 Jean-René Germanier, 146 Hansjörg Walter, 156 Chiara Simoneschi-Cortesi

Other Members:

- Dumbravuschs:** 166 Eric Voruz, 174 Jacques Neiryck, 183 Laurent Favre
- Cussegliers federals:** 130 Lien Fritschler, 131 Toni Borlinuzzi
- referir:** 181 Jean-René Germanier
- 1. vicepresidente:** 181 Jean-René Germanier
- 2. vicepresidente:** 146 Hansjörg Walter, 156 Chiara Simoneschi-Cortesi

Tge che noss parlamentarīs fan a Berna

Mintga commember dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns ha in'entira re-tscha d'instruments pli u main effectivs per far valair si'opiniun e quella da sias electuras e ses electurs. El po proponer midadas da lescha, far dumondas criticas al Cussegl federal u dar incumbensas ad el.

Frekuensi e durada da las sessiuns

Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns sa radunan per regla la primavaira, la stad, l'atun e l'enviern per ina sessiun ordinaria da trais emnas. Las sedutas da las cumissiuns han lieu tranter las sessiuns.

Far politica en uffizi accessori

Ils 246 commembers dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns deditgeschan 60–70% dal temp da lavur a lur mandat parlamentar. Els han per regla er anc in'activitad professiunala. En quest uschenumnà *sistem da milissa* vegnan las incumbensas ed ils mandats publics pia exercitads en uffizi accessori. La dubla chargia da lavur dals parlamentarīs evochescha perquai regular-main la dumonda d'in Parlament professiunal.

Da l'autra vart permetta quest sistem a las parlamentarias ed als parlamentarīs dad esser pli datiers dal pievel e d'integrar lur enconuschientschas professiunalas en las differentas discussiuns.

Sessiuns dal 2010

Sessiun da primavaira: 1. – 19 da mars
Sessiun da stad: 31 da matg – 18 da zercladur
Sessiun d'atun: 13 da settember – 1. d'october
Sessiun d'enviern: 29 da november – 17 da december
(8 da december: elecziun da la presidenta da la Confederaziun e dal vicepresident dal Cussegl federal)
Sessiun speziala: 3 – 7 da matg

Lur incumbensas principalas

Els fan leschas: il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns furman ensemen la pussanza legislativa en Svizra. Las duas chombras deliberschan tut las midadas costituziunalas avant ch'ellas vegnan suttamessas a la votaziun dal pievel. Ultra da quai elavuran, modifitgeschan u aboleschan ellas leschas federalas, decidan conclus federals ed approveschan contracts internaziunals.

(Vesair era «La via ad ina nova lescha», paginas 38/39.)

Els elegian: l'Assamblea federala sa raduna per eleger ils commembers dal Cussegl federal, la chanceliera federala resp. il chancelier federal, sco era las derschadras ed ils derschaders dals Tribunals federals. En la sessiun d'enviern elegia ella mintgamai tranter ils set commembers da la Regenza il president u la presidenta da la Confederaziun, sco er il vicepresident u la vicepresidenta.

En cas d'ina smanatscha militar dal pajais elegia l'Assamblea federala ultra da quai il general sco schefcumandant da l'armada.

Els controllan: las Chombras federalas exerciteschan la surveglianza suprema da l'administraziun federala; ellas decidan tranter auter davart il preventiv da la Confederaziun – pia davart l'autezza da las entradas ed expensas da conceder. Ultra da quai examineschan ed approveschan ellas il quint dal stadi.

Ils instruments che stattan a disposiziun

La proposta permetta als parlamentararis da proponer midadas davart ina fatschenta en consultaziun.

L'iniziativa parlamentara pussibilitescha als parlamentararis da proponer in project davart ina lescha u ils principals d'ina tala lescha. Tut las lavurs legislativas vegnan fatgas en ina cumissiun. L'iniziativa parlamentara è suttamessa ad in'examinaziun preliminar.

La moziun incumbensescha il Cussegl federal da preschentar in project davart ina lescha, in conclus federal u in'ordinaziun, u da prender ina mesira. Ella sto vegnir approvada dad omadus cussegls.

Il postulat incumbensescha il Cussegl federal d'examinar e da rapportar, schebain igl è necessari da preschentar in project davart ina lescha u in conclus, u da prender ina mesira. El po era pretender dal Cussegl federal da preschentar in rapport davart in'otra fatschenta. Per inoltrar in postulat tanscha l'approvaziun d'in dals dus cussegls.

L'interpellaziun permetta als parlamentararis da s'infurmar davart eveniments ed affars impurtants da la politica interna ed exteriura da la Confederaziun. Els pon pretender ina discussiun davart la resposta dal Cussegl federal.

La dumonda pussibilitescha als parlamentararis da s'infurmar davart eveniments ed affars impurtants da la politica interna ed exteriura da la Confederaziun. Il Cussegl federal respunda a la dumonda en scrit; ella na vegn betg tractada en ils cussegls.

L'ura da dumondas permetta als commembers dal Cussegl naziunal da discutir ils problems actuals. Durant l'ura da dumondas respunda il Cussegl federal a bucca a las dumondas dals parlamentararis. Mintgamai la segunda e terza emna da sessiun cumenza cun in'ura da dumondas che dura maximalmain 90 minutas.

Betg sulettamain ils parlamentararis, mabain era las cumissiuns e fracziuns pon inoltrar iniziativas parlamentaras ed intervenziuns. Quellas pon vegnir sutscrittas d'in u da plirs commembers dals cussegls.

La mesadad da la 48avla legislatura è passada

Dapi il cumenzament da la 48avla perioda da legislatura (sessiun d'enviern 2007) fin e cun la sessiun d'atun 2009 han ils commembers dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns inoltrà totalmain 3478 iniziativas parlamentaras, numnadamain

- 217 iniziativas parlamentaras
- 937 moziuns
- 283 postulats
- 747 interpellaziuns
- 327 dumondas e
- 967 dumondas en scrit en il rom da las uras da dumondas dal Cussegl naziunal.

Ils piuniers dal Parlament

Las cumissiuns han l'incumbensa da predeberar las fatschentas e da sutta-metter lur propostas al cussegl, al qual ellas appartegnan. Ellas collavuran a medem temp era stretgamain cun il Cussegl federal. Tenor la lescha davart il Parlament duain las cumissiuns plinavant perseguitar ils svilups socials e politics en lur champs d'actividad e far propostas co schliar novas sfidas e problems.

Cumposiziun e repartiziun

Mintga cussegl dispona da dudesch cumissiuns permanentas: duas *cumissiuns da surveglianza* e diesch *cumissiuns legislativas*.

Lur cumposiziun dependa da la forza numerica da las fracziuns. Las appartegnentschas linguisticas e regionalas vegnan resguardadas tant sco pussaivel. Las cumissiuns dal Cussegl naziunal cumpiglian 25 commembers*, e quellas dal Cussegl dals chantuns 13. En media fan ils commembers dal Cussegl naziunal damai part d'ina u da duas cumissiuns, e quels dal Cussegl dals chantuns èn represchentads en trais fin quatter cumissiuns. Ils commembers da las cumissiuns vegnan elegids per in mandat da quatter onns e pon vegnir reelegids. La durada d'uffizi da la presidenta e dal president da la cumissiun è limitada a dus onns.

* Perquai ch'è valaivla dapi il 2009 ina nova metoda da calcular la repartiziun da las sedias en las cumissiuns, datti enfin la fin da la perioda da legislatura 2007-2011 ulteriuras diesch sedias en las cumissiuns – quai sco soluziun transitorica per impedir sutrepreschentaziuns.

Moda da lavurar ed impurtanza da las decisziuns

Cuntrari a las sedias dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns n'èn las sedutas da las cumissiuns betg publicas. Las deliberaziuns confidenzialas duain pussibilitar als commembers da discutir a moda averta ed als simplifitgar da chattar soluziuns cuminaivlas. Las cumissiuns infurmeschan però suenter lur sedias las medias.

Ils commembers che n'han betg reussì da far valair lur punct da vista en las cumissiuns, pon preschentar propostas da minoritad en il cussegl.

En general acceptan ils cussegls las propostas da lur cumissiuns. Ellas giogan damai ina rolla da piunier per las decisziuns.

Las cumissiuns sa radunan en media trais fin quatter dis per quartal. Qua è en acziun la cumissiun per ambient, planisaziun dal territori ed energia.

Las diesch cumissiuns legislativas s'occupan mintgamai da la legislaziun en lur domena speziala. La cumissiun per construcziuns publicas datti mo en il Cussegl naziunal, en il Cussegl dals chantuns na datti betg quella cumissiun.

Cumissiuns e delegaziuns da surveglianza

1 | Las Cumissiuns da finanzas surveglian las finanzas da la Confederaziun. Ellas examinechan il preventiv ed il quint dal stadi, sco er ils projects da finanziaziun. Ellas èn divididas en sutcumissiuns che controllan las finanzas dals set departaments. Trais cussegliers naziunals e trais cussegliers dals chantuns furman la Delegaziun da finanzas. Quella examinescha e surveglia cuntinuadamain tut las finanzas da la Confederaziun.

La **Delegaziun da surveglianza** da la NEAT ha la surveglianza parlamentara suprema da la Nova lingua da viafier tras las Alps (NEAT).

2 | Las Cumissiuns da gestiun han la surveglianza parlamentara suprema. Ellas adempleschan lur incumbensas cun far inspeziuns e visitas, incaricar la Controlla parlamentara da l'administraziun da far evaluaziuns, examinar ils rapports da gestiun dal Cussegl federal, ils rapports da lavur dals Tribunals federali ed ils rapports annuals d'auters organs (Cumissiun federala da bancas, Scolas politechnicas federalas, etc.). Ellas tractan dumondas da surveglianza inoltradas da terz e controllan ch'il Cussegl federal realiseschia effectivamain era las recumandaziuns ed intervenziuns parlamentaras ch'el retschaiva. Las Cumissiuns da gestiun èn divididas en sutcumissiuns.

Mintga cumissiun elegia ultra da quai trais commembers da ses mez per constituir la **Delegaziun da las Cumissiuns da gestiun**. Quella è responsabla per la controlla da las activitads en il sector da la protecziun dal stadi e dals servetschs d'infurmaziun.

Ils numers da las cumissiuns gidan a chattar lur commembers da las Chombras federalas (vesair las paginas 26 fin 28).

Las cumissiuns legislativas

3 | Cumissiuns per la politica exteriura: relaziuns internaziunalas, neutralitad, agid umanitar, dretgs umans, politica d'economia da l'exteriur, integraziun europeica, banca mundiala, FMI.

4 | Cumissiuns per scienza, educaziun e cultura: scienza, educaziun, tecnologia genetica, linguas, cultura, sport, famiglia, giuventetgna, dumondas da las dunnas.

5 | Cumissiuns per segirezza sociala e sanadad: assicuranzas socialas, sanadad publica, drogas, victualias, prevenziun da malsognas e d'accidents, medischina da lavur.

6 | Cumissiuns per ambient, planisaziun dal territori ed energia: protecziun da l'ambient, protecziun da monuments, planisaziun dal territori, economia d'aua, energia, selvicultura, chatscha e pestga.

7 | Cumissiuns per la politica da segirezza: defensiu militar, protecziun civila, defensiu economica da la patria, politica da pasch e da segirezza, servetsch civil, export da material da guerra.

8 | Cumissiuns per traffic e telecomunicaziun: transports e traffic, posta e telecomunicaziun, medias.

9 | Cumissiuns per economia e taxas: economia naziunala, lavur, partenadi social, pretschs, consum, assicuranzas privatas, garanzia cunter la ristga d'export, taxas, agricultura.

10 | Cumissiuns d'instituziuns politicas: autoritads federalas, relaziuns tranter la Confederaziun ed ils chantuns, dretgs politics, dretgs da burgais, politica d'asil e dals esters, relaziuns tranter la Baseligia ed il stadi.

11 | Cumissiuns per dumondas giuridicas: Cudesch civil svizzer, Dretg d'obligaziuns, proprietad intellectuala, concorrenza illoiala, protecziun da datas, dretg penal, dretg penal militar, immunitad, amnestia.

12 | Cumissiun per construcziuns publicas: construcziuns publicas da la Confederaziun en Svizra ed a l'exteriur.

Autras cumissiuns

La **Cumissiun da redacziun** verifitgescha ils texts dals decreti en las trais linguas uffizialas e determinescha lur versiun definitiva.

La **Cumissiun da grazia e da conflicts** da cumpetenza examinescha las dumondas da grazia suttamessas a l'Assamblea federala e las decisiuns davart conflicts da cumpetenza tranter las autoritads supremas da la Confederaziun.

La **Cumissiun da rehabilitaziun** constatescha l'annulaziun da sentenzias penales cunter personas ch'èn vegnidas truadas, perquai ch'ellas han gidà a fugir umans perseguitads durant il temp dal naziunalsocialissem.

La **Cumissiun da dretgira** prepara l'elecziun e la relaschada d'uffizi da commembers dals Tribunals federali.

Delegaziuns

Las delegaziuns vegnan surtut instituidas per tgirar las relaziuns cun auters stadis u per represchentar l'Assamblea federala en radunanzas parlamentaras internaziunalas, sco quellas dal Cussegl d'Europa, da la Francofonia, da l'OSCE e da la Nato.

Parlamentaris cun ideas sumegliantas

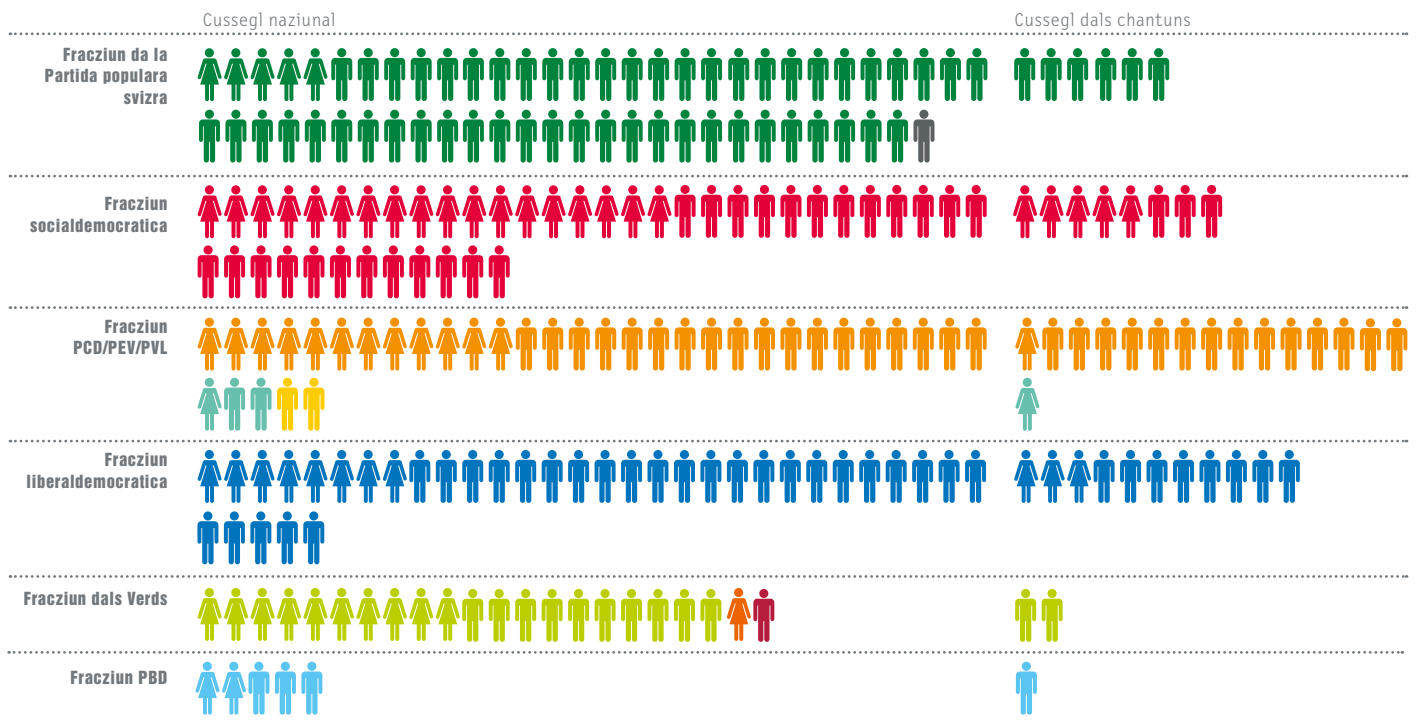
Las fracziuns èn colliaziuns da deputads da la medema partida u da partidas politicamain sumegliantas. Ellas giogan ina rolla centrala en il process da la furmaziun da l'opiniun. Las fracziuns predeliberschan fatschentas impurtantas sutta-messas als cussegls ed emprovan da s'accordar ad ina posiziun cuminaivla. Quella na defendan ellas betg mo entaifer il cussegl, mabain era visavi las medias e la publicitad. Per furmar ina fracziun dovri almain tschintg commembers d'in cussegl. En il Cussegl naziunal è l'appartegnientscha ad ina fracziun ina premissa per far part d'ina cumissiun.

Perquai sa stentan las partidas pitschnas cun main che tschintg commembers da far part ad ina fracziun existenta. Da l'autra vart han las fracziuns existentas era gugent las partidas pitschnas: pli gronda ch'è numnadamain ina fracziun e dapli sedias ch'ella po occupar en las cumissiuns e dapli influenza ch'ella po prender sin las decisiuns.

Politicamain n'è l'**Assamblea federala** betg dividida en partidas, mabain en fracziuns. Da preschent datti sis fracziuns.

La paga per la lavur

Las fracziuns vegnan indemnisadas ad onn cun ina contribuziun fixa da 112 000 francs; mintga commember survegn ultra da quai 20 800 francs. Ils parlamentaris che na fan part da nagina fracziun, n'obtegnan nagina indemnisaziun. Els n'han era betg il dretg ad ina sedia en ina cumissiun parlamentara e na pon, en la gronda part dals cas, era betg prender il pled en las debattas.

L'administraziun da l'Assamblea federala

Ils Servetschs dal Parlament gidan l'Assamblea federala ad ademplir sias incumbensas. Els offeran ina paletta da prestaziuns cumplessiva e permettan uschia a las parlamentarias ed als parlamentararis da far lur lavur a moda seriosa e creativa. Els planiseschan ed organischeschan las sessiuns parlamentaras e las sesidas da las cumissiuns, surpiglian lavurs da secretariat, scrivan rapports e protocols, fan translaziuns, procuran per documents ed als archiveschan, e cusseglian ils commembers dal Parlament en dumondas da cuntegn e da procedura. Davos las culissas dal Parlament lavuran 293 persunas en 197 plazzas a temp cumplain e sut la direcziun da la secretaria generala u dal secretari general.

Secretariat general

Secretari general:
Christoph Lanz

Edifizi dal Parlament, 3003 Berna
031 322 87 90

information@pd.admin.ch
www.parlament.ch

Il *Secretariat general* è responsabel per la planisaziun da las sessiuns e da las fatschentas, sco era per dumondas d'organisaziun e da procedura.

Il *Secretariat central* è l'emprim post da servetsch dal Parlament. El prepara tranter auter ils documents da lavur da l'Assamblea federala, administrescha las adressas ed elavura glistas.

Il *Servetsch d'infurmaziun* garantisce las relaziuns cun las medias – surtut cun quellas da la Chasa federala – e cun la publicitad. El cusseglia e sustegna ils deputads, ils organs parlamentaris e la direcziun dals Servetschs dal Parlament en lur contacts cun la pressa.

Il *Servetsch da relaziuns publicas* prepara ils meds da comunicaziun davart il Parlament, organischescha las visitas e las occurrenzias en la Chasa federala ed è responsabel, ensemen cun la Chanzlia federala, per il «Forum politic da la Confederaziun» en il Käfigturm.

Il *Servetsch d'internet* administrescha la pagina web dal Parlament e metta a disposiziun las infurmaziuns las pli actualas davart las singulas fatschentas ed ils commembers dals cussegls. Durant las sessiuns procura el per la transmissiun da las debattas.

Il *Servetsch giuridic* cusseglia ed infurmescha en tut las dumondas dal dretg parlamentar.

Servetschs scientifics

La lavur en las cumissiuns è ina part essenziala dal mandat parlamentar. Il dumber e la complexitad da las fatschentas s'augmentan cuntinuadamain; perquai vegn mintga fatschenta attribuida ad ina cumissiun. Ils secretariats da las cumissiuns furman il *Servetsch da las cumissiuns*. Quel planisescha las lavurs, porscha agid tematic, organisatoric ed administrativ e cusseglia las cumissiuns oravant tut en dumondas da procedura e da cumpetenza.

Etimologicamain vegn il pled «Parlament» da «parlare», ma il proverbio di: «verba volant, scripta manent» – «ils pleds sgolan davent, quai ch'è scrit resta». Consequentamain dispona mintga Parlament era d'in servetsch da protocollaziun. Il sistem da protocollar dal *Bulletin uffizial* è in dals pli moderns dal mund che permetta da transcriber e da publitgar las intervenziuns parlamentaras sin la pagina web www.parlament.ch quasi en temp real.

Il *Servetsch da documentaziun* furnescha a moda svelta mintga infurmaziun che las deputadas u ils deputads dovran per las decisiuns en lur cussegli u per in referat.

Relaziuns internaziunalas e linguas

Il *Servetsch da relaziuns internaziunalas* è il secretariat da las cumissiuns e delegaziuns per la politica exteriura. Ultra da quai prepara el ils viadis parlamentaris a l'exteriur e las visitas en Svizra da las delegaziuns parlamentaras estras ed è competent per dumondas protocollaras.

Il *Servetsch linguistic* fa las lavurs da translaziun per il Parlament ed ils Servetschs dal Parlament.

Il *Servetsch d'interprets* garantisce la translaziun simultana dals votums parlamentaris en las trais linguas uffizialas tudestg, franzos e talian.

Resursas, segirezza e logistica

Il *Servetsch da personal* realisescha la politica da personal ed è responsabel per tut las dumondas en connex cun la scolaziun ed il svilup da l'organisaziun.

Il *Servetsch da finanzas e viadis* prepara ed administrescha il budget, la contabilitad ed il controlling. El regla las indemnizaziuns als parlamentararis ed organischescha er ils viadis da quels.

Il *Servetsch da segirezza e d'infrastructura* procura che las mesiras da segirezza vegnian respectadas ed è responsabel per tut las dumondas che pertutgan l'Edifizi dal Parlament, la gestiun da las localitads e l'infrastructura tecnica.

Il *Servetsch d'informatica e da technologies novas* garantisce il funcziunament ed il mantegniment da l'entira infrastructura d'informatica dals Servetschs dal Parlament e dals secretariats da las fracziuns. Ultra da quai metta el a disposiziun als commembers dal Parlament in equipament personal d'informatica.

Il *Servetsch da gestiun/Servetsch dals salters* è competent per l'infrastructura da las Chombras federalas, da las cumissiuns e fracziuns. Ils salters stattan da tut temp a disposiziun als cussegls durant lur sesidas ed accumpognan las presidentas ed ils presidents dals cussegls er ad occurrenzias publicas.

L'*Uffizi d'integraziun informatica e da gestiun da projects* ha l'incumbensa da realisar projects en ils secturs da l'infrastructura, da la segirezza, da l'informatica, da la gestiun da documents e dal sistem *e-parl*, che permetta da publitgar en l'internet tut ils documents necessaris per las activitads dals cussegls.

La revisiun da la lescha davart ils meds narcotics

La creaziun d'ina lescha è ina chaussa cumplexa e savens era stentusa. Il process dovra almain dudesch mais, po dentant era durar passa dudesch onns en cas extrem. Tuttina è il dumber da novas leschas creschì considerablmain ils davos onns. En media va en vigur oz mintg'emna ina nova lescha u ina midada da la lescha.

Cun la midada da la lescha federala davart ils meds narcotics e las substanzas psicotropas è vegnì fixà legalmain il sboz da la lescha che vegn applitgà dapi ventg onns en connex cun la problematica da drogas. Ils suandants pass èn stads necessaris per questa revisiun:

1	Tgi: DFI	Cura: 1994
----------	--------------------	----------------------

Tgi che vul elavurar u modifitgar ina lescha sto far l'emprim pass – quai pon esser singulas personas cun dretg da votar u gruppas d'interess, parlamentarar u parts da l'administraziun, ils chantuns u il Cussegl federal.

En il cas preschent ha il Departament federal da l'intern (DFI) fatg l'emprim pass. El ha incaricà ina cumissiun d'experts d'elavurar enfin la fin dal 1995 in sboz da revisiun per la lescha dals 3 d'october 1951 davart ils meds narcotics (LN).

2	Tgi: Divers	Cura: 1996
----------	-----------------------	----------------------

Il 19 d'avrigl 1996 autorisescha il Cussegl federal il DFI d'exequir ina procedura da consultaziun davart il rapport da la cumissiun d'experts. Il rapport recumonda da francar en la lescha la distribuziun da heroin e la decriminalisaziun dal consum, però senza schlucar il scumond da drogas u legalisar il cannabis.

La maioritad da las respostas da la procedura da consultaziun sustegnan da princip las recumandaziuns dals experts, era sche la recumandaziun areguard la depenalisaziun dal consum da tuts ils meds narcotics è fitg contestada.

3	Tgi: Cussegl federal CSSS-CN	Cura: 1999
----------	---	----------------------

Cunquai che la depenalisaziun dal consum è dispaiva, cuntegna il sboz dal Cussegl federal dal 1. da settember 1999 duas variantas: la varianta 1 propona da depenalisar il consum da tut ils meds narcotics, la varianta 2 propona da decriminalisar unicamain il consum da cannabis.

La Cumissiun per segirezza sociala e sanadad dal Cussegl naziunal (CSSS-CN) cumplettescha las duas variantas dal Cussegl federal cun trais ulteriuras variantas per decriminalisar il consum da meds narcotics ed il commerzi pitschen cun cannabis.

4	Tgi: Divers	Cura: 1999
----------	-----------------------	----------------------

Durant la consultaziun vegnan damai discussas tschintg variantas. Ils chantuns, las dretgiras chantunalas, las partidas, las associaziuns centralas da l'economia ed autras instituziuns interessadas pon s'exprimer davart quellas e far propostas da midada. La maioritad preferescha la varianta 1 dal Cussegl federal.

5	Tgi: UFSP	Cura: 2000
----------	---------------------	----------------------

L'Uffizi federal da sanadad publica (UFSP) redigia in rapport davart las propostas fatgas en il rom da la consultaziun e prepara la missiva per la revisiun da la lescha.

6	Tgi: Cussegl federal	Cura: 9-3-2001
----------	--------------------------------	--------------------------

Il Cussegl federal examinescha ils 9 da mars 2001 il text ed al surdat al Parlament.

7	Tgi: Cussegl naziunal	Cura: 25-9-2003 14-6-2004
----------	---------------------------------	--

Suenter in'emprima refusa l'onn 2003 decida il Cussegl naziunal ils 14 da zercladur 2001 per la segunda giada da betg acceptar il sboz dal Cussegl federal. Ins na chatta nagin consens areguard la revisiun da la lescha davart ils meds narcotics cunzunt pervi da la problematica cuntraversa en connex cun il cannabis.

8	Tgi: CSSS-CN	Cura: 4-5-2006
----------	------------------------	--------------------------

La CSSS-CN tracta il 2005 trais iniziativas parlamentaras ed ina petiziun en connex cun la LN ch'èn vegnidas inoltradas al Cussegl naziunal pauc suenter che l'ultima revisiun ha fatg naufragi.

La CSSS-CN sposta la decisiun e concluda enstagl in'atgna iniziativa da cumissiun. Il 4 da matg 2006 approva ella ses rapport respectiv ed il sboz per midar la LN cun la finamira da francar a moda speditiva en la lescha ils elements da la revisiun fallada che n'èn betg dispaivels.

9	Tgi: Cussegl federal	Cura: 29-9-2006
----------	--------------------------------	---------------------------

Il 29 da settember 2006 prenda il Cussegl federal posiziun davart il sboz da la cumissiun. Da princip beneventa el quel, pretenda però da stritgar il heroin da la glista da las substanzas scumandadas, cunquai che la LN revedida prevesa in tractament medical sin basa da heroin.

Il Cussegl federal surdat il text cun mo paucas propostas da modificaziun al Parlament.

10**Tgi:**
CSSS-CN**Cura:**
3-11-2006

Ils 3 da november 2006 refusa la CSSS-CN cun 15 cunter 8 vuschs ed in'abstenziun la proposta dal Cussegl federal da stritgar il heroin da la glista da las substanzas scumandadas.

11**Tgi:**
Cussegl naziunal**Cura:**
20-12-2006

Durant la sessiun d'enviern 2006 discutescha il Cussegl naziunal la revisiun parziala da la LN ed entra senza cuntraproposta sin il sboz. Tuttina sco la CSSS-CN refusa er el da stritgar il heroin da la glista da las substanzas scumandadas. El surpiglia per gronda part il sboz da sia CSSS ed approva quel cun 108 cunter 65 vuschs.

12**Tgi:**
CSSS-CC**Cura:**
15/16-10-2007

Ils 15 ed ils 16 d'october 2007 sa raduna la Cumissiun per segirezza sociala e sanadad dal Cussegl dals chantuns (CSSS-CC), inscuntra reprehentantas da l'otra Chombra ed approva la proposta dal Cussegl federal, damai da stritgar il heroin da la glista da las substanzas scumandadas. L'artitgel d'intent resta cuntravers; la lescha na duai betg mo prevegnir al consum illegal, mabain reglar en emprima lingia il provediment da meds cunter las dolurs, resp. il diever legitim.

Tut las ulteriuras propostas che divergeschan da la decisiun da l'emprim Cussegl èn plitost da caracter redacziunal. La CSSS-CC pretenda unanimamain d'entrar en il sboz.

13**Tgi:**
Cussegl naziunal
Cussegl dals chantuns**Cura:**
18-12-2007

Il Cussegl dals chantuns va cumplainamain d'accord cun la CSSS-CC ed approva unanimamain il sboz a chaschun da la votaziun generala dals 18 da december 2007.

14**Tgi:**
Cussegl naziunal**Cura:**
5-3-2008
19-3-2008

Cunquai che las duas Chombras n'èn betg perina areguard la finamira e l'intent da questa lescha e quai che concerna la dumonda, co che heroin duaja esser scumandà ed a medem temp tuttina pudair vegnir prescrit, vegn lantschada ina procedura d'eliminaziun da las differenzas.

Il Cussegl naziunal approva l'artitgel d'intent extendì proponì dal Cussegl dals chantuns. El menziuna però l'emprim la prevenziun dal consum e la promoziun da l'abstenenza e pir lura la disponibilitad garantida da meds narcotics per l'intent medicinal e scientific. Sin nivel material n'ha questa modificaziun naginas consequenzas. Il Cussegl naziunal ha plinavant elavurà in concept che mantegna il scumond da heroin, che pussibilitescha però tuttina excepziuns.

Il Cussegl dals chantuns suonda las decisiuns dal Cussegl naziunal.

15**Tgi:**
Cussegl naziunal
Cussegl dals chantuns**Cura:**
20-3-2008

Ils 20 da mars 2008 approva il Cussegl naziunal en la votaziun finala la revisiun parziala da la LN cun 114 cunter 68 vuschs.

Il Cussegl dals chantuns approva la revisiun unanimamain.

Cunquai che la lescha davart ils meds narcotics na mida betg la Constituziun, mabain sulet-tamain ina lescha, na sto il pievel betg ir automaticamain a l'urna.

16**Tgi:**
Comité da referendum**Cura:**
1-4-10-7-2008

I russescha però als adversaris da la revisiun da rimnar avunda suttascripziuns entaifer il termin da 100 dis cunter la modificaziun da la lescha. Els nizzegian damai il referendum.

17**Tgi:**
Pievel**Cura:**
30-11-2008

Ils 30 da november 2008 ha perquai lieu la votaziun dal pievel. Il sboz vegn approvà cun 68,1% da las vuschs.

18**Tgi:**
Cussegl federal**Cura:**
20-5-2009

Ils 20 da matg 2009 decida il Cussegl federal da metter en vigor cun il 1. da schaner 2010 las novas disposiziuns davart il tractament sin basa da heroin. Las ulteriuras midadas da la lescha davart ils meds narcotics duain entrar en vigor pli tard, perquai che quellas pretendan adattaziuns extendidas en la pussanza reglamentara.

Il maletg mussa uschenumnadas drogas da parti: 3,4-metilendioximetamfetamin (MDMA), las tabletas pli enconuschentas sco ecstasy, e pirlas da meta-clorfenilpiperazin (m-CCP).

L'EXECUTIVA: IL CUSSEGL FEDERAL ED ILS DEPARTAMENTS

La Regenza svizra

D Ils set commembers dal Cussegl federal e la chanceliera federala cumenzan l'onn 2010 plain optimissem – e cun la ferma intenziun da far tut il pussaivel per ch'ils onns vegnints sajan marcads da dapli success ch'ils ultims «onns da nullas».

La Svizra spetgan numnadain sfidas pli grondas e pli complexas che auters onns, saja quai a l'intern, sco er en las relaziuns cun bunamain tut ils pajais dal mund. Ed en mintga departament ha la Regenza da prender per mauns numerusas incumbensas.

Il Cussegl federal

La Regenza da la Svizra sa cumpona dals set commembers dal Cussegl federal che vegnan elegids da l'Assamblea federala per in temp d'uffizi da quatter onns. La presidenta da la Confederaziun è elegida mo per in onn e vala durant quest temp sco prima inter pares, quai vul dir sco emprima tranter persunas da la medema posiziun. Ella maina las sedutas dal Cussegl federal e surpiglia funcziuns spezialas da represchentaziun. La chanceliera federala è per uschè dir la schefsecretaria dal collegi guvernativ.

Doris Leuthard
presidenta da la Confederaziun
Scheffa dal Departament federal d'economia
Commembra da la PCD ●
Cussegliera federala dapi il 2006

Moritz Leuenberger
vicepresident dal Cussegl federal
Schef dal Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun
Commembra da la PSS ●
Cussegljer federal dapi il 1995

Micheline Calmy-Rey
Scheffa dal Departament federal d'affars externi
Commembra da la PSS ●
Cussegliera federala dapi il 2003

Hans-Rudolf Merz
Schef dal Departament federal da finanzas
Commembra da la PLD ●
Cussegljer federal dapi il 2004

Eveline Widmer-Schlumpf
Scheffa dal Departament federal da giustia e polizia
Commembra da la PBD ●
Cussegliera federala dapi il 2008

Ueli Maurer
Schef dal Departament federal da defensiu, protecziun da la populaziun e sport
Commembra da la PPS ●
Cussegljer federal dapi il 2009

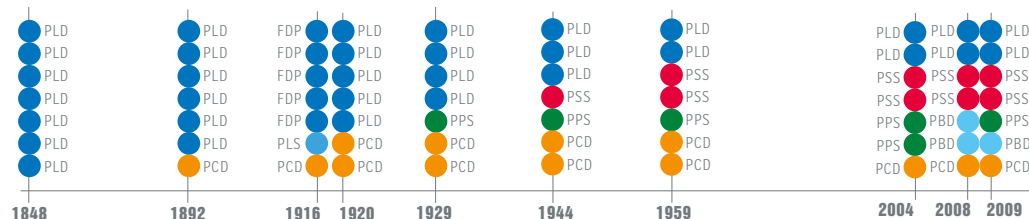

Didier Burkhalter
Schef dal Departament federal da l'intern
Commembra da la PLD ●
Cussegljer federal dapi il 2009

Corina Casanova
Commembra da la PCD ●
Chanceliera federala dapi il 2008

Las partidas governativas dapi il 1848

La grafica mossa la represchentanza da las partidas en il Cussegl federal dapi l'onn 1848: da la supremazia dals liberals che ha durà bundant 40 onns, fin a la cumposiziun odierna da la Regenza.

Las incumbensas dal Cussegl federal:

Sco autoritad suprema dal pajais è il Cussegl federal en emprima lingia responsabel per las activitads guvernativas: el ha permanentain da

- valitar la situaziun dal svilup tranter il stadi e la societad e tranter ils eveniments a l'intern dal pajais ed a l'exteriur;
- circumscriber las finamiras fundamentalas da las activitads dal stadi e definir ils meds ch'i dovra per realisar quellas;
- planisar e coordinar la politica da la Regenza e garantir che quella vegnia exequida;
- represchentar la Confederaziun en Svizra ed a l'exteriur.

Ultra da quai ha il Cussegl federal da survegliar regularmain e sistematicain l'entira administraziun federala e da garantir l'activitad efficazia, legala ed opportuna da quella. Il Cussegl federal sa participescha er a la legislaziun, el

- maina la procedura preliminar da la legislaziun;
- suttametia leschas federalas e decisiuns federalas a l'Assamblea federala;
- relascha ordinaziuns, uschenavant che la Constituziun federala u las leschas federalas al autoriseschan.

Il Cussegl federal elavura er il preventiv ed il quint dal stadi. Il Cussegl federal sa raduna per regla mintg'emna ad ina seduta ordinaria; là vegnan decididas onn per onn 2000 fin 2500 fatschentas. Ultra da las autras sedutas extraordinarias fixadas a curt termin e tenor basegn, datti anc mintg'onni pliras sedutas da clausura deditgadas a temas pli vasts e complexs. Las sedutas dal Cussegl federal maina la presidenta da la Confederaziun, durant sia absenza il vicepresident; questas sedutas duran tranter ina e diesch uras.

Ils departaments e la Chanzlia federala preparan las fatschentas, ma il Cussegl federal decida sco collegi. Mintga commember dal Cussegl federal ha ina vusch; la chanceliera federala ha il dretg da far propostas e da discurrer, ma nagin dretg da vuschar.

La collegialitad

Tenor l'artitgel 177 da la Constituziun federala è il Cussegl federal in'autoritad collegiala, en la quala mintga commember ha ils medems dretgs e las medemas obligaziuns.

Mintga mesemna en damaun sa raduna la Regenza federala a las sedutas ordinarias; durant quellas s'expriman ils commembers davart las fatschentas actualas e prendan lur decisiuns. Per regla evitescha il Cussegl federal da far ina votaziun en il vair senn dal pled; las relaziuns da maioritad sa resultan savens gia en la discussiun. Las decisiuns che vegnan prendidas a moda confidenziala duain ils cussegliers federalas alura defender publicamain e cun ina suletta vusch, a basa dals arguments ch'èn stads decisivs en la discussiun. Ils cussegliers federalas che han damai in'otra opiniun che la maioritad, ston sa suttametia a las decisiuns dal gremi.

Il pled **concordanza** deriva dal latin «concordia», quai che signifitga tant sco «unanimitad» u «esser in corp ed in'olma». Cuntrari a la Constituziun na prescriba la concordanza nagina represchentanza eguala da las differentas regiuns da la Svizra. Anzi, ella è sa sviluppada durant decennis tras la gronda impurtanza accordada a la protecciun da las minoritads en Svizra.

Concordanza na signifitga però betg che tut ils commembers dal Parlament e da la Regenza èn u stuessan esser dal medem avis. Sia finamira è da garantir che tut las opiniuns sajan represchentadas e possian giugar ina rolla proporziunala a lur forza electorala.

Furmla magica sa numna la cumposiziun dal Cussegl federal tenor partidas, valaivla dapi il 1959. Da lez temp eran las partidas per l'emprima giada represchentadas en la Regenza federala pli u main conform a lur quotas d'electurs: la PSS cun 26,3%, la PLD cun 23,7% e la PCD cun 23,3% avevan mintgamaì dus represchentants e la PPS cun 11,6% in represchentant en il Cussegl federal.

Questa relaziun è sa mantegnida durant 44 onns. Cunquai che la PPS ha survegni en las elecziuns dal Cussegl naziunal dal 2003 las pli bieras vuschs, ha ella obtegni a cust da la PCD ina segunda sedia. Ses dus represchentants èn però entrads en la partida PBD, fundada da nov l'onn 2008. Suentar la demissiun da Samuel Schmid e l'elecziun dad Ueli Maurer il 2009 dispona la PPS puspè d'in cusseglier federal.

Nua che lavuran ils var 36 000 emploiads federals

Scheffa dal departament:
Micheline Calmy Rey

Schef dal departament:
Didier Burkhalter

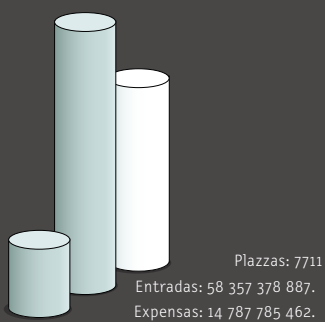
Scheffa dal departament:
Eveline Widmer Schlumpf

Schef dal departament:
Ueli Maurer

Departament federal d'affars exterius DFAE	Departament federal da l'intern DFI	Departament federal da giustia e polizia DFGP	Departament federal da defensiu, protecziun da la populaziun e sport DDPS
Secretariat general	Secretariat general	Secretariat general	Secretariat general
Secretariat da stadi	Uffizi federal per l'egualitad tranter dunna ed um UFEQ	Uffizi federal da giustia UFG	Auditorat superiur
Direcziun politica	Uffizi federal da cultura UFC	Uffizi federal da polizia Fedpol	Defensiu
Direcziun per dretg internaziunal public	Biblioteca nazionala svizra BN	Uffizi federal da migraziun UFM	Protecziun da la populaziun
Direcziun per svilup e cooperaziun DSC	Archiv federal svizzer AFS	Procura publica federala PPF	Sport
Direcziun da las resursas	Uffizi federal da meteorologia e da climatologia MeteoSvizra	Uffizi federal da metrologia METAS	Armasuisse
Represchentanzas diplomaticas e consularas da la Svizra a l'esteriur	Uffizi federal da sanadad publica UFSP	Institut federal da proprietad intellectuala IPI	Servetsch d'informaziun da la Confederaziun
	Uffizi federal da statistica UST	Institut svizzer da dretg cumparativ ISDC	
	Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS	Cumissiun federala da bancas da giu CFBG	
	Secretariat da stadi per furmaziun e perscrutaziun SFP		
	Sectur da las Scolas politechnicas federalas SPF		
	Institut svizzer per products terapeutics Swissmedic		

Las organisaziuns marcadus cun color en per gronda part autonomas. Las indicaziuns da vart las plazzas ed il budget n'èn perquai betg resguardadas en las cifras correspondentas dal departament.

Schef dal departament:
Hans Rudolf Merz

Scheffa dal departament:
Doris Leuthard

Schef dal departament:
Moritz Leuenberger

Chanceliera federala:
Corina Casanova

Departament federal da finanzas DFF

Departament federal d'economia DFE

Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC

Chanzlia federala ChF

Secretariat general

Secretariat general

Secretariat general

Incumbensà federal per la protecciun da datas e per la trasparenza

Administraziun federala da finanzas AFF

Secretariat da stadi per l'economia SECO

Uffizi federal da traffic UFT

Uffizi federal da personal UPPER

Uffizi federal da furmaziun professiunala e da tecnologia UFFT

Uffizi federal d'aviatica civila UFAC

Administraziun federala da taglia AFT

Uffizi federal d'agricultura UFAG

Uffizi federal d'energia UFE

Administraziun federala da duana AFD

Uffizi federal veterinar UFV

Uffizi federal da vias UVIAS

Uffizi federal d'informatica e da telecomunicaziun UFIT

Uffizi federal per il provediment economic dal pajais UFPE

Uffizi federal da communicaziun UFCOM

Uffizi federal per edifizis e logistica UFEL

Uffizi federal d'abitaziuns UFAB

Uffizi federal d'ambient UFAM

Autoritad federala da surveglianza dals martgads da finanzas Finma

Surveglianza dals pretschs

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

Controlla federala da finanzas CFF

Cumissiun da concurrenza CumCo

Inspecturat federal da la segirezza nucleara IFSN

Administraziun federala da l'alcohol AFA

Institut federal da scola auta per la furmaziun professiunala IFFP

Cassa federala da pensiun Publica

La Chanzlia federala ChF

Sco post da stab dal Cussegl federal procura la Chanzlia federala per la gestiun irreproschabla da tut las fatschentas dal Cussegl federal. Ella ha l'incumbensa da coordinar las differentas etapas ch'ina fatschenta politica sto absolver, avant ch'ella vegnia insumma tractandada. La Chanzlia federala ha ina funcziun da punt tranter l'ulteriura administraziun federala ed il Parlament. La chanceliera federala è la manadra da la Chanzlia federala. Ella po far propostas en il Cussegl federal e represchentar en il Parlament las fatschentas da la Chanzlia federala. Plinavant garantiscecha la Chanzlia federala che las decisiuns dal Cussegl federal vegnian communitgadas a la populaziun a moda immediata e transparenta via las medias.

Ensem cun ils chantuns s'engascha la Chanzlia federala intensivamain per sviluppar vinavant l'e-government, damai la communicaziun electronica tranter il stadi e las burgaisas ed ils burgais. Ina da las incumbensas las pli impurtantas è la votaziun electronica. Plirs chantuns han gia lantschà projects da pilot. In'ulteriura finamira impurtanta che la Chanzlia federala vul cuntanscher è la modernisaziun dal sistem electronic per registrar las publicaziuns uffizialas en il Fegl uffizial federal ed en las collecziuns da leschas. A media vista duain tut las fatschentas da l'administraziun federala vegnir unificadas ed exequidas a moda electronica.

Sector chanceliera federala: planisar las fatschentas da la Regenza

Chanceliera federala:
Corina Casanova

La **secziun Planisaziun e strategia** è responsabla per ils instruments da planisaziun e da rapport politics dal Cussegl federal: il program da la legislatura, las finamiras annualas ed il rapport da gestiun. La secziun coordinescha ultra da quai las lavurs da perspectiva da l'administraziun federala e surveglia che las pli impurtantas fatschentas dal Cussegl federal correspundian a la politica generala actuala e planisada. Ella s'occupa era da las lavurs da secretariat da la Conferenza dals secretaris generals, l'organ da coordinaziun suprem da l'administraziun federala.

La secziun Dretgs politics procura ch'ils dretgs politics spezialmain tipics per la Svizra funcziunian bain. Ella cusseglia ils comités d'iniziativa e da referendum, fa ina preexaminaziun formala da las iniciativas dal pievel, controlla las glistas da sutscrizziuns inoltradas, organisescha las votaziuns federalas e las elecziuns dal Cussegl naziunal, ed accumpogna las emprovas da pilot areguard la votaziun electronica (e-voting ubain *vote électronique*).

Il **servetsch spezialisà Scolaziun per il management da crisis da**

l'administraziun federala prepara unitads da stab d'uffizis, da departaments e da la Chanzlia federala per la superaziun da crisis e catastrofes ed organisescha exercizis correspundents. En quest connex daventa adina pli impurtanta la collavuraziun tranter ils departaments.

La **secziun Gestiu da las actas e dals process** prenda encunter la posta, distribuescha ils documents per la consultaziun en ils uffizis e las fatschentas dal Cussegl federal ed archivescha las actas da la Chanzlia federala.

Las incumbensas principalas dals **Servetschs Interns** cumpiglian il management dal persunal, la contabilisaziun e la planisaziun da las finanzas, la logistica, l'informatica, il servetsch da salter, l'administraziun da las occurrenzias en la chasa von Wattenwyl e la residenza da champagna «Lohn», sco era la conferma d'autenticità da sutscrizziuns d'autoritads a l'exteriur.

Sector Cussegl federal: garantir sesidas speditivas dal Cussegl federal

Vicechancelier:
Thomas Helbling

Mintgamai la mesemna precis a las 9.00 cumenza en la Chasa federala vest la seduta emnila dal Cussegl federal.

La **secziun Fatschentas dal Cussegl federal** prepara ensem cun ils departaments las fatschentas ch'il Cussegl federal duai approvar. Ella elavura ina glista da tractandas, rimna las opiniuns da tut ils departaments sunter l'uschenumnada procedura da cunrapport davart las fatschentas tractandadas e surdat quellas al Cussegl federal. Sunter la seduta dal Cussegl federal vegnan redigids il protocol da las decisiuns e las singulas decisiuns.

La **secziun Dretg** ha in'impurtanta funcziun da controlla e da consultaziun en il process legislativ e cusseglia ils departaments ed ils uffizis en projects da legislaziun. Ella verifitgescha tut las propostas inoltradas dal punct da vista giuridic e formal. Ultra da quai s'occupa ella da tsherts territoris da legislaziun sco il dretg davart l'organisaziun da l'administraziun, il dretg da consultaziun ed il dretg da publicaziun.

Leschas ed ordinaziuns ston vegnir publicadas en ils organs uffizials, per ch'ellas possian entrar en vigor. Il **Center da cumpetenza da las publicaziuns uffizialas** procura ch'il Fegl uffizial federal e las duas collecziuns dal dretg federal vegnian publicads a moda speditiva e simultana en las trais linguas uffizialas tudestg, franzos e talian. Il *Fegl uffizial federal* cuntegna ils sboszs da leschas e da decisiuns federalas ch'il Parlament elavura vinavant en il rom da sia actività legislativa, sco era messadis explicativs e rapports dal Cussegl federal, propostas per referendums e communicaziuns da las autoritads federalas.

Chanceliera federala:
Corina Casanova
Vicechancelier: Thomas Helbling, André Simonazzi

Chasa federala vest, 3003 Berna
031 322 37 91
Responsabels per l'infurmaziun: Hansruedi Moser, Claude Gerbec
www.bk.admin.ch

La *Collecziun uffiziala da las leschas federalas (CULF)* cumpara mintg'emna e cuntegna las leschas ed ordinaziuns novas e modifitgadas; la *Collecziun sistematica dal dretg federal (CS)* vegn actualisada permanentamain e correspunda cumplainamain al dretg vertent actual. Las collecziuns dal dretg èn indispensablas per las giuristas ed ils giurists, ma era per bleras persunas privatas. Quai demussa il fatg che las versiuns electronicas da questas ovras vegnan consultadas mintga di fin a 500 000 giadas.

Ils **Servetschs linguistics centrals** garanteschon en collavuraziun cun l'Uffizi federal da giustia che las leschas e las ordinaziuns, sco era tut ils auters texts uffizials da la Confederaziun sajan formulads a moda clera e bain chapavla per las burgaisas ed ils burgais. Cun las atgnas translaziuns e la controlla da las translaziuns dals uffizis procuran els che la comunicaziun da la Regenza cuntanschia tut las cuminanzas linguisticas a medem temp ed en la medema qualitat. Ils Servetschs linguistics èn plinavant responsabels per publicaziuns en rumantsch ed englais d'impurtants texts da la Confederaziun. Els administreschan la banca da datas terminologicas *Termdat*, in vast vocabulari electronic pluriling che cuntegna la terminologia tecnica dals differents secturs giuridics ed administrativs e d'auters champs spezial. La *Termdat* è in agid impurtant per la comunicaziun, la redacziun e la translaziun. Tras tut quellas activitads èn ils Servetschs linguistics per uschè dir ils protecturs da la plurilinguitad da noss stadi federal.

Sectur infurmaziun e comunicaziun: coordinar las incumbensas d'infurmaziun da l'administraziun

Vicechancelier:
André Simonazzi

L'infurmaziun e la comunicaziun è in instrument da gestiun impurtant per il Cussegl federal. Sut la direziun dal vicechancelier e pledader dal Cussegl federal procura la **secziun Infurmaziun e comunicaziun** suenter las sesidas dal Cussegl federal, ensemen cun ils schefs e las scheffas dals departaments e da lur stabs, per l'infurmaziun cuntinuada e coerenta dal Parlament, da las medias e da la publicitad. A quest scopo servan tranter auter las conferenzas da medias transmessa live en l'internet www.admin.ch/ch/d/conferenza/index.html e las comunicaziuns a las medias che tut las persunas interessadas pon abunar directamain sut www.news.admin.ch u telechargiar sut www.admin.ch. Per pudair porscher quests servetschs dispona la secziun d'in center da medias modern situà visavi la Chasa federala.

Ultra da quai elavuran il vicechancelier e ses team (ensemen

cun ils experts dals departaments e dals uffizis federals e cun il sustegn dals Servetschs linguistics) las explicaziuns dal Cussegl federal davart las votaziuns dal pievel.

La **secziun Administraziun electronica** è responsabla per il portal d'internet da l'administraziun federala www.admin.ch e – per incumbensa da la Confederaziun e dals chantuns – per il portal svizzer www.ch.ch. En pli ademplescha ella tschertas incumbensas da direziun e da coordinaziun en il sector da l'administraziun electronica e gida ad elavurar e realisar la strategia d'internet 2010 da la Confederaziun.

La **secziun Sustegn per dumondas da comunicaziun** cusseglia l'administraziun federala en dumondas strategicas e concepziunalas da la comunicaziun. A medem temp elavura ella (per part cun il sustegn d'experts externs) differents products stampads ed electronics per ils departaments, ils uffizis federals e la Chanzlia federala. Il product il pli enconuscent vegn ad esser quel che Vus tegnais gist enta maun.

En il «**Käfigurm**», il **Forum politic da la Confederaziun**, vegnan organisadas surtut exposiziuns cun cuntengns politics e rundas da discussiun. Ultra da quai han lieu regularmain ciclus da referats davart temas actuals ed istorics. Ulteriuras infurmaziuns chattais Vus sin la pagina www.kaefigurm.admin.ch.

Incumbensà federal per la protecziun da datas: stgaffir trasparenza e proteger la sfera privata

L'incumbensà per la protecziun da datas e per la trasparenza surveglia l'elavuraziun da datas persunalas tras ils organs federals e tras persunas ed organizaziuns privatas. Sch'el constatescha che las prescripziuns èn vegnidas violadas, po el recumandar da tractar tschertas datas a moda differenta u da sistir l'elavuraziun da quellas. Ultra da quai cusseglia el era persunas privatas ed organs da la Confederaziun e dals chantuns. El sustegna ils uffizis federals ed ils departaments en l'applicaziun dal princip da la trasparenza che facilitescha l'access als documents uffizials, e maina las proceduras da mediaziun en cas da conflicts tranter las persunas petentas ed ils uffizis pertutgads.

Snuai las sugas: nus giain a mar!

La «Basilea» po puspè bandunar il port da Setubal en Portugal e prender curs vers Port-Gentil en il Gabun. Lukas Roth ha terminà sia lavur.

L'inspectur da l'Uffizi svizzer da la navigaziun maritima ha controllà minuziusamain la nav da vitgira multifunziunala dal local da las maschinas fin a la punt: èn tut ils fanestrins impermeabels? Funcziunan ils motors ed ils apparats irrepeschablain? È la segirezza a bord garantida? Vegnan respectadas las disposiziuns da lavur da l'equipagi? Èn tut ils palpiris en urden? – Tut questas dumondas pon vegnir affirmadas, i na dat nagut particular che stuess vegnir annunzià.

La «Basilea» è ina da las 35 navs da commerzi che navigheschan actualmain sin ils oceans cun bandiera svizra e cun ina capaciad totala da chargia dad in milliun tonnas. Cumbain che quai correspunda mo ad in milliavel da la tonnascha mundiala, è la Svizra il pajais senza access a la mar cun la pli gronda flotta.

«Nossa» flotta maritima è vegnida fundada il 1941; ella aveva la finamira da garantir il provediment economic dal pajais durant la Segunda Guerra mundiala. A quel intent serva ella anc oz: schebain che las navs appartegnan a societads da navigaziun privatas, po la Confederaziun requirir la flotta durant periodas da crisa u en cas da conflict per garantir l'access a bains essenzials.

Percunter inscuntr'ins mo darar pli burgais svizzers sin las navs helveticas. La professiun da mariner è pauc attractiva pervi da la lavur dira, dal salari modest e da la solitariadad sin l'auta mar. Ils commembers da l'equipagi derivan oz per gronda part da l'Europa Orientala u da l'Asia.

*Lukas Roth è ina da las var 3900 persunas employadas en il
Departament federal d'affars exterius DFAE*

Departament federal d'affars externs DFAE

Il DFAE defenda ils interess da la Svizra a l'exteriur. El define-scha e coordinescha la politica exteriura da la Svizra. Sias activitads sa basan sin las suandantas tschintg finamiras:

- mantegnair l'indipendenza e la prosperitad da la Svizra
- mitigiar la povradad e la miseria en il mund
- respectar ils dretgs umans e promover la democrazia
- promover la convivenza paschavla dals pievels
- mantegnair las basas da vita natiralas

Secretariat general

Secretari general:	Plazzas:	Entradas:	-
Roberto Balzaretti	79	Expensas:	17 671 700.-

Il Secretariat general è il post da stab dal DFAE. El sustegna e cussegla la scheffa dal departament en sia lavur quotidiana. En spezial:

- coordinescha el las fatschentas per il Parlament ed il Cussegl federal;
- infurmescha el la publicitad davart las activitads dal departament;
- garantescha el l'egualitad da las schanzas en il DFAE;
- verifitgescha el l'efficacitad da la direcziun interna e dals systems da controlla per l'entir champ d'incumbensas dal departament.

Plnavant èn subordinads al Secretariat general la *Preschientscha Svizra* ed il *Center da cumpetenzza per la politica exteriura culturala*.

Secretariat da stadi

Secretari da stadi:	Plazzas:	Entradas:	-
Michael Ambühl	230	Expensas:	294 396 300.-

Il Secretariat da stadi gioga ina rolla-clav areguard il svilup e la planisaziun da la politica exteriura per mauns da la scheffa dal DFAE. En fatgs che regardan il svilup da strategias e da concepts da la politica exteriura sustegna la Direcziun politica, che vegn manada dal secretari da stadi, il Secretariat da stadi. Il secretari da stadi po represchentar la scheffa dal DFAE tant a l'extern sco er a l'intern. Sia activitad cumpiglia la tgira da las relaziuns bilaterals da la Svizra cun auters pajais. Ulteriurs dossiers impurtants èn la collavuraziun cun l'ONU, il svilup da las relaziuns cun l'UE e la politica da segirezza e da pasch, a la quala è subordinada era la politica da discharmament. Il *Protocol diplomatic* ed il *Biro d'integrasiun (BI)*, che fan part dal Secretariat da stadi, èn in servetsch cuminaivel dal DFAE e dal DFE. Sco center da cumpetenzza da la Confederaziun per dumondas areguard l'integrasiun en l'Europa, coordinescha il BI las relaziuns cun l'Uniun europeica.

Direcziun politica

Schef:	Plazzas e budget:
Michael Ambühl , secretari da stadi e directur politic	cuntegnids en las cifras dal Secretariat da stadi

Valitar las sfidas globalas, sviluppar strategias da la politica exteriura, eruir ils territoris da crisa e da tensiuns: en la Direcziun politica sa concentreschan tut las infurmaziuns che permettann da far valair ils interess da la Svizra a l'exteriur. Ella concepscha la politica exteriura ed è il post suprem per tut las represchientanzas a l'exteriur. La Direcziun politica sa cumpona da quatter divisiuns geograficas e da tschintg divisiuns tematicas:

- *Divisiun politica I* (Europa, Cussegl d'Europa, OSCE, cooperaziun transcunfinala)
- *Divisiun politica II / America*
- *Divisiun politica II / Africa e Proxim Orient*
- *Divisiun politica II / Asia ed Oceania*
- *Divisiun politica III* (ONU, preschientscha da la Svizra en organisaziuns internaziunalas, politica dal stadi da sedia, francofonia)
- *Divisiun politica IV* (politica da pasch e segirezza umana, politica dals dretgs umans, politica umanitara e migraziun, pool d'experts per la promoziun civila da la pasch)
- *Divisiun politica V* (economia e finanzas; ambient, traffic, energia e scienza)
- *Divisiun politica VI* (servetsch per ils Svizzers a l'exteriur e politica concernent ils Svizzers a l'exteriur, protecziun consulara, cussegls per viadis a l'exteriur e management da crisas)
- *Secretariat politic* (politica da segirezza internaziunala, discharmament e controlla da l'armament, servetsch da las conferenzas, servetsch istoric, documentaziun)

Direcziun per dretg internaziunal public

Directur:	Plazzas:	Entradas:	-
Paul Seger	43	Expensas:	5 888 100.-

Il dretg internaziunal public reglescha la convivenza paschavla dals stadis. Ina politica exteriura che respecta las normas internaziunalas è credibla e previsibla. Per la politica exteriura da la Svizra è il dretg internaziunal public ina basa da referenza impurtanta.

La Direcziun per dretg internaziunal public (DDIP), la «conschianza giuridica» dal DFAE ed il center da cumpetenzza da la Confederaziun per il dretg internaziunal, procura che la Svizra respectia sias obligaziuns dal dretg internaziunal, tant sin plaunaziunal sco er internaziunal. Ella participescha a las negoziaziuns da contracts internaziunals, a la conclusiun e la realisaziun da quels e s'engascha per la promoziun e l'observaziun dal dretg internaziunal. En pli fa ella era valair ils dretgs da la Svizra a l'exteriur.

Scheffa dal departament:
Micheline Calmy-Rey

Chasa federala vest, 3003 Berna
031 322 31 53
Responsabel per l'infurmaziun: Lars Knuchel
www.eda.admin.ch

La DDIP tracta numerus temas, tranter auter per exempel la neutralitad, ils dretgs umans, il dretg internaziunal umanitar, las dumondas giuridicas davart la cooperaziun transcunfinala, il tractament da dabuns da potentats u la navigaziun sin il Rain u sin la mar. Ultra da quai coordinescha la DDIP las activitads da la politica exteriura per cumbatter il terrorissem e tgira las relaziuns cun il Principadi dal Liechtenstein.

Direcziun per svilup e cooperaziun DSC

www.deza.admin.ch

Directur: Martin Dahinden	Plazzas: 498	Entradas: -	Expensas: 1 563 825 300.-
-------------------------------------	------------------------	----------------	-------------------------------------

La Svizra gida a mitigiar la miseria e la povradad en il mund, a respectar ils dretgs umans, a promover la democrazia e la convivenza paschaivla dals pievels ed a mantegnair las basas da vita natiralas, sco quai che la Constituziun federala prevesa.

La Direcziun per svilup e cooperaziun DSC exequescha quest mandat. Sias activitads cumpiglian quatter secturs:

- cooperaziun regiunala
- cooperaziun globala
- cooperaziun cun l'Europa Orientala, ils novs stadis commembers da l'UE
- agid umanitar

La *cooperaziun regiunala* realisescha programs da svilup en 17 pajais partenaris en l'America latina, en l'Asia ed en l'Africa. Ella è responsabla per la cooperaziun cun las instituziuns da finanziaziun regiunalas.

La *cooperaziun globala* sustegna las activitads da las Nazions Unidas (ONU), da la Banca mundiala, sco era da fonds e da raits globalas. Ils trais programs globals (midada dal clima, segirezza alimentara, migraziun) gidan a schliar problems mundials.

La *cooperaziun cun l'Europa Orientala* cumpiglia il sustegn da la Svizra per las refurmas en ils pajais dal Balcan Occidental ed en la Communitad dals stadis independents da l'anteriura Uniun sovietica (CSI), sco era la contribuziun a l'estensiun en favur dals novs stadis commembers da l'UE.

La finamira da l'*agid umanitar* è da salvar vitas umanas e da mitigiar las suffrientschas. El trametta suenter catastrofes da la natira u conflicts armads il Corp svizzer d'agid umanitar en las regiuns pertutgadas e sustegna autras organisaziuns partenarias, sco per exempel il Comité internaziunal da la Crusch cotschna (CICC) u il Program alimentar mundial. Sper l'agid d'urgenza porscha el era sustegn en la reconstrucziun e s'engascha en il sectur da la protecziun e da la prevenziun per cas da catastrofes.

La lavur da la DSC sa concentrescha sin diesch tematicas: sanadad, furmaziun, aua, stadi da dretg e democrazia, migraziun, agricultura e svilup rural, economia ed occupaziun, ambient e protecziun dal clima, prevenziun e transformaziun da conflicts, ed integraziun economica.

Direcziun da las resursas

Directura: Helene Budliger Artieda	Plazzas: 387	Entradas: 41 815 200.-	Expensas: 266 961 400.-
--	------------------------	---------------------------	----------------------------

La Direcziun da las resursas è il center da cumpetenza e da servetsch dal departament per tut las dumondas en connex cun las resursas. Ella ha trais incumbensas principalas:

- Ella è responsabla per la gestiun e la direcziun da las resursas (persunal, finanzas, logistica, informatica, etc.) e procura che quellas vegnian utilizadas a moda efficazia.
- Ella administrescha la rait da represchentanzas diplomaticas e consularas da la Svizra a l'exteriur. Ella prenda mesiras per proteger questas represchentanzas e lur persunal e garante-scha la comunicaziun e la coordinaziun tranter la rait exteriura e la centrala a Berna.
- Ella procura che las prestaziuns consularas sajan effizientas e correspundian als basegns da la clientella. Ella creescha las premissas per ina gestiun departamentala orientada als resultats en las represchentanzas svizas a l'exteriur.

La legislaziun, l'applicaziun dal dretg e la cussegliaziun giuridica per il departament (cun excepziun dal sectur dal dretg internaziunal) fan medemamain part dal champ d'incumbensas da quella direcziun. Ad ella sutastat era la *Centrala da viadis da la Confederaziun* che organisescha e cumpra viadis da servetsch internaziunals per l'entira administraziun federala.

Represchentanzas diplomaticas e consularas da la Svizra a l'exteriur

Plazzas: 2470	Entradas: 41 875 000.-	Expensas: 378 294 000.-
-------------------------	---------------------------	----------------------------

Var 150 represchentanzas defendan ils interess da la Svizra visavi auters stadis ed organisaziuns internaziunalas. Ellas prestan numerus servetschs en favur dals burgais svizzers a l'exteriur e per l'economia. Da las represchentanzas a l'exteriur fan part las ambassadas, ils consulats generals, ils consulats, las missiuns multilateralas ed ils biros da cooperaziun.

La Svizra en in'egliada

Tut ils chantuns, ils districts e las vischnancas sin in placat da 139 x 88 centimeters: la charta sinoptica dals nivels instituziunals da la Svizra che vegn actualisada annualmain è mo ina da las var 5000 chartas concepidas da ThemaKart, il Center da cumpetenzza per la cartografia tematica da l'Uffizi federal da statistica che vegn manà da Thomas Schulz.

Il 2010 festivescha la statistica federala ses giubileum da 150 onns. Pauc suenter sia fundaziun ha l'Uffizi federal da statistica cumenzà ad utilisar represchentaziuns cartograficas en il rom da sia incumbensa d'infurmaziun publica. Saja quai en furma stampada u en l'internet – las chartas èn e vegnan er a restar en l'avegnir fitg dumandadas da las scolas autas, da las administraziuns e da las bancas, però era da bleras persunas privatas.

Il motiv per lur popularitad è evident: sin chartas da color chatt'ins en in'egliada las infurmaziuns desideradas. Las chartas mussan per exempel, nua che la vegliadetgna media è s'augmentada marcantamain dapi l'ultima dumbraziun dal pievel, schebain igl è sa furmà danovamain in «Röstigraben» a chaschun da l'ultima votaziun, nua che la quota da dischoccupaziun è la pli gronda, nua ch'il dumber d'accidents mortals è sur la media, ubain nua ch'ils pli blers Na-Rumantschs discurren en il mintgadi rumantsch, etc.

Prest tut ils champs da la vita, sco era tut las domenas spezialas che pon vegnir registradas statisticamain èn era represchentads cartograficamain. A chaschun dal giubileum e da la dumbraziun dal pievel vegn edì il 2010 in nov Atlas statistic da la Svizra che meglierescha anc ina giada l'access a las infurmaziuns statisticas grazia a sia furma electronica interactiva.

Thomas Schulz è ina da las var 2600 persunas employadas en il Departament federal da l'intern DFI

Departament federal da l'intern DFI

Secretariat general

www.edi.admin.ch

Secretari general: Beno Bättig	Plazzas: 60	Entradas: 1 010 000.-	Expensas: 85 555 700.-
--	-----------------------	---------------------------------	----------------------------------

Il Secretariat general ademplescha incumbensas da planisaziun, da coordinaziun e da controlla; el funcziuna sco ina sort da relais tranter il schef dal departament ed ils uffizis federals e porscha servetschs da cussegliaziun a l'entir departament. La partiziun da dretg dal Secretariat general è plinavant incumbensada cun la surveglianza da fundaziuns d'util public naziunalas ed internaziunalas. En il Secretariat general è integrads er il secretariat da la Cumissiun federala cunter il rassissem, il Servetsch per il cumbat cunter il rassissem e l'Uffizi federal per l'egualitad da persunas cun impediments.

Uffizi federal per l'egualitad tranter donna ed um UFEG

www.gleichstellung-schweiz.ch

Directura: Patricia Schulz	Plazzas: 13	Entradas: -	Expensas: 8 491 000.-
--------------------------------------	-----------------------	-----------------------	---------------------------------

L'uffizi s'occupa en emprima lingua da l'egualitad a la lavur ed en la famiglia. Da nov promova l'UFEG era projects dad interpresas per meglierar l'egualitad da las schanzas entaifer il manaschi cun agids finansials e gioga – ensem cun ils parteners socials – ina rolla activa areguard la realisaziun da l'egualitad da las pajas tranter donnas ed umens. En l'uffizi è integrà il secretariat da la Cumissiun federala per dumondas da la donna.

Uffizi federal da cultura UFC

www.bak.admin.ch

Directur: Jean-Frédéric Jauslin	Plazzas: 219	Entradas: 2 305 000.-	Expensas: 196 715 900.-
---	------------------------	---------------------------------	-----------------------------------

L'UFC elavura la politica culturala da la Confederaziun. El promova la vita culturala en tut sias varietads e stgaffescha las cundiziuns necessarias per che quella possa s'exprimer e sa sviluppar independentamain. L'uffizi sustegna la lavur artistica en las spartas dal film, da l'art figurativ e dal design. Ses champ d'incumbensas cumpiglia il sustegn e la promoziun dals interess da las differentas cuminanzas linguisticas e culturalas. El sustegna las organisaziuns tetgalas da la cultura e procura ch'ils interess da la protecciun dal maletg dal lieu, da la tgira da monuments e da l'archeologia vegnian percepsids era vinavant. Tar l'UFC tutgan il post spezialisà per art spoglià ed il post spezialisà per il transfer da bains culturals. El maina la Biblioteca naziunala ed ils museums naziunals ed administrescha collecziuns custavlas – tranter auter era la Collecziun d'art da la Confederaziun.

Biblioteca naziunala svizra BN

www.nb.admin.ch

Directura: Marie-Christine Doffey	Plazzas: 130	Entradas: 345 000.-	Expensas: 38 010 500.-
---	------------------------	-------------------------------	----------------------------------

L'incumbensa da la BN è da collectar, da conservar e da render accessiblas tut las publicaziuns stampadas ed electronicas che han in connex cun la Svizra. La BN cumpiglia ultra da quai numerusas collecziuns spezialas; las pli impurtantas èn l'Archiv svizzer da litteratura e la Collecziun grafica. Il Centre Dürrenmatt a Neuchâtel fa medemamain part da la BN.

Archiv federal svizzer AFS

www.bar.admin.ch

Directur: Andreas Kellerhals	Plazzas: 48	Entradas: 20 900.-	Expensas: 18 988 400.-
--	-----------------------	------------------------------	----------------------------------

L'AFS valitescha, conserva, intermediatescha e renda accessibels ils documents da la Confederaziun svizra cun valor archivara. Sin ina lunghezza da curunas da passa 50 kilometers e sin in spazi da 12 terabytes archivescha el documents originals sco la Constituziun federala, documents administrativs, fotografias, films, documents sonors u bancas da datas.

L'archivaziun da quests documents è indispensabla per garantir la cuntinuitad e la trasparenza dal stadi da dretg. Ella permetta a las burgaisas ed als burgais da controllar l'activitad da la Regenza e da l'administraziun sin ina basa democratica ed ella è la basa per la perscrutaziun.

Actualmain sa concentrescha l'AFS surtut sin ils servetschs a favur da l'administraziun. Confurm al conclus federal accumpogna l'AFS l'administraziun durant la fasa da transiziun a l'administraziun electronica.

Uffizi federal da meteorologia e da climatologia MeteoSvizra

www.meteoschweiz.ch

Directur: Daniel K. Keuerleber-Burk	Plazzas: 294	Entradas: 36 787 900.-	Expensas: 90 091 700.-
---	------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Sco servetsch naziunal da meteorologia e da climatologia porscha MeteoSvizra prestaziuns da servetsch per la societad e per l'economia. MeteoSvizra surveglia l'atmosfera sur la Svizra, elavura las previsiuns da l'aura, admonescha las autoritads e la populaziun da malauras ed analysescha las datas climaticas. Ils centers regionals a Turitg, Geneva e Locarno, il center per la tecnica da mesiraziun a Payerne ed ils servetschs da meteorologia aviatica als eroports da Turitg e da Geneva furneschan infurmaziuns climaticas d'emprim maun ed els stattan en stretg contact cun lur clientella al lieu. Staziuns da mesiraziun, radars meteorologics, satellits, radiosondas ed auters instruments da teledetecziun registreschan l'aura en trais dimensiuns. Models da computer calculeschan il svilup da l'aura en il territori alpin e projects da perscrutaziun gidan a chapir meglier l'aura ed il clima en quella region.

Uffizi federal da sanadad publica UFSP

www.bag.admin.ch

Directur: Pascal Strupler	Plazzas: 422	Entradas: 25 692 500.-	Expensas: 2 395 562 400.-
-------------------------------------	------------------------	----------------------------------	-------------------------------------

La finamira da l'UFSP è da promover la sanadad da tut ils umans che vivan en Svizra. D'ina vart vul el render abel il singul da surpigliar la responsabladad per l'atgna sanadad, da l'autra vart s'engascha el per la promoziun e la protecciun da la sanadad, sco era per la prevenziun da malsognas ed il tractament da malsognas e da blessuras d'accidents, per che mintgin possa profitar dal meglier sistem da sanadad pussaivel. Perquai s'occupa l'UFSP da temas sco epidemias e malsognas infectusas, prevenziun da toxicomania e d'autras dependenzas, segirezza da victualias, protecciun cunter radiazions e canera, controlla da substanzas toxicas e chemicas, perscrutaziun da las cellas da basa e bioterrorissem, sco er assicuranzas da malsaus e d'accidents.

Schef dal departament:
Didier Burkhalter

Schwanengasse 2, 3003 Berna
031 322 80 33

Responsabels per l'infurmaziun: Jean-Marc Crevoisier, Katja Zürcher, Ariane Geiser
www.edi.admin.ch

Uffizi federal da statistica UST

www.statistik.admin.ch

Directur: Jürg Marti	Plazzas: 566	Entradas: 1 056 000.-	Expensas: 166 573 700.-
--------------------------------	------------------------	---------------------------------	-----------------------------------

La statistica contribuescha a la trasparenza en las debattas publicas ed en las discussiuns politicas. Perquai orientescha l'UST davart il stadi ed il svilup da la Svizra en numerus secturs da la vita. El furnescha las infurmaziuns quantitativas per chapir il preschent e planisar il futur. L'*Annuari statistic*, la *Survista statistica da la Svizra* e surtut il portal d'internet datan ina survista da las infurmaziuns e renvieschan ad ulteriuras statisticas. Ils princips centrals da tut ils servetschs da l'UST èn l'orientaziun als basegns da la clientella, il caracter scientific, la protecziun da las datas e l'actualitad.

Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS

www.bsv.admin.ch

Directur: Yves Rossier	Plazzas: 257	Entradas: 389 510 548.-	Expensas: 12 822 241 500.-
----------------------------------	------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------

La Svizra dispona d'ina rait dad assicuranzas socialas efficazia e solida. Quai sto restar uschia er en il futur ed er en cas da cundiziuns economicas difficilas, cunquai che la rait sociala è in impurtant element da la pasch sociala. L'UFAS garantisce che la rait dad assicuranzas socialas vegnia tgrada ed adattada cuntinuadamain a las novas sfidas en ses secturs da competenza che cumpiglian l'AVS, l'assicuranza per invaliditad, las prestaziuns supplementaras, la prevenziun professiunala (cassas da pensiun), l'urden da cumpensaziun dal gudogn per persunas en servetsch militar e l'indemnisaziun en cas da maternitad ed ils supplements da famiglia en l'agricultura. Plinavant è el responsabel sin plaun federal per ils champs areguard famiglia, uffants, giuventetgna e glieud attempada, areguard las relaziuns tranter las generaziuns, sco er areguard dumondas generalas che pertutgan la politica sociala. L'UFAS controlla la lavur dals organs executivs. El prepara l'adattaziun constanta da las leschas al svilup social. Per part surpiglia el sez la funcziun da l'organ executiv. Quai è per exempel il cas en il sector da la finanziaziun inziala per la tgira d'uffants complementara a la famiglia. Actualmain lavura l'UFAS cunzunt per la consolidaziun da l'AVS (versiun nova da l'indeschavla revisiun, preparaziun da la dudeschavla revisiun) e per il plan da sanaziun da l'assicuranza per invaliditad. Grazia a l'augment da las tariffas da la taglia sin la plivalur ch'è vegnì approvà en ina votaziun dal pievel, po vegnir eliminà il deficit e franà l'accumulaziun dals debits. Plinavant prepara l'UFAS la refurma structurala da la prevenziun professiunala (optimaziun da la surveglianza), la sanaziun da cassas da pensiun da dretg public, la revisiun totala da la lescha davart la lavur cun giuvenils e la creaziun d'in register nazional dals beneficiaris da supplements da famiglia.

Secretariat da stadi per furmaziun e perscrutaziun SFP

www.sbf.admin.ch

Directur: Mauro Dell'Ambrogio	Plazzas: 96	Entradas: 1 936 800.-	Expensas: 2 208 857 300.-
---	-----------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Il SFP è responsabel per la preparaziun e la realisaziun da la politica nazionala en ils secturs da la furmaziun superiura ed universitara, da la perscrutaziun e da l'astronautica. Ils pli impurtants dossiers da furmaziun èn la maturitad, la promozion da las universitads chantunals, sco era la preparaziun e la controlla dal mandat da prestaziun affidà al Sector da las Scolas politecnicas federalas. Cun ils meds finansials per il Fond nazional svizzer, las academias, las instituziuns da perscrutaziun extrauniversitaras, la participaziun da la Svizra en organizaziuns da perscrutaziun internaziunals e la collavuraziun en programs scientifics europeics e mundials, investescha il SFP en la qualitat scientifica da la Svizra.

Sector da las Scolas politecnicas federalas SPF

www.ethrat.ch

President dal Cussegl da las SPF: Fritz Schiesser	Plazzas: 13 680	Entradas: -	Expensas: 2 251 095 000.-
---	---------------------------	-----------------------	-------------------------------------

Las Scolas politecnicas federalas a Turitg e Losanna e las quatter instituziuns da retschertga l'Institut Paul Scherrer (IPS), l'Institut federal da retschertga per il guaud, per la naiv e per la cuntrada (WSL), l'Institut federal per l'emprova da material e per la retschertga (Empa) e l'Insitut per la perscrutaziun da l'aua (Eawag) han 17 000 collavuraturas e collavuratur, prest 21 000 studentas e students/doctorandas e doctorands e 600 professurs e professuressas e furneschan prestaziuns scientificas excellentas.

Questas instituziuns federalas èn reunidas en il Sector da las SPF che vegn manà dal Cussegl da las SPF sco organ da controlla. Il Cussegl da las SPF elegi dal Cussegl federal approva e surveglia ils plans da svilup, concepescha il controlling e garantisce la coordinaziun. El elavura il preventiv sco er il quint, coordinescha l'administraziun ed il mantegniment da la valur e da la funcziun dals bains immobigliars.

Institut svizzer per products terapeutics Swissmedic

www.swissmedic.ch

Directur: Jürg Schnetzer	Plazzas: 300	Entradas: 79 450 000.-	Expensas: 78 175 000.-
------------------------------------	------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Per proteger la sanadad dals umans e dals animals controllescha Swissmedic tut ils products terapeutics. El garantisce che sulettamain products segirs, effizients e d'auta qualitat vegnan sin il martgà. L'examinaziun detagliada dals products terapeutics cumpiglia era l'identificaziun tempriva da novas ristgas e la realisaziun immediata da mesiras relevantas per la segirezza.

Danunder? Pertge?

A questas ed a tozzels autras dumondas ston responder las personas che fan ina dumonda d'asil en Svizra sco per exempel quest giuvenum dal Jemen: Pertge avais Vus e Vossa dunna bandunà Vossa patria? Essas Vus vegnids persequità pervi da Vossa razza ubain pervi da Vossa religiun u naziunalitad? U pervi da Vossas persvasiuns politicas u perquai che Vus appartegnais ad ina gruppa sociala particulara? È Vossa tema da vegnir persequità motivada? Tut questas dumondas sa refereschan als criteris da la Convenziun da Geneva areguard ils fugitivs. Quests criteris garanteschan a mintgina ed a mintgin il dretg d'obtegnair protecziun en in auter pajais che l'agen sco er il dretg da betg vegnir extradì.

En il center da registraziun e da procedura a Vallorbe interroghescha Sarah Meylan da l'Uffizi federal da migraziun il requirent d'asil cun agid d'in translatur ed en preschientscha d'in represchentant dad in'organisaziun d'agid. A medem temp protocolescha in'actuara tut las respostas dal requirent. A la fin da l'interrogaziun vegn il protocol puspè translata en la lingua dal requirent d'asil e suttascrit da tut las personas partecipadas.

Il 2008 han 16 606 personas dumandà la Svizra per asil. Avant diesch onns eran quai trais gia dapli. En cumparegliaziun cun il dumber total d'abitants è la Svizra in dals pajais da destinaziun europeics ils pli populars per requirents d'asil da tut il mund.

Igl è grev da dir, schebain ils requirents han in maletg real da quai ch'als spetga en lur pajais da destinaziun. Questa dumonda interessa però ferma main las burgaisas ed ils burgais dal pajais che dat eventualmain asil: èn las personas che vegnan en Svizra prontas da s'adattar a nossas isanzas, èn ellas prontas da sa famigliarisar cun nossas reglas e da las respectar? Dumondas e dumondas.

*Sarah Meylan è ina da las var 3100 emploiadas en il
Departament federal da giustia e polizia DFGP*

Departament federal da justia e polizia DFGP

Secretariat general

www.ejpd.admin.ch

Secretari general:	Plazzas: 110	Entradas SG:	5 706 600.-
Jörg Gasser	CSI-DFGP: 151	Expensas SG:	59 362 700.-
Responsabel CSI-DFGP:		Entradas CSI-DFGP:	71 444 700.-
Christian Baumann		Expensas CSI-DFGP:	81 603 600.-

Sco in'ampia sin ina cruschada cun bler traffic dirigia il Secretariat general la collavuraziun da las differentas parts dal DFGP: el coordinescha las fatschentas per il Parlament ed il Cussegl federal, infurmescha la publicitad davart las activitads dal departament cun agid da las medias e da l'internet e maina ed administrescha a moda centralisada il personal e las finanzas da l'entir departament.

In'unitad speziala è il *Center da servetschs d'informatica (CSI-DFGP)*. El è responsabel per il svilup e la gestiun da las applicaziuns d'informatica criticas dal punct da vista da la segirezza en ils secturs da la justia, da la polizia e da la migraziun, sco per exempel ils systems da retschertga u il register penal. Ultra da quai è el cumpetent per la controlla dal traffic da posta e da telecomunicaziun.

Uffizi federal da justia UFG

www.bj.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	12 480 000.-
Michael Leupold	208	Expensas:	153 303 500.-

L'uffizi elavura leschas en il sector dal dretg civil, dal dretg penal, dal dretg da scussiu e da concurs, dal dretg privat internaziunal, sco era dal dretg public ed administrativ. El suriglia entaifer l'administraziun federala ina funcziun consultativa per tut ils affars da legislaziun. L'uffizi ha la surveglianza suprema dals fatgs che concernan il register da commerzi, il stadi civil ed il register funsil, la scussiu, il concurs e l'execuziun dal chasti, ed el maina il register penal svizzer. Plinavant conceda el als chantuns contribuziuns da construcziun per ils edifizis destinads a l'execuziun da chastis e da mesiras. Sias contribuziuns a la gestiun d'instituziuns per l'assistenza staziunara a la giuventetgna gidan ultra da quai a garantir la qualitat da la lavur educativa.

Sin plaun internaziunal represchenta l'uffizi la Svizra avant ils organs per ils dretgs umans a Strasbourg ed en numerusas organisaziuns. Ultra da quai è el il post central cumpetent per rapiments internaziunals d'uffants e per adopziuns internaziunals. En pli collavura l'UFG cun autoritads da l'exteriur en ils secturs da l'assistenza giudiziala e da l'extradiziun.

Uffizi federal da polizia Fedpol

www.fedpol.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	11 970 000.-
Jean-Luc Vez	752	Expensas:	227 454 500.-

Ils collavuradors da Fedpol adempleschan lur incumbensas en different secturs da la protecziun da la populaziun e dal stadi da dretg svizzer. Els fan per exempel mintg'onn retschertgas en passa tschients cas, en ils quals la Confederaziun è responsabla per la persecuziun penala, surtut en ils secturs dal

terrorissem, da la criminalitad organisada e da la lavada da daders suspectus. En numerusas proceduras sustegnan ils collavuradors da Fedpol era las polizias chantunals, per exempel en il cumbat cunter la pornografia d'uffants en l'internet.

Fedpol è era responsabel per la segirezza da pliras tschient persunas oriundas da l'exteriur che ston vegnir protegidas dal dretg internaziunal, sco era per la segirezza da magistrats svizzers e d'edifizis da la Confederaziun. El creescha tut las cundiziuns necessarias per emitter passaports e pronunzia era scumonds d'entrar en Svizra.

L'uffizi offra servetschs a partenaris naziunals ed internaziunals, sco per exempel la gestiun da bancas da datas per l'investigaziun da persunas e d'objects u per l'identificaziun da persunas e fastizs. En pli elavura el er ils accords necessaris per la cooperaziun internaziunala da la polizia, sco per exempel per l'adesiun da la Svizra al spazi europeic Schengen.

Uffizi federal da migraziun UFM

www.bfm.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	41 873 000.-
Alard du Bois-Reymond	720	Expensas:	978 836 400.-

L'Uffizi federal da migraziun fixescha las cundiziuns d'entrada, da dimora e da lavur en Svizra per persunas da l'exteriur ed el decida tge persunas ch'èn protegidas da persecuziun en noss pajais. La fin dal 2008 avevan 1 638 949 persunas ina permissiun da dimora u da domicil per la Svizra e 40 794 persunas avevan il status da requirents d'asil u da persunas admissas provisoricamain. Dapi circa tschient onns è la Svizra in pajais d'immigraziun e persunas da l'exteriur cun activitad da gudogn èn daventadas in'importanta resursa per nossa economia.

Ina da las incumbensas principalas da l'uffizi federal è era la planificaziun e la realisaziun da mesiras per la convivenza paschavla da la populaziun indigena e da la populaziun da l'exteriur. L'UFM coordinescha la politica d'integratiun da la Confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas. En quel regard vegnan accentuadas particularmain l'acquisiziun da la lingua, la furmaziun e la lavur tenor il princip «pretender e promover».

La secziun Swissemigration ch'è subordinada a l'UFM sustegna plinavant burgaisas e burgais svizzers che vulan emigrar ed als porscha cussegliaziuns ed infurmaziuns gratuitas.

Procura publica federala PPF

www.ba.admin.ch

Procuratur general da la Confederaziun:	Plazzas:	Entradas:	590 200.-
Erwin Beyeler	126	Expensas:	36 505 200.-

La Procura publica federala è sco autoritad da persecuziun penala da la Confederaziun cumpetenta per l'inquisiziun e l'accusaziun da delicts ch'èn drizzads cunter la Confederaziun u che tangheschan fermamain ils interess da quella.

Ils surpassaments relevants per la giurisdicziun federala èn per exempel il spionadi, delicts uffizials commess d'employais federals e delicts en connex cun material explosiv u material ra-

Scheffa dal departament:
Eveline Widmer-Schlumpf

Chasa federala vest, 3003 Berna
031 322 18 18
Responsabla per l'infurmaziun: Brigitte Hauser-Süess
info@gs-ejpd.admin.ch
www.ejpd.admin.ch

dioactiv. Sco autoritad d'inquisiziun e d'accusaziun da la Confederaziun è la Procura publica federala ultra da quai responsabla per cas da criminalitad organisada e da terrorissem, da lavada da daners suspectus e da corrupziun, sco era per cas da criminalitad economica cun fermes lioms internaziunals u interchautunals.

Ulteriuras incumbensas da la PPF èn l'execuziun da dumondas d'assistenza giudiziala, inoltradas d'autoritads da persecuziun d'auters pajais, e la promoziun da la cooperaziun transcunfinala per cumbatter la criminalitad.

Uffizi federal da metrologia METAS

www.metas.ch

Directur: Christian Bock	Plazzas: 120	Entradas: Expensas:	8 630 100.- 34 923 100.-
-----------------------------	-----------------	------------------------	-----------------------------

Ils products e servetschs svizzers sa distinguan savens tras lur auta qualitad, exactadad e fidadad. Per cuntanscher quest resultat sto nossa economia pudair mesirar, examinar e valitar cun la precisiun necessaria las caracteristicas da ses products e da ses servetschs.

Sch'i va per crear in product precis, quintar giu l'energia electrica u observar valurs da cunfin en l'ambient: l'economia e la societad funcziunan mo cun ina mesiraziun correcta.

L'Uffizi federal da metrologia realisescha las mesiras da referenza da la Svizra, procura per lur renconuschientscha sin plaun internaziunal e furnescha questas mesiras en la precisiun necessaria a la scienza, a l'economia ed a la societad. El è abel da calibrar ils instruments da mesiraziun ils pli precis e creescha uschia las premissas per mesiraziuns ed examinaziuns fitg exactas.

Institut federal da proprietad intellectuala IPI

www.ige.ch

Directur: Roland Grossenbacher	Plazzas: 218	Entradas: Expensas:	38 129 000.- 48 506 000.-
-----------------------------------	-----------------	------------------------	------------------------------

È la vopna svizra sin ils cuntels da l'armada ina decoraziun u ina marca? Èn products cosmetics «swiss made», sch'els èn svilupads en Svizra, dentant producids a l'exteriur? E tge fa ina crusch svizra sin padellas chinasais? U cun auters peds: quanta Svizra sto esser cuntegnida en in product per ch'i sa tracta d'in product svizzer? Actualmain prepara l'Institut federal da proprietad intellectuala ina revisiun da la lescha che vegn a sclerir pli precisamain il diever da la marca «Svizra» e da la crusch svizra per martanzias e per prestaziuns da servetsch.

L'IPI è responsabel per tut las dumondas en connex cun la protecziun da la proprietad intellectuala. Inventaders ed auters chaus creativs pon laschar registrar l'Institut lur innovaziuns e creaziuns ed uschia sa proteger cunter imitaders: novas invenziuns tecnicas pon vegnir patentadas, nums distinctivs pon vegnir registrads sco marcas e musters u furmas originalas sco design. A persunas che na vulan betg gist laschar registrar directamain lur idea u lur product, porscha l'IPI infurmaziuns detagliadas ed in ferm sustegn.

Institut svizzer da dretg comparativ ISDC

www.isdc.ch

Directura a.i.: Christina Schmid	Plazzas: 34	Entradas: Expensas:	1 939 900.- 7 571 200.-
-------------------------------------	----------------	------------------------	----------------------------

L'Institut independent cussegia organizaziuns internaziunals, tribunals, advocaturas, autoritads, interpresas e persunas singulas en Svizra ed a l'exteriur en dumondas giuridicas davart tut ils sistems giuridics naziunals. El sutmetta medemamain al legislatur svizzer models da referenza e funtaunas d'inspiraziun per elavurar ed adattar leschas e contracts che concernan il dretg internaziunal.

La biblioteca da l'Institut metta a disposiziun a scienziads da tut il mund passa 360 000 ovras en pli che 60 linguas.

L'ISDC organisescha mintg'onn pliras occurrenzas davart temas actuals dal dretg comparativ e publitgescha regularmain sias atgnas lavurs da perscrutaziun.

Cumissiu federala da bancas da giu CFBG

www.esbk.admin.ch

Directur: Jean-Marie Jordan	Plazzas: 32	Entradas: Expensas:	5 391 200.- 9 422 300.-
--------------------------------	----------------	------------------------	----------------------------

La CFBG surveglia las 19 bancas da giu da la Svizra. Ella controllescha ch'els casinos offrian a lur clients cundiziuns da giu gistas. Tranter auter examinescha ella, schebain las bancas da giu adempleschan lur obligaziun d'agir cun premura en il sector da mesiras cunter la lavada da daners suspectus e schebain ellas suondan las mesiras prescrittas per prevegnir al regl da jugar.

La CFBG pretenda plinavant las taxas sin bancas da giu che van principalmain a favur dal fond da gulivaziun da l'AVS. Quellas summas servan damai baud u tard a l'entira populaziun.

Ina da las incumbensas da la CFBG è era la qualificaziun legala da giu en cas che quels èn da natira dubiusa. En tals cas decida ella, schebain i sa tracta d'in giu da fortuna ubain d'in giu d'inschign.

En Svizra dastgan mo casinos offrir giu da fortuna. Auters purschiders fan quai a moda illegala. La CFBG è medemamain responsabla per la persecuziun da las persunas che offran illegalmain giu da fortuna.

London calling

Cura che Londra cloma «la giuventetgna dal mund» als gieus da la XXX. olimpiada l'onn 2012, èn speranza era da la partida numerus absolvents da la scola da recrut per sportivs d'elita. La finamira declarada da questa scolaziun che dura mintgamai 18 emnas è numnadamain da permetter a sportistas e sportists spezialmain talentads e motivads da prender part cun success a gieus olimpics ed a campiadis mundials.

L'adjutant da stab Urs Walther è onn per onn cunresponsa bel che questa instrucziun reusseschia. En il center da trenament da l'Uffizi federal da sport da Magglingen planisescha e surveglia el il program quotidian da l'estrucziun militar e sportiva, entant ch'ils trenaders da las differentas disciplinas preparan las atletas ed ils atlets il meglier pussaivel per las concurrenzas ina promoziun individuala che resta per bliers giuovens cun activitad da gudogn deplorablmain in siemi.

Las personas che absolvan lur servetsch militar a Magglingen èn natiralmain profis: la regla, ch'è stada en vigor durant decennis e che sa basava sin l'idea olimpica che Pierre de Coubertin ha puspè laschà reviver, tenor la quala sulettamain amatur dastgian sa mesurar a chaschun dals gieus olimpics è vegnida abolida uffizialmain ils onns 1990. Er il princip ch'i saja pli impurtant da participar che da gudagnar n'è betg pli valaivel: oz quintan pli che mai las plazzas da podest e las glistas da rangaziun.

Dals gieus olimpics da Beijing dal 2008 han ils commembers dal team svizzer purtà a chasa sis medaglias ed ina dunsaina da diploms olimpics. Vegni ad esser pussaivel da returnar da Londra en dus onns era grazia ad Urs Walther anc cun intginas medaglias dapli?

Urs Walther è ina da las var 12 500 personas employadas en il Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Secretariat general

Secretaria generala: **Brigitte Rindlisbacher** Plazzas: **488** Entradas: **4 560 000.-** Expensas: **188 249 100.-**

Las incumbensas dal schef dal DDPS èn fitg multifaras.

Il Secretariat general (SG) è in team da specialistas e specialists dals pli differents secturs che sustegna il schef dal departament en sia lavur quotidiana, ma che s'occupa era da la planisaziun a media ed a lunga vista. Il SG dirigia, coordinescha e surveglia l'utilisaziun da las resursas dal departament en ils secturs dal personal, da las finanzas, dal dretg, da l'informatica, dal territori e da l'ambient. El è responsabel per la strategia relevanta per la politica da segirezza, la comunicaziun, la biblioteca a la Piazza Guisan, ils servetschs da translaziun, il Center da donns dal DDPS e la Segirezza d'infurmaziuns e d'objects (SIO).

A l'administraziun dal SG è sutta mess il Stab da la Giunta dal Cussegl federal per la segirezza (Stab GSeg). La Giunta per la segirezza sa cumpona da trais cussegliers federals (minister da la defensiun, ministra da la giustia, ministra da l'exteriur). Las fatschentas da quella vegnan predeberadas da la Gruppa da coordinaziun per la segirezza. Il Stab GSeg furnescha a quests dus organs cuntinuadamain analisas da la situaziun e contribuziuns per il management da crisas sin nivel da la Confederaziun.

Il SG è responsabel per ils trais centers da Geneva renunads sin plaun internaziunal: il Center per la politica da segirezza, il Center internaziunal per la deminaziun umanitara ed il Center per la controlla democratica da las forzas armadas.

Auditorat superiur

Auditor superiur: **Brigadier Dieter Weber** Plazzas e budget cuntegnids en las cifras dal Secretariat general

www.aa.admin.ch

L'Auditorat superiur procura – independentamain dal commando da l'armada e da l'administraziun – che la giustia militar possia ademplir sias incumbensas. L'auditor superiur è l'accusader suprem da l'armada. El surveglia las proceduras penals ed è, a basa da la Convenziun da Geneva, era responsabel per la persecuziun da delinquents da guerra presuntivs, independentamain da lur nazionalitad e dal lieu dal delict.

Defensiun

www.armee.ch

Chef da l'armada: **Cumandant da corp André Blattmann 9684** Plazzas: **9684** Entradas: **363 356 900.-** Expensas: **5 355 566 700.-**

Il segund «D» da l'abbreviazion DDPS stat per la «Defensiun». Il pli grond sectur departamental è responsabel per la planisaziun, la direcziun e l'administraziun da l'armada svizra. El vegn manà dal schef da l'armada en il rang d'in cumandant da corp (general cun trais stailas). La gruppa «Defensiun» cumpiglia il quartier general cun il Stab da l'armada ed il Stab da commando, las Forzas terrestras e l'Aviatica militar, l'Instrucziun superiura dals cadens da l'armada, sco era la Basa logistica e la Basa d'agid al commando da l'armada.

Il Stab da l'armada ha l'incumbensa da realisar las directivas e las ordinaziuns d'acziun politicas sin il stgalim strategic-militar. Ultra da quai è el responsabel per il svilup, la planisaziun, la repartiziun da las resursas e la direcziun da l'armada. Il Stab da commando planisescha e dirigia la prontezza da la truppa ed ils engaschaments, saja quai per garantir la segirezza dal World Economic Forum WEF a Tavau, per promover la pasch en il Balcan (p.ex. cun agid da la Swisscoy en il Cosovo) u per gidar en cas da catastrofes (lavinias, inundaziuns u incendis da guaud) en Svizra ed a l'exteriur.

Ils cumandants da las Forzas terrestras e da l'Aviatica militar, medemamain cumandants da corp, han la responsabladad generala per l'instrucziun e la prontezza da las furmaziuns terrestras ed aviaticas.

L'instrucziun ed il perfecziunament dals uffiziers da milissa e dals militars da professiun succeda en il rom da l'Instrucziun superiura dals cadens da l'armada. La Basa logistica garantescha l'entir refurniment ed il retransport d'armas, da material e da victualias, sco er il mantegniment e l'infrastructura. Las gruppas da sanita e da transport fan era part da la Basa logistica. La Basa d'agid al commando furnescha tut las prestaziuns electronicas necessarias.

Protecziun da la populaziun

www.bevoelkerungsschutz.ch

Directur: **Willi Scholl** Plazzas: **284** Entradas: **13 024 400.-** Expensas: **137 271 800.-**

Il «P» da l'abbreviazion DDPS stat per la «Protecziun da la populaziun». I sa tracta d'in sistem civil per il commando, la protecziun, il salvament e l'agid. En cas da catastrofes e situaziuns d'urgenza segirescha la Protecziun da la populaziun la collavuraziun tranter las tschintg organisaziuns partenarias polizia, pompieri, sanadad publica, servetschs technics e protecziun civila. In organ da commando communabel surpiglia la coordinaziun e la direcziun da las acziuns.

Schef dal departament:
Ueli Maurer

Chasa federala ost, 3003 Berna
031 324 50 58
Responsabels per l'infurmaziun: Jean-Blaise Defago,
Martin Bühler, Sebastian Hueber
www.vbs.admin.ch

La protecziun da la populaziun stat per gronda part en la cumpetenzza dals chantuns. La Confederaziun, en emprima lingua l'Uffizi federal da protecziun da la populaziun UFPP, è responsabla per las basas legalas e la coordinaziun, surtut en ils secturs da la concepziun, da la protecziun ABC (privels atomars, biologics e chemics), da l'avertiment e da l'alarm, da l'instrucziun u da l'infrastructura da protecziun. La Confederaziun è particularmain cumpetenta per il provediment en cas d'in augment da la radioactivitad, situaziuns d'urgenza concernent ils mirs da fermada, epidemias d'animals e d'umans e conflicts armads.

Al DDPS èn suttamess dus secturs cun incumbensas specialas: la Centrala naziunala d'alarm a Turitg è incumbensada d'avertir e d'alarmar las autoritads e las organisaziuns d'acziun. Il Labor da Spiez è l'institut svizzer specialisà per la protecziun cunter privels atomars, biologics e chemics. Ses servetschs vegnan dumandads adina puspè era da l'ONU e d'autras organisaziuns internaziunalas.

Sport

www.baspo.ch

Directur: Matthias Remund	Plazzas: 275	Entradas: 15 897 000.-	Expensas: 183 574 500.-
-------------------------------------	------------------------	----------------------------------	-----------------------------------

Il «S» da l'abbreviaziun DDPS stat per il «Sport». L'Uffizi federal da sport UFSPO promova il sport ed il moviment per l'entira populaziun. Sias activitads s'orienteschan als effects positivs dal sport e dal moviment: la sanadad, l'educaziun, la prestaziun e l'economia. L'UFSPO gida a sviluppar ed a concepir la politica da sport naziunala e realisescha las incumbensas correspondentas. Il program da promoziun il pli impurtant da l'UFSPO «*Giuventetgna + sport*», dal qual profitan mintg'onn var 550 000 giuvenils en 75 disciplinas da sport. La Scola auta federala da sport a Magglingen SAFSM sco part da l'UFSPO è in dals pli impurtants instituts da scolaziun dal sport svizzer. Sias cumpetenzas centralas cumpiglian l'instrucziun, la perscrutaziun ed il svilup sco era divers servetschs en ils secturs dal sport e da las ciencias da sport.

A Magglingen ed a Tenero maina l'UFSPO centers da scolaziun, da curs e da trenament moderns, che stattan a disposiziun a scolas autas, associaziuns, uniuns e scolas.

Armasuisse

www.armasuisse.ch

Schef da l'armament: Jakob Baumann	Plazzas: 926	Entradas: 1 127 771 500.-	Expensas: 923 382 371.-
--	------------------------	-------------------------------------	-----------------------------------

Armasuisse è il center da cumpetenzza per l'acquisiziun, la tecnologia, las immobiglias e las geodatas dal DDPS. Armasuisse garantescha il provediment da l'armada e da la protecziun da la populaziun cun sistems, vehichels, material ed immobiglias. Armasuisse è in dals dus centers da cumpetenzza per las acquisiziuns da la Confederaziun.

Il dat strusch ina chasada svizra che na posseda betg in product dad Armasuisse, saja quai ina charta u in atlas d'auta qualidà da l'Uffizi federal da topografia Swisstopo u l'equipament personal d'in schuldà svizzer.

Armasuisse sa chatta en ina fasa da reorganisaziun e s'avischina pli fitg a ses clients da l'armada. Armasuisse cumpiglia en l'avegnir il Stab da la direcziun d'interpresa, l'Uffizi federal da topografia Swisstopo ed ils Servetschs centralis sco er ils suandants secturs da cumpetenzza: sistems da commando e d'exploraziun (p.ex. acquisiziun da simulaturs); sistems terresters (p.ex. acquisiziun da vehichels armads); sistems aviatics (p.ex. acquisiziun d'aviuns per la Confederaziun); acquisiziun e cooperaziun; scienza e tecnologia; immobiglias (administrescha var 26 000 objects e 26 000 hectaras terren dal DDPS).

Cunquai che Armasuisse s'occupa da las armas e dals apparats durant lur entira «durada da vita», è ella era responsabla per lur liquidaziun.

Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun

Directur: Markus Seiler	Budget e dumber da collavuraturas e collavuraturas èn confidenzials
-----------------------------------	--

Il Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun (SIC) ha l'incumbensa legala da giuditgar a moda cumplessiva la situaziun da smanascha da la Svizra. Il SIC rimna ed analisescha en spezial infurmaziuns betg accessiblas al public. El dera sias enonuschientschas e ses giudicats cun la finamira da metter a disposiziun infurmaziuns relevantas per purtaders da decisium sin tut ils stgalims. In aspect fitg impurtant da questa lavur è d'identifitgar il pli baud pussaivel las smanaschas ed ils privels, ma era las schanzas per ils interess da la Svizra. Il SIC sa fatschenta cun temas sco il terrorissem, la proliferaziun, l'extremissem violent, il servetsch d'infurmaziun scumandà ed il svilup da la segirezza en las differentas regiuns incl. ils aspects militars. El po disponer d'ina vasta rait da partenaris naziunals ed internaziunals. Il SIC vegn controllà da divers organs da l'administraziun e dal Parlament.

Tranter il passà ed il preschent

Monica Bilfinger è istoricra d'art en l'Uffizi federal per edifizis e logistica. Ina da sias numerusas incumbensas è da mantegnair la mobiglia dals edifizis en possess da la Confederaziun. Da numnar èn p.ex. las duas residenzas dal Cussegl federal la Chasa Beatrice von Wattenwyl en la citad veglia da Berna ed il bain rural Lohn a Kehrsatz ma era las sedias da las ambassadas a l'exteriur.

En il magasin central inventarisescha Monica Bilfinger la pli differenta mobiglia da diversas epocas e controllascha che quel la vegn tegnida en salv tenor metodas conservatoricas correctas. Betg tut ils tocs n'èn talmain bels e prezios ch'ins pudess quintar cun pretschs auts a chascun d'ina aucziun d'antiquitads. Ma mintga singul object ha ina stretga relaziun cun l'istorgia da la chasa, da la quala el deriva, e vala perquai sco document custavel da temps passads.

Sa chapescha passenta Monica Bilfinger mo ina pitschna part da ses temp en il magasin. Sias enconuschientschas detagliadas da l'istorgia da l'architectura e da l'art intermediatescha ella a las personas responsablas per ils edifizis, las qualas ella cusseglia en connex cun midadas d'immobiglias da la Confederaziun che ston satisfacer a las prescripziuns da la tgira da monuments. In dals projects ils pli pretensius dal davos temp è stada la renovaziun totala da l'Edifizis dal Parlament che ha durà dus onns e mez.

Ultra da quai fa Monica Bilfinger gronda reclama per ils monuments ch'ella tgira p.ex. cun scriver publicaziuns sco il «Schweizerischer Kunstführer».

Monica Bilfinger è ina da las var 9200 personas employadas en il Departament federal da finanzas DFF

Departament federal da finanzas DFF

Secretariat general

Secretaria generala:	Plazzas:	Entradas:	4 100.–
Elisabeth Meyerhans Sarasin	111	Expensas:	123 711 600.–

In mardi saira en il «Bernerhof»: ils biros èn illuminads e dapertut èsi in grond travasch. Ils departaments inoltreschan lur davosas posiziuns davart las fatschentas dal DFF che vegnan tractadas l'auter di en la seduta dal Cussegl federal. En il Secretariat general vegnan fatgas las davosas correcturas dals projects.

Il SG planischa las fatschentas dal DFF e sustegna il cusseglier federal Hans-Rudolf Merz. L'infurmaziun da la publicitad è l'incumbensa da la partiziun da comunicaziun. Cun improvvisar na vegniss ins qua betg lunsch, sch'ins pensa mo a las differentas versiuns linguisticas ch'èn da preparar: davart tut las fatschentas dal Cussegl federal vegn infurmà a medem temp en tudestg, franzos e talian. Era l'*Organ da strategia informatica da la Confederaziun* fa part dal Secretariat general. El elavura las basas per sviluppar vinavant l'informatica en l'administraziun federala e coordinescha la cooperaziun da la Confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas en il sector e-government.

Administraziun federala da finanzas AFF

www.efv.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	3 039 155 987.–
Peter Siegenthaler	203 excl. Swissmint (25) ed UCC (601)	Expensas:	6 321 808 262.–

L'AFF è la guardiana da la cassa federala. La veglia regla «betg dar ora dapli daners che quai ch'ins gudogna» vala qua pli fitg che en auters lieus. Il 2001 ha il pievel incumbensà il Cussegl federal ed il Parlament da far nagins ulteriurs debits pli. Quest «frain a l'indebitament» pretendia damai che las expensas na creschian betg pli spert che las entradas durant in ciclus conjunctural. Cura che l'AFF fa ses budget per l'onni proxim, sto ella resguardar questa directiva. Per che la politica haja temp avunda per decider davart ils accents ch'ella vul metter, elavura l'AFF er in plan da finanzas per ils trais onns suandants. Quest plan cuntogna tut las expensas approvadas e previsiblas. Uschia èsi pussaivel da prevair ad uras, sch'igl è necessari da franar projects u da procurar per novas entradas. L'AFF guarda ch'igl haja adina avunda daners en la cassa e che las expensas decididas possian efectivamain vegnir fatgas.

Grazia al quint transparent da l'AFF pon il Parlament ed il pievel controllar tge che succeda cun ils daners da taglia e verifitgar, sche lur decisiuns vegnan resguardadas. Ultra da quai s'occupa l'AFF da las cundiziuns da basa legalas da nossa piazza da finanzas e represchenta ils interess svizzers en dumondas finanzialas e monetaras internaziunalas. Ella represchenta ils interess da la Sviza en las dumondas finanzialas e monetaras internaziunalas sco er en il cumbat cunter la lavada da daners suspectus e la finanziaziun dal terrorissem.

Uffizi federal da personal UFFPER

www.epa.admin.ch

Directura:	Plazzas:	Entradas:	8 877 600.–
Barbara Schaefer	103	Expensas:	223 580 100.–

La clav dal success d'in pajais èn ils umans – quai vala era per l'administraziun federala. Ella è ina gronda patruna cun col-

lavoraturas e collavoratur qualificats e motivats che na persvadan betg mo cun lur enconuschentschas professiunalas, mabain era cun creativitad ed ina perspectiva globala. Var 36 000 persunas chattan en l'administraziun federala ina piazza interessanta cun cundiziuns da lavur progressivas e savens cun cuntegnus unics.

Sco patruna moderna ed attractiva contribuescha era l'administraziun federala a la gronda cumpetitivitad da la Svizra en la cumparegliaziun internaziunala. Cun sia politica da personal fa l'UFFPER il pussaivel per mantegnair questa situaziun. Ella prepara il terren e metta il fundament, per che l'administraziun federala possia attrair e salvar las meglras collavoraturas ed ils meglers collavoratur. Per pudair far quai er a lunga vista tegna l'UFFPER en egl las pli novas tendenzas en il sector dal personal e drizza sia politica da personal tenor quellas. Cun ideas innovativas, pussaivladads da perfecziunament d'alta qualitad ed in sistem da salarisaziun transparent garantiescha l'UFFPER che l'administraziun federala resta er en l'avegnir ina patruna cumpetitiva.

Administraziun federala da taglia AFT

www.estv.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	42 732 231 000.–
Urs Ursprung	977	Expensas:	5 740 494 000.–

L'AFT procura per la gronda part da las entradas federalas e gida ensemen cun ses partenaris a financiar las incumbensas publicas. Ella è responsabla per in'imposiziun effizienta e gista da la taglia sin la plivalur, da la taglia federala directa, da la taglia anticipada e d'autras taxas. Sin il nivel internaziunala stenta l'AFT per cunvegna las pli favuraivlas pussaivel en connex cun l'imposiziun dubla da taglia. Quellas èn da gronda impurtanza cunzunt per l'economia e regleschan l'agid uffizial en dumondas da taglia. L'AFT prepara midadas da leschas en il sector dal dretg fiscal e realisescha en collavoraziun cun ils chantuns l'armonisaziun formala da la taglia directa da la Confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas.

Administraziun federala da duana AFD

www.ezv.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	11 333 700 000.–
Rudolf Dietrich	4501	Expensas:	1 360 893 100.–

La Svizra generescha mintg'auter franc a l'exteriur. La duana svizra ha l'incumbensa da procurar ch'in dals davos cunfins da duana en l'Europa Occidentala e l'Europa Centrala vegnia percepì il pli pauc pussaivel tant da l'economia d'import e d'export sco era da las viaggiaturas e dals viaggiatur. Al martgà intern da l'Uniu europeica duai l'economia svizra sche pussaivel avair las medemas cundiziuns sco la concorrenza. A medem temp controllescha ella dentant era, schebain las directivas legalas vegnan resguardadas. En pli incassescha ella varsaquantas taglias da consum sco p.ex. la taglia sin la plivalur, la taglia sin il petroli u la taglia sin il tubac.

Il Corp da guardias da cunfin (Cgcf) è la part unifurmada ed armada da l'AFD. Il Cgcf è il pli grond organ da segirezza civil en Svizra. Sias incumbensas cumpiglian tranter auter la tschertga da persunas, da vehichels e d'objects, il cumbat cunter la cuntrabanda

Schef dal departament:
Hans-Rudolf Merz

Bernerhof, 3003 Berna
031 322 60 33
Responsabla per l'infurmaziun: Tanja Kocher
www.efk.admin.ch
info@gs-admin.ch

da meds narcotics e las falsificaziuns da documents, las incaricas da la polizia d'esters e da la polizia da traffic, sco er ils servetschs da duana ed il cumbat cunter la cuntrabanda en general.

Uffizi federal d'informatica e da telecomunicaziun UFIT

www.bit.admin.ch

Directur: Marius Redli	Plazzas: 1058	Entradas: 322 751 100.–	Expensas: 323 450 000.–
---------------------------	------------------	----------------------------	----------------------------

La Confederaziun e l'administraziun senza computer e telecomunicaziun? Ina situaziun nunimaginabla. Paginas web, leschas ed ordinaziuns online, decleraziuns da duana e calculaziuns da taglia – tut vegn elavurà a moda electronica. L'UFIT fa la lavur centrala en l'administraziun federala, sch'i va per il svilup e la realisaziun da prestaziuns economicas, modernas, segiras e favuraivlas per ils utilisaders e per las burgaisas ed ils burgais. L'UFIT sustegna ils process da manaschi da l'administraziun federala e procura per ina telecomunicaziun optimala tranter tut ils uffizis federals en Svizra ed a l'exteriur. L'UFIT na garantescha betg mo systems da plazz da lavur standardisads, mabain porscha era servetschs professionals che sa basan sin applicaziuns d'informatica modernas.

Uffizi federal per edifizis e logistica UFEL

www.bbi.admin.ch

Directur: Gustave E. Marchand	Plazzas: 670	Entradas: 920 659 100.–	Expensas: 693 848 400.–
----------------------------------	-----------------	----------------------------	----------------------------

Pertge è la gronda part dals biros da l'administraziun federala da color grisch clera e pertge cuntengan tut ils biros praticamain la medema mobiglia? Perquai ch'ils emploiads na pon betg simplamain cumprar tenor gust lur pults e sutgas tar in commerziant da mobiglias. La cumpra da grondas quantitats standardisadas è pli favuraivla che l'acquist d'objects singuls. Perquai èsi necessari da laschar far regularmain offertas per milli pults, diesch palettas cullis e pliras tonnas palpieri – e l'offerta la pli bunmartgada vegn alura resguardada. Responsabel per questas acquisiziuns è l'UFEL che construescha, mantegna ed administrescha era las immobiglias da la Confederaziun, saja quai la Chasa federala, ils differents edifizis administrativs, ils numerus museums e chastels ubain las ambassadas en tut il mund.

Autoritad federala da surveglianza dals martgads da finanzas Finma

www.finma.ch

Directur: Patrick Raafflaub	Plazzas: 355	Entradas: 102 208 000.–	Expensas (cun furnaziun da reservas): 102 208 000.–
--------------------------------	-----------------	----------------------------	--

La Svizra è ina da las pli impurtantas plazzas da finanzas dal mund. Il sector da finanzas gioga perquai ina rolla essenziala per l'economia publica svizra. Damai ch'ils martgads da finanzas sa sviluppan a moda dinamica e las incumbensas da la surveglianza dals martgads da finanzas daventan pli e pli complexas, èsi stà necessari da meglierar la structura instituziunala dals organs da surveglianza existents. Ils champs centrals dal sector da finanzas (bancas, assicuranzas, bursas, etc.) vegnan survegliads dapi l'entschatta dal 2009 d'ina singula instanza, da l'Autoritad federala da surveglianza dals martgads da finanzas *Finma*.

Controla federala da finanzas CFF

www.efk.admin.ch

Directur: Kurt Grüter	Plazzas: 88	Entradas: 1 130 000.–	Expensas: 20 732 600.–
--------------------------	----------------	--------------------------	---------------------------

Sco organ suprem per la surveglianza da las finanzas ha la CFF il dretg da pretender da tut ils emploiads federals infurmaziuns davart lur lavur. Ella emprova d'eruir las mancanzas e las flaivezzas, tegnend adina ina distanza critica. La CFF presta ina lavur da persvasiun professionala e gida uschia a meglierar l'activitad dal personal federal. Gronda paisa dat ella al dialog cun las instituziuns controlladas, perquai ch'ella sa che sias recumandaziuns vegnan plitost acceptadas sunter in discours.

Administraziun federala da l'alcohol AFA

www.eav.admin.ch

Directur: Alexandre Schmidt	Plazzas: 149	Entradas: 299 433 000.–	Expensas: 35 595 000.–
--------------------------------	-----------------	----------------------------	---------------------------

L'AFA dirigia il martgà d'alcohol cun taglias, controllas e restricziuns da commerzi e da reclama. *Alcosuisse*, il center da profit da l'AFA, è responsabel per il commerzi d'etanol (alcohol ad auta procentuala).

La revisiun totala da la lescha d'alcohol permetta da sclerir la dumonda da la liberalisaziun dal martgà d'etanol en connex cun l'aboliziun dal monopol federal e l'eventuala privatisaziun d'Alcosuisse. Ultra da quai vegn preparada l'aboliziun dal monopol per producir spirituosas resguardond las prescripziuns da prevenziun cumprovadas ed ils basegns futurs dal martgà da spirituosas.

Cassa federala da pensiun Publica

www.publica.ch

Directur: Werner Hertzog	Plazzas: 126	Entradas: 32 900 000.–	Expensas: 30 100 000.–
-----------------------------	-----------------	---------------------------	---------------------------

Las collavuraturas ed ils collavurats da la Publica s'occupan dals giavischs da var 55 000 personas cun in'assicuranza activa e da 46 000 pensiunadas e pensiunads. Mintga mais vegnan sbursads en media CHF 160 miu. en furma da rentas e d'ulterioras prestaziuns. Durant l'entir onn duai la facultad spargnada da var CHF 30 mia. vegnir investida cun premura. Quai pretenda in spagat tranter il gudogn d'ina rendita minimala stringenta e la protecziun dal chapital affidà. La realisaziun consequenta d'ina seria stratega d'investiziun a lunga vista e puncts da partenza realistics per calcular las rentas èn perquai la basa indispensabla per ina cassa da pensiun sauna.

Per pudair ademplir questas pretensiuns ha la Publica fatg il 2008 il pass dal primat da prestaziun al primat da contribuziun. Ella sa preschenta oz sco in'instituziun collectiva cun 18 cassas da prevenziun. Ils gremis paritetics da la Publica, per part cun novs commembers dapi l'onni passà, mettan il 2010 l'accent sin la consolidaziun da l'instituziun collectiva e vulan augmentar il grad da garanzia. Sche la segunda finamira gartegia, dependa era da la situaziun als martgads da finanzas.

1 200 000 000

1,2 milliardas, quai è pressapoc il dumber d'abitantas e d'abitants da l'India, e fin l'onn 2050 vegn la populaziun a crescer per ulteriuras 500 milliuns persunas. L'India, ch'è sunter la China il pajais il pli populà dal mund, è in partenari economic interessant (e vegn ad esser quai anc pli fitg en il futur) per la Svizra e las autras naziuns comembras da l'Associaziun europeica da commerzi liber (AECL).

L'ambassadura Marie Gabrielle Ineichen Fleisch è la ple dadra da la delegaziun AECL che negoziëscha en num dals quatter pajais commembers l'Islanda, il Liechtenstein, la Norvegia e la Svizra ina cunvegna da commerzi liber cum plessiva cun l'India, particularmain en ils secturs dal traffic da rauba, dals servetschs, da las investiziuns e da la proprietad intellectuala. Per regla èsi necessari da far numerusas rundas da negoziaziun fin ch'ina tala cunvegna è pronta per la sutscriziun, tut tenor las circumstanzas pon las tractativas durar plirs onns.

Per cuntanscher ina soluziun che porscha avantatgs a tut ils participads, dovri perseveranza, in bun sensori diplomatic e blera experientscha. La manadra dal sector Commerzi mundial da la Direcziun per l'economia da l'exteriur e commembra da la direcziun dal Secretariat da stadi per l'economia dispona da questas abilitads impurtantas.

En las tractativas cun exponents dals pli differentes pajais po Marie Gabrielle Ineichen Fleisch ultra da quai profitar da sias excellentas enconuschientschas da linguas: ella discorra sper tudestg, franzos e talian, er englais, spagnol, russ e chinais.

E cunquai che la lingua promova l'access ad autras culturas e gida a chapir las mentalitads estras, ha l'ambassadura poliglotta tant success ed è ina negoziadra fitg apprezzada en l'entir mund.

*Marie Gabrielle Ineichen Fleisch è ina da las var 2400 persunas
emploiadadas en il Departament federal d'economia DFE*

Departament federal d'economia DFE

Secretariat general

www.evd.admin.ch

Secretari general:	Plazzas:	Entradas:	22 548 800.-
Walter Thurnher	189	Expensas:	101 490 000.-

Il Secretariat general sustegna e cussegla sco organ da stab e da coordinaziun la scheffa dal departament en sia lavur quotidiana. Ses champ d'incumbensas cumpiglia la planisaziun, la coordinaziun e la controlla da las fatschentas sco era la surveglianza dals effects da las decisiuns. Ultra da quai presta il Secretariat general servetschs per l'entir DFE en ils secturs re-sursas umanas, finanzas, logistica, controlling e translaziuns, e furnescha era prestaziuns d'informatica cun ses Information Service Center.

Al Secretariat general èn suttemess administrativamain il Biro per dumondas da consumers e l'Organ executiv dal servetsch civil. Ils consumers svizzers han access a passa 22 milliuns products e servetschs differents. Il *Biro per dumondas da consumers* tegna quint tant dals interess dals consumers sco era da l'economia svizra. Per far public ils giavischs dals consumers e rinforzar lur posiziun promova el in'infurmaziun objectiva.

Il 2009 è la procedura d'admissiun al servetsch civil vegnida simplifitgada considerablmain cun introducir l'uschenunada cumprova dal fatg. In pool d'instituziuns renconuschidas porscha passa 6500 plazz d'engaschament per las var 18000 personas che prestan servetsch civil. L'*Organ executiv dal servetsch civil* e ses set centers regiunals elavuran las dumondas, accumpognan las personas pertutgadas e renconuschin las novas instituziuns che offran la pussaivladad da prestar servetsch civil.

Secretariat da stadi per l'economia SECO

www.seco.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	14 165 400.-
Jean-Daniel Gerber	446	Expensas:	1 229 411 300.-

Il SECO è il center da cumpetenza da la Confederaziun per tut las dumondas centralas da la politica economica. Sia finamira è da garantir in svilup economic duravel. Perquai procura el per las cundiziuns da basa normativas e politic-economicas necessarias.

Ils patrons sco er ils lavurants duain pudair profitar d'ina politica orientada a la creschientscha, da l'eliminaziun da barrieras commercialas e d'ina reducziun dals pretschs auts en Svizra. Entaifer la politica interna è il SECO il post da colliaziun tranter las interpresas, ils partenaris socials e la politica. El sustegna il svilup regiunal e structural equilibrà da l'economia e garante-scha la protecziun dals lavurants. Cun sia politica dal martgà da lavur gida il SECO a cumbatter la dischoccupaziun ed uschia a mantegnair la pasch sociala. Il SECO s'engascha per ch'els bains, ils servetschs e las investiziuns svizras chattian access a tut ils martgads. Entaifer la politica exteriura collavura il SECO activamain per stabilir reglas effizientas, gistas e transparentas per l'economia mundiala. Las relaziuns da la Svizra cun l'UE e l'As-sociazioni europeica da commerzi liber vegnan coordinadas dal Biro d'integrasiun, in uffizi cuminaivel dal DFAE e dal DFE.

Il SECO gida er ils pajais dal sid e da l'ost a sa sviluppar e s'integrar a moda duravela en l'economia mundiala ed a reducir las disparitads socialas ed economicas en l'UE extendida.

Il Servetsch d'accreditaziun svizzer suttemess al SECO è responsabel per l'accreditaziun da posts da controlla privats e publics ch'evalueschan la confurmitad tenor criteris internaziunals.

Uffizi federal da furmaziun professionala e da tecnologia UFFT

www.bbt.admin.ch

Directura:	Plazzas:	Entradas:	2 302 000.-
Ursula Renold	147	Expensas:	1 277 475 800.-

La furmaziun, la perscrutaziun e l'innovaziun èn essenzialas per il svilup economic e social da noss pajais. L'UFFT s'occupa da tut ils trais secturs: el è il center da cumpetenza da la Confederaziun en dumondas da la furmaziun professionala, da las scolas autas professionalas e da la promoziun da l'innovaziun. Uschia gida l'UFFT a scolar forzas da lavur qualifitgadas ed a render attractiva la Svizra sco piazza economica. Ensemen cun ils chantuns e las federaziuns professionalas s'engascha l'UFFT per ina furmaziun d'alta qualitat. El coordinescha las scolas autas professionalas che na scoleschan betg mo personas da cader, mabain s'engaschan era per la perscrutaziun applitgada e per il svilup. La funcziun da colliaziun tranter la scienza e la societad surpiglia l'Agentura per la promoziun da l'innovaziun CTI. Ella sustegna projects da perscrutaziun, il transfer da savida e da tecnologia tranter las scolas autas e las interpresas e gida personas innovativas a fundar novas firmas.

Uffizi federal d'agricultura UFAG

www.blw.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	195 005 500.-
Manfred Bötsch	965	Expensas:	3 727 590 400.-

La Svizra ha 1 060 278 hectaras terren d'agricultura, en las stallas sa chattan 1 560 000 chaus biestga; 172 991 personas lavuran actualmain en il sector da l'agricultura. La Confederaziun sustegna l'agricultura cun radund 3,6 milliardas francs l'onn. L'UFAG procura che las puras ed ils purs produceschian a moda duravela ed orientada al martgà vivondas d'alta qualitat. El s'engascha per in'agricultura multifunziunala che contribuescha al provediment da la populaziun, al mantegniment da las basas da vita naturalas ed a la decentralisaziun dals abitadis. El sto chattar ina soluziun socialmain raschunavela, considerond las pretensiuns da la politica interna e quellas da la politica exteriura. L'UFAG s'occupa dal svilup dal spazi rural e promova la perscrutaziun en il sector da l'agricultura.

Scheffa dal departament:
Doris Leuthard

Chasa federala ost, 3003 Berna
031 322 20 07
Responsabels per l'infurmaziun: Christophe Hans,
Evelyn Kobelt, Simone Hug, Annetta Bundi
www.evd.admin.ch

Uffizi federal veterinar UFV

www.bvet.admin.ch

Directur: Hans Wyss	Plazzas: 153	Entradas: Expensas:	3 979 000.- 69 540 700.-
------------------------	-----------------	------------------------	-----------------------------

In turist vegn arrestà a l'eroport cun 200 kg charn-schimgia, in auter vul vegnir en Svizra cun in chaun ch'el ha cumprà durant las vacanzas. La malsogna da la lieunga blava è sa derasada en Svizra e fa necessaria ina campagna da vaccinaziun per ils arments, las nursas e las chauras. Ils protecturs dals animals pretendan leschas pli severas per la tegnida d'animals ed ils circuls agriculs rendan attent als custs. La pressa da sensaziun pretenda finalmain «mesiras pli efficacias cunter ils chauns da cumbat», entant che blers possessurs da chauns sa lamentan ch'els vegnian schicanads da persunas che odieschan chauns, malgrà ch'els sa cumporian correctamain.

Tut questas situaziuns han insatge communabel: ellas tangeschan l'UFV. Las collavuraturas ed ils collavuratur da quel s'occupan di per di da la sanadad e da la protecziun dals animals, sco era da la segirezza da las victualias e fan controllas als cunfins per garantir il mantegniment da las spezias e per segirar la collavuraziun internaziunala en quests secturs. Numerus da quests temas èn colliads cun emeziuns, e quai è era bun uschia, pertge ch'in uffizi federal lavura per ils umans – e nus era per ils animals.

Uffizi federal per il provediment economic dal pajais UFPE

www.bwl.admin.ch

Delegada: Gisèle Girgis-Musy	Plazzas: 31	Entradas: Expensas:	99 100.- 8 149 000.-
---------------------------------	----------------	------------------------	-------------------------

Nus retirain da l'exteriur praticamain 100 pertschient da las materias primas, 80 pertschient da l'energia, radund in terz da las victualias ed ina gronda part dals medicaments impurtants. En collavuraziun cun l'economia privata procura l'UFPE che la populaziun svizra disponia en temps da crisa d'ina quantitat suffizienta da bains e da servetschs essenzials per survivor.

Il provediment da victualias, da purtaders d'energia e da medicaments vegn garantì tras imports, magasins obligatorics e l'utilisaziun da products naziunals. Ultra da quai segirescha il provediment economic dal pajais las capacitads da transport, ils products industrials sensibels e las infrastructures da la tecnologia d'infurmaziun. En pli prepara l'UFPE las mesiras per ina distribuziun eguala da bains stgars.

Uffizi federal d'abitaziuns UFAB

www.bwo.admin.ch

Directur: Ernst Hauri	Plazzas: 44	Entradas: Expensas:	34 644 000.- 104 298 200.-
--------------------------	----------------	------------------------	-------------------------------

En nossas regiuns na pon ins betg survivor senza albiert – abitar è damai in basegn fundamental. Ma l'abitaziun è er in bain economic impurtant. Mintg'onn vegnan investids var 24 milliardas francs per la construcziun d'abitaziuns. Per las chasadas èn ils custs d'abitar il pli grond post d'expensas. Las locatarias ed ils

locataris pajan per il fit-chasa var 25 milliardas francs l'onn ed ils proprietaris da chasas sbursan als creditaders radund 18 milliardas francs en furma da tschains ipotecars.

L'UFAB s'engascha, ensemen cun las societads da construcziun, ch'i vegnia fabritgà avunda abitaziuns per pretschs moderads e pajabels e ch'ils novs basegns vegnian resguardads. L'UFAB ha ina posiziun intermediara tranter ils locataris ed ils locaturs ed emprova d'accordar ils differents interess a basa dal dretg da locaziun.

Surveglianza dals pretschs

www.preisueberwacher.admin.ch

Survegliader dals pretschs: Stefan Meierhans	Plazzas: 14	Entradas: Expensas:	- 2 852 100.-
---	----------------	------------------------	------------------

Pli baud gievi per il pretsch d'in café, oz vai per exempel per las tariffas dals medis e dals ospitals, ils pretschs dals medicaments, dal current electric, dal gas e da l'aua e per las taxas da rument u las tariffas postalas: la Surveglianza dals pretschs protegia las consumentas ed ils consumers da pretschs excessivs. Ella observa il svilup dals pretschs ed impedescha u revochescha augments nunlubids e pretschs che n'èn betg sa svilupads en la concorrenza libra.

Cumissiu da concorrenza CumCo

www.weko.ch

Directur: Rafael Corazza	Plazzas: 44	Entradas: Expensas:	282 000.- 10 430 400.-
-----------------------------	----------------	------------------------	---------------------------

Mintgatant èn medicaments pli chars en Svizra che a l'exteriur, interpresas cun ina posiziun dominante mettan sut pressiu lur furniturs e firmas fusiuneschan. Tals eveniments pon avoir consequenzas negativas per las consumentas ed ils consumers, sco era per autras interpresas. La CumCo examine-scha quests process, scumonda cartels nunlubids ed intervegn en cas da restricziuns da la concorrenza libra. Ella s'engascha surtut per garantir a las interpresas en Svizra in access liber al martgà e per in'avertura dals cunfins.

Institut federal da scola auta per la furmaziun professiunala IFFP

www.ehb-schweiz.ch

Directura: Dalia Schipper	Plazzas: 180	Entradas: Expensas:	- 32 068 600.-
------------------------------	-----------------	------------------------	-------------------

L'IFFP è il center da cumpetenza da la Confederaziun per la scolaziun ed il perfecziunament da persunas responsablas per la furmaziun professiunala, e fa perscrutaziuns ed evaluaziuns en las pli differentas domenas da la furmaziun professiunala.

En sias sedias a Losanna, Lugano, Zollikofen e Turitg retschaivan mintg'onn var 600 responsabels da la furmaziun professiunala in diplom u in certificat; 6000 expertas ed experts d'examen vegnan scolads. Mintg'onn accumpogna l'IFFP radund 40 novas directivas da furmaziun e realisescha passa 20 projects da perscrutaziun.

Grindelwald: privel d'inundaziun?

En nagin auter lieu na pon ins observar ina tala variaziun dal nivel da l'aua: il lai sut il glatscher da Grindelwald è sa furmà per l'emprima giada la stad 2005, è creschì onn per onn ed è gia pliras giadas puspè sa svidà, per part tut andetgamin.

Sin fundament da questa situaziun preoccupanta surveglia Hugo Raetzo da l'Uffizi federal d'ambient regularmain il nivel dal lai ed analisescha, en collavuraziun cun las autori tads chantunalas e communalas, ils resultats dals apparats da mesirar installads.

El lavura, per uschè dir, en in grond laboratori natiral che permetta da studegiar directamain ils effects da la midada climatica: en diversas regiuns da las Alps sa midan las relaziuns cun ina sveltezza ed ina forza fin ussa mai visa en la scienza.

Il glatscher sa diminuescha gia dapi 150 onns. Uschia protegia adina damain glatsch las duas flancas da la val, e quai maina adina puspè a bovas da crappa. Cunquai che las graveras conserveschan il glatsch ch'ellas cuvran e cunquai ch'il glatscher sa retira vinavant, è sa furmà a la fin da quel in batschigl senza deflussiun superfiziala. Sch'ins na faschess nagut, sa rimnass en quel l'aua da naiv e la plievgia, ed il lai pudess cuntanscher ils proxims tschintg fin diesch onns in volumen da circa 10 milliuns meters cubic.

L'onn passà han ins dentant intervegnì e costruì ina galaria da distgargia sutterrana che permetta oz ina deflussiun regulara da l'aua. Uschia han ins pudì eliminar la ristga d'ina aua gronda andetga che devastass la val da la Lütschine ed inundass la planira tranter il Lai da Brienz e da Thun.

Hugo Raetzo è ina da las var 2100 persunas emploiadas en il Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC

Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC

Secretariat general

www.uvek.admin.ch

Secretari general:	Plazzas:	Entradas:	125 000.-
Hans Werder	75	Expensas:	69 258 100.-

Ils uffizis federalis dal DATEC sa chattan ad Ittigen ed a Bienna. Ils directurs dals uffizis s'inscuntran dentant pliras giadas ad onn en il Secretariat general (SG) a Berna per rapportar davart lur lavur. I succeda numnadain savens che plirs uffizis cun interess differents èn involvids en las medemas fatschentas. Quests inscuters permettàn da discutir quels sin il pli aut stgalim.

Il SG è il post da stab dal schef dal departament. El planischa e coordinescha tut las activitads dal DATEC. Ultra da quai surpiglia el la rolla da proprietari visavi La Posta, las VFF, la Swisscom e Skyguide ed el surveglia la realisaziun da las finamiras strategicas fixadas dal Cussegl federal.

Al DATEC èn suttaless l'Autoritad independenta da recurs davart radio e televisiun, il Servetsch d'inquisiziun per accidents dal traffic public, il Servetsch per l'examinaziun d'accidents d'aviuns e l'Autoritad da regulaziun postala.

Uffizi federal da traffic UFT

www.bav.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	6 432 000.-
Max Friedli (fin ils 31-5-2010)	255	Expensas:	4 688 832 400.-

En pliras votaziuns han las Svizras ed ils Svizzers decidì da transferir il traffic da camiuns pesants tras las Alps da la via sin la viafier. Cun l'avertura dal tunnel da basa dal Lötschberg il 2007 ha la Svizra cuntanschì in'emprima etappa da questa via. En il fratemp vegn la capacitad dal tunnel nizzegiada a moda maximala. Il tunnel dal Lötschberg ed ils tunnels da basa dal Gottard e dal Ceneri, ch'èn anc en construcziun, vegnan a furmar la Nova lingia da viafier tras las Alps NEAT – la pitga essenziala per transferir il traffic sin la viafier.

Quest project dal tschientaner vegn dirigì da l'Uffizi federal da traffic. El exequescha las incumbensas dal Cussegl federal e dal Parlament, surveglia l'observaziun da custs e termins e dat las permissiuns necessarias.

L'UFT è l'uffizi federal per il traffic public. Dals trens-intercity als trams e bus, da las pendicularas als bastiments a vapor: la Svizra dispona d'ina rait da traffic spessa ed effizienta. L'UFT procura che quella vegnia modernisada e finanziada e che la segirezza dal traffic saja garantida. Ils proxims pass d'extensiuon èn en construcziun ed en preparaziun. Il temp da viadi tranter Geneva e Son Gagl duai vegnir scursanì per ina mes'ura fin l'onn 2030 e l'urari dal traffic public duai vegnir cumpletta vinavant.

Uffizi federal d'aviatica civila UFAC

www.aviation.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	13 689 300.-
Peter Müller	251	Expensas:	129 308 500.-

Safety first – la segirezza è il pli impurtant da tut: quest princip ha prioritad en l'UFAC. In sistem da certificaziuns e d'inspeziuns garanteschia in standard d'alta qualitad cumpareglia cun la media europeica. Per augmentar vinavant la segirezza

vala en l'aviatica civila svizra il princip da l'annunzia nunchastiable. Quel permetta als pilots, als controlladers dal traffic aviatic, als mecanists ed als emploiads dals servetschs d'assistenza sin terra d'annunziar sbagls senza vegnir chastiads da l'UFAC. Quest princip na metta damai betg las sancziuns en il center, mabain las conclusiuns ch'ins po trair suenter tals incidents che periclitescan la segirezza. L'UFAC fa lavur da pionier cun questa moda da proceder: la Svizra è in da paucs pajais europeics cun in tal sistem.

Uffizi federal d'energia UFE

www.bfe.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	14 888 500.-
Walter Steinmann	156	Expensas:	216 685 300.-

Meglieriar l'effizienz energetica, promover las energias regenerablas, remplazzar las grondas centralas electricas existents tras novas, rinforzar la collavuraziun internaziunala: sin questas quatter pitgas sa basa la politica d'energia dal Cussegl federal. L'UFE è incumbensà da realisar quests principis d'energia en la pratica: per quel intent elavura el cuntaziun da basa e mesiras. La finamira è da metter a disposiziun en noss pajais er en l'avegnir in provediment d'energia sufficient, segir, pajabel ed ecologic. Las mesiras necessarias per cuntanscher questa finamira èn per part fixadas en ils plans d'acziun che concernan l'effizienz d'energia e las energias regenerablas. Quai è per exempel il cas per las prescripziuns ch'entran en vigur il cumenzament dal 2010 davart il consum d'energia d'apparats e da lampas per il tegnairchasa, d'electronica da divertiment e da motors electricis.

Uffizi federal da vias UVIAS

www.astra.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	16 163 400.-
Rudolf Dieterle	405	Expensas:	2 795 906 265.-

Per che tut funcziunia bain sin las vias svizras, sto l'UVIAS schliar ils suandants problems per incumbensa dal Cussegl federal e dal Parlament: Tge trajects da la via naziunala duain vegnir amplifitgads? Tgenins sanads? Tge tunnel sto anc vegnir adattà a las pli novas normas da segirezza? Co impund'ins il meglier ils meds finanziels disponibels?

Las vias svizras duain er esser segiras. L'UVIAS s'engascha perquai intensivamain en il rom da «Via sicura» – il program d'acziun da la Confederaziun – per dapli segirezza en il traffic sin via. La finamira è da reducir a moda massiva il dumber da morts u blessads tras accidents da traffic: charrar duain pudair sin vias segiras mo personas cumpetentas cun vehichels segirs e favuravels a l'ambient. L'UVIAS fixescha p.ex. las premissas ch'ils manischunzs da camiuns da 40 tonnas ston ademplir per pudair transportar lur chargia a moda segira e favuravla a l'ambient, u adatta las pretaisas tecnicis da la part davant dals autos uschia ch'il privel da blessuras per peduns u ciclists sa reducescha.

La finala èsi era necessari da coordinar a moda intelligente il traffic sin la rait da vias. Perquai elavura l'UVIAS in sistem da

Schef dal departament:
Moritz Leuenberger

Chasa federala nord, 3003 Berna
031 322 55 11
Responsabla per l'informaziun: Dominique Bugnon
www.uvek.admin.ch

gestiun dal traffic. Davent da la centrala da gestiun ad Emmen intervegnan las autoritads en il traffic sin la rait da vias naziunalas, per che l'offerta da vias existenta vegnia utilisada effizientamain.

Uffizi federal da comunicaziun UFCOM www.bakom.admin.ch

Directur: Martin Dumermuth	Plazzas: 249	Entradas: 48 883 100.-	Expensas: 89 945 400.-
--------------------------------------	------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Mintga di tadlain nus radio, telefonain, scrivain e-mails, navigain en l'internet ed ans divertin cun programs da televisiun. Per che nus possian nizzegiar tut quests servetschs, dovri in'infrastructura da comunicaziun stabila ed effizienta. L'UFCOM ha l'incumbensa da la pussibilitar, concessiunar e survegliar.

Pervi dal basegn da comunicaziun augmentà dal 21avel tschientaner vegn pretendì in'infrastructura adina pli effizienta. Per che tut las Svizras e tut ils Svizzers possian profitar da quella, accompogna l'UFCOM tut ils svilups impurtants sin nivel politic. En collavuraziun cun la Cumissiun federala da comunicaziun (ComCom) e cun l'industria examinescha el actualmain co colliar las chasadas svizras cun la rait da fibras da vaider la pli svelta.

L'UFCOM è ultra da quai era responsabel per l'attribuziun da las frequenzas a las staziuns da radio e televisiun. El controlla ch'ils singuls programs na violeschian betg las disposiziuns – p.ex. talas che protegian da publicitad clandestina – e reparta las entradas da taxas a moda gista tranter tut las regiuns da la Svizra.

Uffizi federal d'ambient UFAM www.umwelt-schweiz.ch

Directur: Bruno Oberle	Plazzas: 398	Entradas: 30 000 000.-	Expensas: 1 819 623 900.-
----------------------------------	------------------------	----------------------------------	-------------------------------------

Viver en segirezza ed en buna sanadad: quai vulain nus tuts. Nus vulain er admirar la bellezza da las cuntradas variadas ed avair plaschair dals animals e da las plantas. E sa chapescha vulain nus er in'economia solida, per che nus possian manar ina vita confortabla.

Ma tge ha quai da far cun la politica da l'ambient? Fitg bler. Surtut en in pajais alpin sco la Svizra è la segirezza colliada stretgamain cun la natira, sche nus pensain mo a las inondaziuns, a las boas ed a las lavinas. L'UFAM gida ils chantuns, las vischnancas e la populaziun a sa proteger ad uras – saja quai cun chartas che inditgeschan las zonas da privels pussaivels u cun guauds che protegian las vias ed ils abitadis.

Ils spazis vitals ed ils systems ecologics furneschan plinavant ulteriuras prestaziuns. Els nettegian l'aua, impollineschan las plantas da niz u reguleschan il clima. Ultra da quai ans provedan els cun vivonda, cun materia prima ed auters bains. Ina da las incumbensas centralas da l'UFAM èsi da mantegnair a lunga vista questa varietad da la vita – la biodiversitad.

Cun garantir in'utilisaziun durabla da l'aua, da la terra e da l'aria contribuescha l'UFAM ad in'economia sauna. La finala s'occupa la politica da l'ambient era da quai ch'è il pli prezius per nus: nossa sanadad. Cun pli pauca pulvra fina u ozon en l'aria pon ins respirar meglier. E cun pli pauca canera sa sent'ins meglier.

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

www.ave.admin.ch ubain www.raumentwicklung.ch

Directura: Maria Lezzi	Plazzas: 60	Entradas: 20 100.-	Expensas: 16 374 300.-
----------------------------------	-----------------------	------------------------------	----------------------------------

La globalisaziun s'avanza svelta ed ils pajais da l'Europa s'avischinan pli e pli. Era la Svizra frunta perquai sin grondas sfidas: ella sto sa posiziunar optimalmain e far valair sias fermezzas – sias metropolas e ses spazis economicamain effizients, sia spessa rait da vischnancas vitalas ed attractivas e sia cuntra da ed agricultura variada ed intacta.

Grazia a l'infrastructura da transport moderna èn vegnids scursanids ils ultims onns ils temps da viadi tranter las citads, ils centums turistics e rurals da la Svizra. Quai ha influenzà positivamain la rait svizra da las citads, sco era las regiuns ruralas. A medem temp crescha il basegn da spazi d'abitat, ils prezius lieus da recreaziun e da produziun svaneschan, la coordinaziun da l'urbanisaziun e dal traffic n'è betg suffizienta. Il svilup dal territori da la Svizra na satisfà damai anc betg als criteris da persistenza ch'èn fixads en la Constituziun federala ed en la lescha davart la planisaziun dal territori.

Inspecturat federal da la segirezza nucleara IFSN

Directur: Ulrich Schmocker	Plazzas: 116	Entradas: 26 578 000.-	Expensas: 27 330 000.-
--------------------------------------	------------------------	----------------------------------	----------------------------------

L'Inspecturat federal da la segirezza nucleara veglia ch'ils implants nuclears svizzers funcziunan a moda segira. Sco instituziun da dretg public è l'IFSN suttaless directamain al Cussegel federal. L'IFSN è l'organisaziun successura da la Divisiun principala per la segirezza d'implants nuclears (DSN) da l'Uffizi federal d'energia. Ins ha surpiglià da la DSN las incumbensas ed il persunal. La finamira suprema da l'activitad da surveglianza da la Confederaziun sin il sector da l'energia nucleara è da proteger l'uman e l'ambient da donns chaschunads da la radioactivitad. L'IFSN surveglia damai ils tschintg implants nuclears en Svizra, ils deposits temporars per ruments radioactivs, sco era las instituziuns da perscrutaziun a l'Institut Paul Scherrer, a la Scola politecnica federala Losanna ed a l'Universitad da Basilea. El controlla, sch'ils manders respectan las prescripziuns, sch'ils implants vegnan manads a moda segira e sche la radioprotecziun è garantida. Plinavant è l'IFSN responsabel per la protecziun dals implants nuclears cunter acts da sabotascha u da terror. Or dal punct da vista da la segirezza examinescha l'IFSN dumondas per far midadas vi d'implants nuclears existents, però era dumondas per construir novs implants nuclears. Plinavant s'occupa l'IFSN dal transport segir da substanzas radioactivas, sco era da las retschertgas geologicas concernent il deposit en la profunditad da ruments radioactivs.

ILS TRIBUNALS DA LA CONFEDERAZIUN

La giudicativa

Sch'ins discorra en Svizra da la situaziun d'alloschi, croda savens il pled «pievel dals locataris». Effectivamain datti strusch in auter pajais europeic, nua ch'i dat talmain paucs proprietaris da chasa sco tranter il Lai da Constanza, il Lai da Genevra ed il Lago Maggiore: circa duas terzas da las chasadas svizras vivan a tschains, en las grondas citads munta lur dumber schizunt a novanta pertschient.

Sco tut las relaziuns socialas en Svizra èn era regladas per gronda part las relaziuns tranter ils locaturs ed ils locataris grazia a contracts vicendaivels e leschas ch'èn generalmain valaivlas.

Ma cunquai che la lescha po vegnir interpretada e cunquai che la giurisprudenza n'è betg ina scienza exacta, datti adina puspè cuntraversas da locaziun grondas u pli pitschnas.

Da temp en temp èn las ideas da tge ch'è gist e tge ch'è fauss talmain differentas e las divergenzas d'opiniuns uschè grondas ch'ellas passan tut las instanzas fin al tribunal suprem – sco quai che mussa il cas descrit sin la proxima pagina.

La terza pussanza

Il Tribunal federal, sco dretgira suprema da la Svizra, ed ils tribunals d'emprima istanza da la Confederaziun – il Tribunal penal federal ed il Tribunal administrativ federal – represchentan sin il nivel da las trais pussanzas dal stadi, sper l'Assamblea federala (legislativa) ed il Cussegl federal (executiva), la pussanza giudiziala (giudicativa). Cun lur giurisdicziun contribueschan quels tribunals al svilup dal dretg ed a sia adattaziun a las novas circumstanzas. Cunter las decisiuns dal Tribunal federal e cunter las decisiuns en davosa istanza dal Tribunal penal federal e dal Tribunal administrativ federal po vegnir recurri al Tribunal europeic dals dretgs umans a Strasbourg.

Il Tribunal federal garantisce la protecziun giuridica, procura per in'applicaziun unifurma dal dretg federal e sviluppa vinavant il dretg a basa da las novas circumstanzas da vita. Sin plaun naziunal è el responsabel en davosa istanza per praticamain tut ils secturs giuridics:

Fatgs da dretg public

Il Tribunal federal giuditgescha recurs cunter decisiuns e decretos chantunals en chaussas dal dretg public, sco era cunter violaziuns dals dretgs politics (dretg da votar, elecziuns e votaziuns dal pievel). Las duas partiziuns da dretg public decidan davart dispitas en quests secturs.

Fatgs civils

Il Tribunal federal giuditgescha recurs cunter decisiuns en fatgs civils da las dretgiras chantunals (dretg civil, dretg d'obligaziuns, dretg commercial, proprietad intellectuala, etc.). En cas da cuntraversas da dretg patrimonial sto la valor en lita muntar almain a 30 000 francs ubain a 15 000 francs en cas che concernan il dretg da lavur ed il dretg da locaziun. Las duas partiziuns da dretg civil decidan davart dispitas en quests secturs.

Fatgs penals

Il Tribunal federal giuditgescha recurs cunter sentenzias chantunals en chaussas penals u sentenzias dal Tribunal penal federal.

Fatgs da dretg social

Il Tribunal federal – surtut las duas partiziuns da dretg social – giuditgescha davart recurs en fatgs publics cunter decisiuns da las dretgiras chantunals d'assicuranzas.

Recurs costituziunal subsidiar

Sch'ils recurs surmenziunads n'èn betg admissibels, pon violaziuns da dretgs costituziunals vegnir purtadas avant il Tribunal federal cun agid d'in recurs costituziunal subsidiar.

President dal Tribunal federal:

Lorenz Meyer
PPS

Vicepresidenta dal Tribunal federal:

Suzanne Leuzinger-Naef
PSS

I. partiziun da dretg public

Michel Féraud
PLD President

Bertrand Reeb
PLD

Jean Fonjallaz
PSS

Heinz Aemisegger
PCD

Niccolò Raselli
PSS

Ivo Eusebio
PCD

I. partiziun da dretg civil

Kathrin Klett
PSS Presidenta

Vera Rottenberg Liatowitsch
PSS

Christina Kiss-Peter
PLD

Bernard Corboz
PLD

Gilbert Kolly
PCD

Partiziun da dretg penal

Dominique Favre
PSS President

Hans Wiprächtiger
PSS

Laura Jacquemoud
PCD

Roland Max Schneider
PPS

Hans Mathys
PPS

I. partiziun da dretg social

Rudolf Ursprung
PPS President

Jean-Maurice Frésard
PSS

Marcel Maillard
PCD

Susanne Leuzinger-Naef
PSS

Martha Niquille Eberle
PCD

Il **38 derschaders** ed ils 19 derschaders suppleants adempeschan lur incumbensas en ina da las set partiziuns dal Tribunal federal a Losanna ubain a Lucerna.

L'Assamblea federala elegia las derschadras ed ils derschaders dal Tribunal federal tenor criteris linguistics, regionals e politics; la durada d'uffizi munta a sis onns. 250 emploiads als sustegnan en lur lavur.

II. partiziun da dretg public

Robert Müller (fin ils 31-3-2010)
PCD President

Peter Karlen
PPS

Florence Aubry Girardin
PES

Georg Thomas Merkli
PES

Andreas Zünd
PSS

Yves Donzallaz
PPS

II. partiziun da dretg civil

Fabienne Hohl
PLD Presidenta

Lorenz Meyer
PPS

Nicolas von Werdt
PPS

Elisabeth Escher
PCD

Luca Marazzi
PLD

Christian Herrmann
PPS

II. partiziun da dretg social

Ulrich Meyer
PSS President

Yves Kernen
PPS

Brigitte Pfiffner Rauber
PES

Aldo Borella
PLD

Hansjörg Sella
PPS

Desditga pervia da sutlocaziun senza consentiment dal locatur

Da princip permetta il Dretg d'obligaziuns (DO) da sutaffittar entirain u parzialmain in'abitaziun cun il consentiment dal locatur. Il contract la locaziun po però restrencher u schizunt scumandar questa pussaivladad. En il cas preschent ha il Tribunal federal stui s'occupar d'ina tala restricziun.

A partir dal 1998 affittava in pèr maridà in'abitaziun dad 8 stanzas a Geneva per CHF 4220 il mais. Ina disposiziun en ses contract da locaziun permetteva bain da sutaffittar l'abitaziun, però mo per ils trais mais da stad; ultra da quai valevi dad infurmar avant il locatur davart la durada e las cundiziuns d'ina eventuala sutlocaziun.

Senza resguardar questa clausula han ils conjugals dà en locaziun l'abitaziun bainduras er ordaifer il temp fixà per CHF 12 000 il mais, e quai savens senza infurmar il locatur. Quel ha supplitgà pliras giadas il pèr da communitgar ad el las sutlocaziuns.

Il favrer 2002 ha el desditg – a basa da l'artitgel 257f, alinea 3 dal DO – anticipadamain il contract da locaziun per la fin da mars.

Ils locataris èn sa dustads senza success – emprim avant la Dretgira per dumondas da locaziun (sentenzia dal schaner 2007), alura avant la Chombra d'appellaziun per cuntra-versas da locaziun dal chantun da Geneva (sentenzia dal november 2007). La finala han els fatg recurs tar il Tribunal federal. Quel ha refusà il recurs il mars 2008 ed ha uschia confermà la sentenzia chantunala.

Cun questa chaschun ha il Tribunal federal fixà las cundiziuns d'ina desditga anticipada dal contract: tgi che sutaffitta in object da locaziun senza il consentiment dal locatur ristga che sia relaziun da locaziun vegnia schliada anticipadamain; e quai sch'el na reagescha betg sin in avvertiment en scrit ed il locatur pudess refusar la sutlocaziun per ils motivs menziunads en il DO. Quai è il cas, sch'il locatari refusescha da communitgar las cundiziuns da la sutlocaziun, sche quellas cundiziuns èn nunlubidas en cumparegliaziun cun quellas dal contract da locaziun principal u sche sa resultant per il locatur dischavantatgs essenzials pervia da la sutlocaziun.

(Decisiuns dal Tribunal federal svizzer 134 III 300)

Il Tribunal penal federal è la dretgira penala generala da la Confederaziun cun sedia a Bellinzona. Ella giuditgescha sco preistanza dal Tribunal federal.

Il Tribunal penal federal è independent en sia activitad giudiziala; el è suttaless a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala che ha elegì ils actualmain 17 derschaders e derschadras per ina perioda d'uffizi da sis onns. Var 38 collavuraturas e collavuraturals sustegnan en lur lavur.

Per ademplir sias incumbensas sa cumpona il Tribunal penal federal d'ina Chombra penala e da duas Chombras da recurs.

Chombra penala

La Chombra penala giuditgescha en emprima istanza ils fatgs penals suttaless a la giurisdicziun federala. Quai è per exempel crims e delicts cunter ils interess da la Confederaziun, il diever nunlubì da material explosiv, sco era cas da criminalitad economica, criminalitad organisada e da lavada da daners suspectus che surpassan ils cunfins chantunals u naziunals. Latiers vegnan las competenzas che resultan da la lescha d'aviazion, da la lescha davart l'energia nucleara u da la lescha davart ils implants da transport en conducts.

I. e II. Chombra da recurs

La *I. Chombra da recurs* s'occupa da recurs cunter acts uffizials ed omissiuns da la Procura publica federala u da l'Uffizi federal d'inquisiziun. Ultra da quai decida ella davart las mesiras repressivas en proceduras penals da la Confederaziun e davart prolungaziuns d'arrests, e giuditgescha en cas da conflicts da competenza tranter las autoritads penals chantunals, u tranter las autoritads da la persecuziun penala da la Confederaziun e quellas dals chantuns. Il president da la Chombra da recurs po decider davart controllas da telefon ed inquisiziuns zuppadas.

La *II. Chombra da recurs* giuditgescha davart recurs en fatgs internaziunals d'assistenza giudiziala – damai davart recurs che concernan l'extradiziun da persunas perseguitadas u condannadas penalmain, l'assistenza giudiziala en proceduras penals estras, sco era davart l'execuziun da sentenzias penals estras.

Tribunal penal federal
Chascha postala 2720, 6501 Bellinzona
091 822 62 62
www.bstger.ch

Il Tribunal administrativ federal è la pli giuvna dretgira da la Confederaziun. Ella ha cumenzà sia activitad il 1. da schaner 2007 ed ha sia sedia a Berna ed a Zollikofen. En il decurs da l'onn 2012 vegn ella transferida definitivamain a Son Gagl.

L'incumbensa principala dal Tribunal administrativ federal è da decider en cas da dispitas da dretg public en il sectur da cumpetenza da l'administraziun federala. Quai cumpiglia er ils recurs cunter decisiuns d'istanzas federalas u – excepziunalmain – chantunals, e plants tractads en emprima istanza che sa basan sin il dretg administrativ federal.

Il Tribunal administrativ federal giuditgescha sco istanza precedenta dal Tribunal federal, en la plipart dals cas pronunzia el però la sentenza definitiva.

En sia activitad è il Tribunal administrativ federal independent; el è suttaless a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala che elegia sias derschadras e ses derschaders per ina perioda d'uffizi da sis onns.

Organisaziun

Actualmain lavuran 74 derschadras e derschaders e var 300 ulteriuras collavuraturas ed ulteriurs collavuraturals al Tribunal administrativ federal.

Il Tribunal sa cumpona da tschintg partiziuns, che cumpiglian mintgina duas chombras, e dal secretariat general. Las partiziuns èn responsablas per las proceduras da recurs e da plant tenor la suandanta repartiziun tematica:

- La *I. partiziun* sa fatschenta tranter auter cun las proceduras da recurs en ils secturs da l'ambient, dal traffic, da l'energia e da las taglias.
- La *II. partiziun* sa concentrescha sin ils recurs en connex cun la furmaziun, la concorrenza e l'economia.
- La *III. partiziun* s'occupa surtut dals recurs areguard il dretg d'esters, las assicuranzas socialas e la sanadad.
- La *IV. e V. partiziun* tractan sulettamain ils cas che concernan il dretg d'asil (la concessiun dal status da fugitiv e l'expulsiun).

En la plipart dals cas po vegnir recurrì cunter las decisiuns dal Tribunal administrativ federal al Tribunal federal; sias decisiuns èn però definitivadas en singuls secturs, sco p.ex. en il dretg d'asil.

Il Tribunal administrativ federal publitgescha las decisiuns materialas en l'internet.

Tribunal administrativ federal
Schwarztorstrasse 59, Chascha postala, 3000 Berna 14
058 705 26 26
www.bvger.ch

Texts e redacziun

Servetschs d'infurmaziun da la Chanzlia federala, departaments e
Servetschs dal Parlament;
Jeanmaire & Michel AG

Concept, preschentaziun, cumposiziun

Jeanmaire & Michel AG, www.agentur.ch

Fotos

Michael Stahl, Berna/Oberwil b. Büren

Foto dal Cussegl federal paginas 40–42: Alex Spichale, Baden

Fotos dals parlamentararis: Senn & Stahl, Berna

Grafica davart las partidas pagina 21: Michael Hermann, Institut geografic da
l'Universitad da Turitg

Fin da redacziun

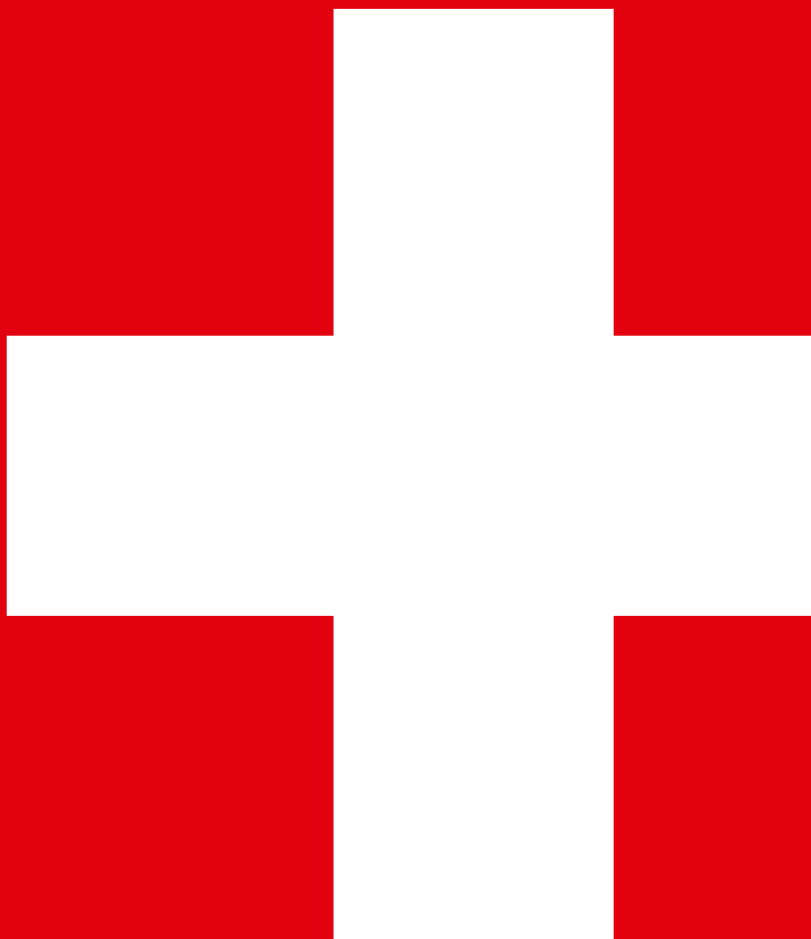
31 da december 2009

Questa publicaziun survegn ins er en tudestg, franzos, talian ed englais;
ella po vegnir retratga gratuitamain cun trametter l'adressa sin ina etichetta
da tatgar a: UFEL, Distribuziun publicaziuns, 3003 Berna u sut
www.bundespublikationen.admin.ch

Nr. d'art. 104.617.r

32avla ediziun, 2010

Cumplettai noss team.

Gidai a concepir l'avegnir da la Svizra.
L'administraziun federala As porscha incumbensas
en in context naziunal ed internaziunal.

Vegni a savair dapli davart las schanzas da far carriera,
davart las plazzas d'emprendissadi e davart ils praticums.

www.stelle.admin.ch